JOSIP ANTOLOVIĆ

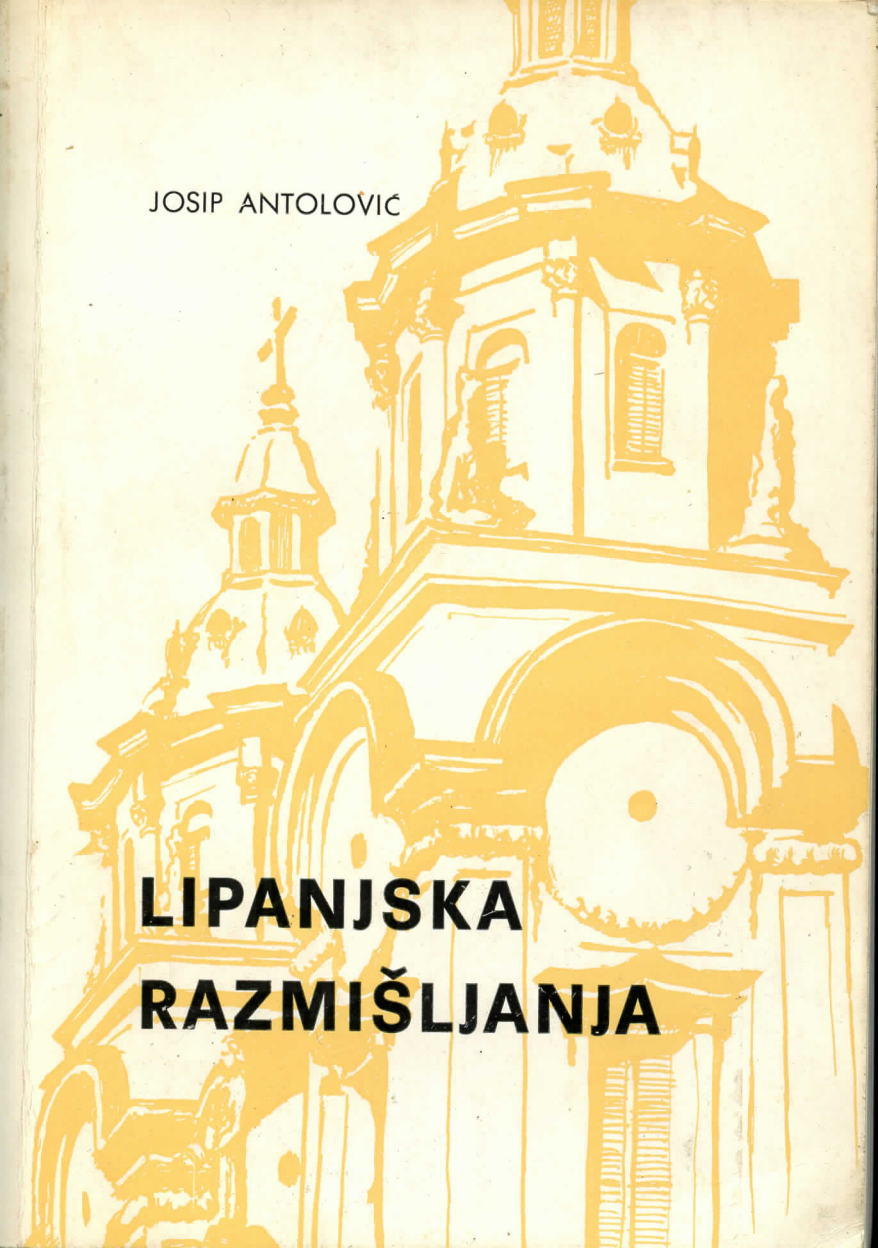

LIPANJSKA RAZMIŠLJANJA

22385

JOSIP ANTOLOVIČ, DI

LIPANJSKA RAZMIŠLJANJA

Zagreb, 1973.

S dopuštenjem redovničkih i crkvenih poglavara
Lektura i tehnička redakcija: Dr Slavko Šarić
Izdao i odgovara: Josip Antolović, Zagreb, Voćarska 106
Tisak: IBG — tiskara »Zagreb«, Zagreb, Preradovićeva 21

Posvećeno

70-godišnjici Hrvatskog Narodnog Svetišta Srca Isusova

»Bit će vam od koristi u gajenju nutarnjeg života štovanje Srca Isusova koje promičete, kojemu je središte ona bazilika posvećena istome Presvetom Srcu, iz koje se ova spasonosna pobožnost proširila veoma u vaš narod«.

(O. Ivan Krstitelj Jenssens, general Družbe Isusove u pismu hrvatskim isusovcima)

PREDGOVOR

Raspravljajući u ovim lipanjskim razmišljanjima o pobožnosti Srcu Isusovu dotičemo se samoga središta naše vjere. Sva Božja objava svijetu preko povijesti izabranog naroda, preko osobe i nauke Isusa Krista, preko svjedočanstava svetih otaca, svetaca i mistika ima za svoj objekt ljubav. Bog nas ljubi i od nas očekuje da mu uzvratimo ljubavlju.

Ljubav koju ima Bog prema nama očitovala se preko Isusa za čitava Njegova zemaljskoga života. Ona je doživjela vrhunac na križu u smrti koju je dragovoljno prinio Onaj koji nas je ljubio do kraja. No, ona je išla i preko smrti kad je Gospodin već mrtav na križu dopustio da Mu vojnikovo koplje otvori Srce te da iz njega poteče krv i voda, znakovi milosti koje struje na čitav svijet iz tog nepresušivog izvora.

Od toga časa, počevši od Bl. Gospe i sv. Ivana i pobožnih žena što su stajale pod križem kršćanske duše upiru pogled u to otvoreno svetište božanske ljubavi i darežljivosti. U njemu vide kao neki sažetak svih tajni i Božju ljubav prema svijetu te plodnost spasiteljske žrtve. S njime se sjedinjuju, a to sjedinjenje duhovno pročišćuje, obogaćuje, ispunja ljubavlju i posvećuje.

Kršćanstvo je religija ljubavi pa prema tome i religija srca. Kao takvo ono se otvara poniznima i malenima, onima koji se ne oslanjaju na spekulacije učenih, a često puta i nadutih glava, već koji su sposobni primiti poruku ljubavi baš zato jer znaju i sami ljubiti. Tu poruku donosi pobožnost Srcu Isusovu. Ona se sastoji u žrtvovanju samih sebe, u

poletu svih svojih razumskih, ćudorednih i osjećajnih sila da bi se posvetili Onome koga ljube i koji njih ljubi, te da bi što intimnije sudjelovali u Njegovu životu sudjelujući skupa s Njime u izvršavanju Njegova spasiteljskog poslanja.

Pobožnost prema Srcu Isusovu potrebna je svakom kršćaninu za njegov razvoj u milosti, a osobito za uspješnost njegova apostolata. Nema ljudske djelatnosti koja bi mogla biti posve čista. Poznavajući, dakle, svoju slabost štovatelj Srca Isusova očekuje od Njega onaj uzvišeni dar očišćenja svih svojih čina i samoga svoga srca u službi Onoga koga jedino želi ljubiti. »Srce čisto stvori mi, Bože!« — molio je psalmista. I mi možemo i smijemo moliti tu molitvu pred otvorenim Isusovim Srcem, koje nam na križu objavljuje svu svoju ljubav.

Ova lipanjska razmišljanja, koja imaju za svoj predmet pobožnost Srcu Isusovu, željela bi pomoći svakom tko ih bude čitao ili razmatrao da se barem malo više približi Srcu Isusovu, da barem malo više osjeti onu sreću i mir što proizlaze iz Srca Isusova. Da li smo u buci, vrevi i rastresenosti života još uopće sposobni da se barem za čas zaustavimo pred Kristom, pred Njegovim otvorenim Srcem, koje je otvoreno baš za nas, da u životnom umoru i opterećenosti nađemo okrepu i osvježenje? Pokušajmo biti sposobni! Prekinimo svoje poslove i jurnjavu pa se u ovim lipanjskim večerima susretnimo s Kristom! Uronimo svoj pogled u Njegov, stavimo sve svoje brige i jade u ranu Njegova Srca i osjetit ćemo kako je to blagotvorno, kako odmara, osvježuje i daje neslućenu snagu!

U Zagrebu, 22. travnja 1971., na blagdan Kraljice Družbe Isusove.

Pisac

ZAR ČITAV MJESEC SRCU ISUSOVU?

Da, čitav mjesec! A za koga? — Za one koji i u današnjim crkveno-nutarnjim previranjima, kada se mnogo toga vrijedna i dobra ili prešućuje ili stavlja pod upitnik ili čak niječe, žele ostati vjerni štovanju Srca Isusova i koji tome štovanju ne žele posvetiti samo svetkovinu Srca Isusova ili prve petke već čitav jedan mjesec — lipanj, mjesec Srca Isusova. Za one koji i danas štovanje Srca Isusova smatraju vrijednim i modernim, jer znaju da štuju Kristovu ljubav, a svaka prava ljubav, pogotovo ljubav Bogočovjeka, ne može zastarjeti niti se obezvrijediti i postati nemoderna. Tu ljubav Bogočovjeka izriče nam samo Sveto pismo.

Sv. Pavao piše Galaćanima: »Život koji sada provodim u tijelu, provodim u vjeri Sina Božjega, koji mi je iskazao ljubav i samoga sebe za mene predao« (2, 20). Kao što je apostol naroda bio uvjeren da ga Krist osobno ljubi, tako isto možemo i mi vjerovati Kristovoj ljubavi prema svakome pojedinome od nas. U toj ljubavi Krist nas dobro uočuje i razlučuje, jer On kao dobri pastir »ovce svoje zove imenom« (Iv. 10, 3). Zato je veliki ljubitelj Kristov dubokoumni Pascal zapisao da je Krist prolio za njega »telle goutte de sang« — mislim da bismo to najvjernije preveli, ako bismo rekli »posve određenu kaplju krvi«.

Čitava vječnost neće biti dosta »da budemo sposobni shvatiti, zajedno sa svima svetima, koja je tu širina, duljina, visina i dubina, i upoznati ljubav Kristovu koja nadilazi spoznaju« (Ef. 3, 18—19). Prema tome treba da se već i sada u vremenu, na

putu k vječnosti udubljujemo u neizmjernu Kristovu ljubav, koju nam označuje Njegovo Presveto Srce. Najosnovnija zahvalnost nameće nam slatku dužnost da upoznamo i afektivno važemo žarku Kristovu ljubav, koja nas prati od prvog časa našeg života, koja će nas pratiti do groba i kroz svu vječnost.

Pijo IX. protežući g. 1856. blagdan Srca Isusova na čitavu Crkvu napisao je »da želi dati vjernicima nove i silne motive kako bi dostojno uzvratili ljubav ranjenom Srcu koje nam je u obilju izlilo svoju ljubav i očistilo nas od grijeha u svojoj krvi . . .«

Mi želimo kroz čitav mjesec našim lipanjskim pobožnostima na osobit način iskazivati ljubav Srcu Isusovu. Sama činjenica da ćemo svako lipanjsko veče nešto vremena posvetiti Srcu Isusovu, bit će već znak naše dobre volje i naše zahvalnosti. Moljenje Litanija Srca Isusova u duhu revnosti i zadovoljštine sačinjavat će s naše strane čin žive vjere i naknadne počasti. A uvjereni smo da će ta naša lipanjska pobožnost Srcu Isusovu privući mnogo milosti i na svetu Crkvu, koja danas proživljava unutarnju krizu i za koju valja žarko moliti. Kriza Crkve prije će se riješiti na taj način nego beskonačnim glasnogovorenjem, sastancima, diskusijama, nadmudrivanjima, od kojih smo već umorni. Veliki pape Leon XIII. i Pijo XII. gledali su baš u Srcu Isusovu kao neki znak i barjak, kao neki zalog pobjede, kao neki novi stijeg za svijet i Crkvu. Kad smo mi pomalo opijeni koncilskim gibanjem počeli zaboravljati na tu istinu, Papa Pavao VI. upozorio je g. 1965. apostolskim pismom »Investigabiles divitias« (Neistraživo bogatstvo) sve biskupe da opomenu svoje vjernike i da im izlažu beskrajno blago ljubavi Presv. Srca. Papa vidi u povezanosti štovanja Srca Isusova sa sudjelovanjem u Euharistiji najprikladniji način kojim će to štovanje ponovno procvasti, i zato neka svi cijene taj izvrsni i prokušani oblik prave pokoncilske pobožnosti!

A koju ćemo milost moliti od Presv. Srca na prvoj lipanjskoj pobožnosti? — Milost **žive i jake vjere,** jer ona nam je danas tako potrebna. To nam je napisao Sv. Otac Pavao VI. prigodom 1900-godišnjice mučeničke smrti apostolskih prvaka Petra i Pavla: »Ne možemo prešutjeti da je to u sadašnjem času neophodna potreba. Vi znate kako današnji svijet, svladavajući prirodu, prodire uvijek u nova sve divnija područja, pri čemu raste samosvijest i njegov ponos, ali vi vidite i to kako ga taj napredak lako dovodi do toga da zaboravlja i niječe Boga. Odatle dolaze ona zla koja unose nemir u područje ljudskoga razuma, moralnog života i društvenog poretka, što nužno slijedi iz umanjenog religijskog osjećaja; odatle nastaje uvjerenje da se kao nekom nuždom sudbine ljudi muče opakim strastima i neotklonjivim tjeskobama: gdje nema Boga, ondje nema ni zadnjeg smisla stvari, nema prasvjetla ljudskoga razuma, nema nepokolebivog pravila morala, bez kojega se sređeni ljudski poredak ne može održati.

I dok u ljudima našega vremena religiozni smisao sve više iščezava, oduzimajući tako vjeri njezin naravni temelj, uvlače se u područje katoličke nauke tu i tamo nova egzegetska i teološka mišljenja koja su često preuzeta iz smionih ali ludih filozofskih nauka. Takvim se mišljenjima ne samo dovodi u sumnju ili iskrivljuje objektivni, pravi smisao istina koje Crkva autoritativno naučava, nego se, pod izlikom da se religiozna misao prilagodi mentalite-

tu našega vremena, zanemaruje norma crkvenog naučiteljstva; teološka se istraživanja potpuno prilagođuju mišljenjima takozvanog historicizma, svjedočanstvu Svetoga pisma smiono se skida njegovo sakralno obilježje, i odriče mu se povijesna vjerodostojnost; ide se, napokon, tako daleko da se u Božji narod pokušava unositi neki takozvani ‚pokoncilski' duh, to jest takav duh kojim, omalovažavajući čvrsti sklad što povezuje bogatu i divnu građu koncilske nauke i odredaba s baštinom crkvenog učiteljstva i discipline, ide za tim da potkapa tradicionalni žar vjernosti prema Crkvi i da potpiruje ispraznu nadu da će kršćanstvu dati neko novo tumačenje, koje konačno može biti samo nepromišljeno i jalovo. Što bi preostalo od istina naše vjere ili od bogoslovske kreposti kojom te istine priznajemo, kad bi takvi smioni pokušaji, oslobodivši se autoriteta crkvenog učiteljstva, jednom preuzeli maha?«

Potrebno je, dakle, ojačati vjeru. Jedva da će za to biti nešto uspješnije nego solidna, prosvijetljena i produbljena pobožnost Srcu Isusovu. Kad bude opet u Crkvi procvala ta pobožnost, procvast će u njoj i vjera te uroditi divnim plodovima svetosti.

Apostol duboke vjere i evanđeoske jednostavnosti isusovac O. Adolf Petit savjetovao je onima kojima je davao duhovne vježbe da uveče prije počinka ne zaborave poći pred svetohranište na prijateljski posjet Božanskome Gostu. I govorio bi: »Njemu povjerite svoje brige, poslove, osobe do kojih vam je stalo! A zatim na koncu zamolite dobrog Učitelja dopuštenje da smijete ispružiti ruku na Njegovo Srce te odande zadobiti milost koju u onom času najviše želite . . . ! «

I nije to nipošto neki pobožni ili čak neukusni sentimentalizam. Tako su radile velike duše počevši od sv. Ivana Evanđeliste, koji opisujući posljednju večeru sam za sebe piše: »A jedan od učenika — onaj koga je Isus osobito ljubio — nalazio se za stolom Isusu do krila . . . I on se tako nasloni Isusu na grudi . . . « (13, 23. i 25.). Potrebno nam je osloboditi se straha pred srdačnom pobožnošću. Od nje strahuju samo sićušni duhovi. Veliki duh jednog Augustina ili Newmana bio je uvjeren da jedino »cor ad cor loquitur« — srce govori srcu. Možda danas tako slabo razumijemo Božji govor baš zato jer imamo premalo srca. Vrijeme je već da počnemo s odgojem i rastom srca. Dosta nam je hladnog seciranja i mrcvarenja Božje Riječi u Evanđelju raznim demitologizacijama, književnim hiperkritikama, povijesnim oblicima ili povijesno-redakcijskim metodama. Hoćemo živu, jednostavnu, toplu riječ kakva je izišla iz najtoplijeg i najčovjekoljubivijeg Srca, koju nalazimo u Evandelju, ali koju treba čitati nadasve srcem, jer samo ćemo je tako razumjeti prema onom velikom zakonu: »srce govori srcu«.

Neka, dakle, Krist stanuje po vjeri u našim srcima, kako to želi poslanica Efežanima, koju smo toliko puta slušali u bogoslužju Srca Isusova! Bez toga Kristova stanovanja u našim mislima, sudovima, željama, nakanama, bit će uzalud htjeti »ući u Božju puninu«, u tajne Njegova milosrđa i ljubavi.

»SVJETLO S NEBA«

»Svjetlom s neba« naziva staro srednjovjekovno proročanstvo velikog Papu Leona XIII. kome je bilo dano da uspješno uvede Crkvu u moderno doba. Njegov je pontifikat trajao 25 godina, od g. 1878. do 1903. On je uveo Crkvu u naše XX. stoljeće. Kao dalekovidan čovjek, ili još bolje kao prorok, znao je da će to stoljeće u mnogočemu biti sudbonosno za Crkvu i čovječanstvo. Pa što je onda učinio na zalazu XIX. i na pomolu XX. stoljeća? — Učinio je potez koji je unatoč velikim djelima svog pontifikata smatrao jednim od najvažnijih, kako je to sam priznao biskupu iz Liège-a. Posvetio je ljudski rod Presvetom Srcu Isusovu.

Prije toga izdao je encikliku »Annum sacrum« u kojoj preporučuje tu posvetu te iznosi teološke razloge za nju. Ta je enciklika prvi veliki dokumenat crkvenog naučiteljstva o štovanju Srca Isusova.

A sada promotrimo glavne misli iz te enciklike!

Krist ima pravo na tu počast, naime, na posvetu ljudskoga roda, jer je Kralj i vrhovni Gospodar svega stvorenja. On je jedinoređeni Očev Sin, koji posjeduje sve s Njime u zajednici te koji je od Njega primio moć i vlast nad Crkvom. Upitan da li je kralj, On je odgovorio pozitivno. Ali otkupljenjem, prolijevanjem krvi na križu stekao je novi naslov na pravo suverena i to ne samo nad vjernicima već i nad nevjernicima. To pravo na kraljevsku vlast i dostojanstvo mora biti stvarno i priznato. A priznat će se posvetom ljudskoga roda, koja će obuhvatiti i sve ono što taj rod ima. Srce Isusovo simbol je i slika neizmjerne Kristove ljubavi. Stoga je

prirodno da se posveta obavi Presvetome Srcu Otkupitelja. Obavljena po tisućama vjernika, nad kojima Kristov Namjesnik ima vlast, ona će biti također izraz posvete i svih nevjernika, za koje je Krist prolio svoju krv i koje papa uključuje u svoje brige.

Ovako motivirana ta će posveta za pojedince, obitelji, države, odnose Crkve i građanskoga društva, imati učinke tako važne da se uopće ne mogu izmjeriti. **Čovječanstvo jedino u Srcu Isusovu može naći svoj spas.** Car je Konstantin nekoć vidio križ kako se sjaji na nebu. Papa poziva vjernike da svrate svoj pogled na jedan drugi znak: Presv. Srce Isusovo okrunjeno križem što se sjaji u plamenovima. »U nj se moraju postaviti sve naše nade. Od Njega treba moliti i od Njega treba očekivati spasenje čovječanstva.«

Da je taj dokumenat, naime enciklika »Annum sacrum«, prouzrokovan porukom samoga Spasitelja Papi, koji se nalazio u smrtnoj opasnosti, ovdje je to od posve drugotnog značenja. Posveta koju je papa propisao za blagdan Srca Isusova 1889. bila je u upotrebi do 1925. godine, kada je opet učinjena jedna važna papinska intervencija.

Malo nakon posvete ljudskoga roda Srcu Isusovu jedno pismo kardinala Paselle, prefekta Kongregacije obreda, u kojem izlaže biskupima način na koji se posveta obavila u Rimu, preporučuje među drugim stvarima prakticiranje mjeseca Srca Isusova i pobožnost prvoga petka u mjesecu.

Od 1889. pa do I. svjetskog rata pobožnost Srcu Isusovu u Francuskoj, isto vrijedi i za Hrvatsku, doživljava silan procvat. Kod nas je tome procvatu pridonio nadbiskup Stadler, Glasnik Srca Isusova,

pučki misionari Družbe Isusove, gradnja hrvatskog narodnog svetišta Srca Isusove u Zagrebu, u kojem su se za blagdan Srca Isusova održavale veličanstvene procesije.

A sada pogledajmo da li je Leonova posveta doista imala važne učinke na život Crkve i čovječanstva i da li je donijela one plodove što ih je papa predviđao!

Ako se ograničimo samo na nutarnji život Crkve, bez velike poteškoće uočit ćemo velike plodove.

Prvi je plod buđenja, razvoj i procvat **euharistijskog i liturgijskog** života. Dekreti Leonova nasljednika sv. Pija X. o svagdanjoj Pričesti i o ranoj Pričesti djece, enciklika Pija XII. o liturgiji »Mediator Dei« i Liturgijska konstitucija II. vatikanskog sabora samo su najmarkantnije točke na tome usponu. Veličanstveni međunarodni euharistijski kongresi u Beču, Rimu, Chicagu, Buenos Airesu, Budimpešti, Barceloni, Rio De Janeiru, Münchenu, Bombayu, Bogoti, nabrojismo samo one najpoznatije, bili su vanjska manifestacija procvata euharistijske pobožnosti u Crkvi. Zadnja dva kongresa uveličao je i papa Pavao VI. svojom prisutnošću. I nemojmo misliti da je to bio neki triumfalizam. Bilo je to očitovanje žive vjere u Euharistiju te mjesto koje ona zauzima u crkvenom životu. Povijest tih euharistijskih svečanosti sačinjavat će, možda, ono najljepše što je naše stoljeće dalo.

Kao drugi plod možemo spomenuti silan razvoj **biblijskog pokreta.** Njemu je prethodila Leonova konstitucija o proučavanju Biblije »Providentissimus Deus«, da ga unaprijedi osnivanje Biblijskog Instituta u Rimu po Piju X.; enciklika Pija XII.

»Divino afflante Spiritu« o istome predmetu znači novi zamah u tome pravcu, koji će doživjeti vrhunac u dogmatskoj konstituciji II. vatikanskog sabora »Dei Verbum« te u velikom značenju što ga je zadobila Božja riječ u obnovljenom bogoslužju. Jezik, teologija, liturgija i život Crkve postadoše biblijski, natopljeni su i prožeti Biblijom. S dva stola: euharistijskoga i biblijskoga potekoše na Crkvu rijeke milosti, svjetla i snage.

Kao treći plod posvete Srcu Isusovu možemo spomenuti silan procvat **misija.** Jedva da se u kojem stoljeću toliko učinilo za misije kao u našem. Već je Leon XIII. u bilancu svog pontifikata mogao ubrojiti da je povećao Crkvu za 248 nadbiskupija i biskupija, među njima i biskupije u našoj Herceg Bosni, te 48 apostolskih vikarijata i prefektura. Taj će se rast snažno unaprijediti misijskim enciklikama »Maximum illud« Benedikta XV., »Rerum Ecclesiae« Pija X., »Evangelii praecones« i »Fidei donum« Pija XII. te »Princeps pastorum« Ivana XXIII. Sadašnji pak Sv. Otac obišao je Afriku, Aziju, Oceaniju i Australiju i tako poduzeo najveće misijsko putovanje u povijesti papinstva. Naša je Crkva misijska. To je uz misijske enciklike naglasio i misijski dekret II. vatikanskog sabora »Ad gentes«.

U četvrti plod posvete Srcu Isusovu možemo ubrojiti procvat **Katoličke Akcije,** tj. sudjelovanje svjetovnjaka u hijerarhijskom apostolatu Crkve, koji je laicima u Crkvi dao ono mjesto koje im pripada, a što se dopunilo na II. vatikanskom saboru u njegovim dokumentima »Lumen gentium« i »Apostolicam actuositatem«. U Hrvatskoj je osobito razvio Katoličku Akciju i laički apostolat svete us-

pomene Dr Ivan Merz, koji se nadahnjivao na enciklikama Pija XI., pape Katoličke Akcije, te koji je gajio žarku pobožnost Srcu Isusovu i na čijem grobu na zagrebačkom Mirogoju stoje zapisane ove riječi: »Vjernom sinu katoličke Crkve život je bio Krist a smrt dobitak, jer je očekivao milosrđe Gospodinovo i vječni počinak na Srcu Isusovu«. Uz Ivana Merza istakli su se i toliki drugi naši sinovi i kćeri u apostolskom radu Katoličke Akcije tako da i u tom pogledu nismo zaostajali za drugim katoličkim narodima.

Peti plod, kojim je urodila posveta ljudskoga roda na početku našeg stoljeća, procvat je **marijanske pobožnosti,** koji je opet doživio svoj dogmatski kulmen na II. vatikanskom saboru koji u svom najglavnijem dokumentu konstituciji o Crkvi »Lumen gentium« čitavo VIII. poglavlje posvećuje Majci Božjoj ocrtavajući Njezinu ulogu u djelu spasenja i u Crkvi. Veliki suvremeni mariolog René Laurentin piše da se samo u Lurdu svake godine sakupi oko 2 i pol milijuna hodočasnika, a za Lurdom jedva da zaostaje Fatima. Osim ta dva velika svetišta cilj su brojnih hodočašća ova marijanska svetišta: Saragossa i Montserrat u Španjolskoj; Chartres, Le Puy, La Salette, Pontmain u Francuskoj; Loretto, Monteberico, Sirakuza i Tre Fontane u Italiji; Banneux i Beauraing u Belgiji; Einsiedeln u Švicarskoj; Mariazell u Austriji; Maria Lach i Altötigen u Njemačkoj; Čenstohova u Poljskoj; Marija Bistrica u Hrvatskoj; Aparecida u Brazilu; Lujan u Argentini; Guadalupa u Meksiku.

I napokon, kao posljednji i to ne manje važan plod, spomenimo razvoj **ekumenskog pokreta** za zbližen je i sjedinjenje kršćana, koji je radom dvo-

jice posljednjih papa, osobito susretom Pavla VI. s patrijarhom Atenagorom, doživio upravo povijesno značenje. Kršćani su se umjesto svađe počeli bratski razgovarati, međusobno ljubiti i razumijevati, a to bi jednoga dana moglo dovesti do potpuna jedinstva.

Plodovi, dakle, Leonove posvete nisu izostali. Oni su tu, oni su opipljivi i mi vjerujemo da su oni proizišli iz onog istog vrela iz kojeg se je rodila i Crkva, a to je Kristovo probodeno Srce. »Crkva ili Kristovo kraljevstvo već prisutno u misteriju, po Božjoj moći vidljivo raste u svijetu. Taj početak i rast simbolizirani su krvlju i vodom što su izašle iz otvorenog boka raspetoga Isusa i unaprijed naviješteni Gospodinovim riječima o njegovoj smrti na križu: I ja ću kad budem podignut od zemlje, sve privući k sebi« (Lumen gentium, 3).

Krist na križu s otvorenim bokom privlači. On je unatoč mnogim otpadima privukao i naše stoljeće k sebi i učinio ga svojim. To je imao na pameti veliki Leon XIII. kad je naše stoljeće na početku htio posvetiti Kristovoj raspetoj ljubavi simboliziranoj u Njegovu probodenom Srcu. Kasniji razvoj događaja dao je potpuno opravdanje Njegovu činu. Kad bismo samo još više proživljavali tu posvetu, onda bismo puni nade mogli očekivati zalaz našega stoljeća i prelaz u slijedeće. Zato želimo osvježiti i oživjeti pobožnost Srcu Isusovu, jer smo duboko uvjereni s papom Leonom XIII. da u to Srce doista valja stavljati sve nade i da od toga Srca valja jedino očekivati spas čovječanstva. To je naša vjera, to je naša nada, na njoj želimo graditi sadašnjost i budućnost.

»BUKTEĆI OGANJ«

»Bukteći oganj« — to je Leonov nasljednik, euharistijski papa sveti Pijo X. Iako on nije izdao nikakav važan dokumenat, koji bi direktno radio o štovanju Srca Isusova, i on je ipak praktički, svojim životom, dokazao koliku ima vjeru i pouzdanje u Kristovo Presveto Srce.

U Rimu nasuprot Gregorijane nalazi se golema četverokrilna zgrada — stara palača Pappazzuri, koja je danas sjedište Biblijskog Instituta, a pribavila ju je vjera velikog Pape, koji je poznavao obećanja Srca Isusova, koji ih je dozivao u pamet, bez sumnje, kao župnik, koji je u njih vjerovao svom dušom, poput djeteta.

Koncem g. 1954. Biblijski Institut proslavio je svog osnivača svetog Pija X., nedavno kanoniziranog. P. Vogt, rektor Biblijskog Instituta, tom zgodom ispripovjedio je kako je vjera Pape g. 1909. nadvladala velike poteškoće, od kojih je prva bila financijska. Pijo X. dozvao je patra Foncka, DI, budućega rektora Instituta i rekao mu:

»Ja nemam ni pare. Dao sam sav novac Vatikana unesrećenima u Messini g. 1908. u prosincu. Naše su kase prazne. U zamjenu dajem vam za pokrovitelja Presveto Srce Isusovo. Ono je obećalo svoj blagoslov djelima koja će Mu biti posvećena. Ono mora pomoći Biblicum. Od danas ćemo započeti vi i ja devetnicu i ponavljat ćemo je dok nam Srce Isusovo ne pomogne.«

Kod svake audijencije papa je pitao patra Foncka: »Oče, gdje smo?« Redovnik je odgovarao: »Na petoj, na desetoj, na petnaestoj devetnici . . . « —

»Veoma dobro, govoraše Papa, nastavimo! Ustrajno! Srce Isusovo, kome ćemo posvetiti Biblicum, mora nas pomoći. Ono će nas pomoći. Vidjet ćete.«

Bog je nagradio tu herojsku vjeru. Na koncu devetog mjeseca devetnicā Providnost je našla dobrotvora. P. Charles du Coëtlosquet, DI, misionar na Madagaskaru, doznao je za poteškoće Instituta i posredovao kod svoje obitelji da daruje Papu plemenitim darom. Tako je Sv. Stolica mogla pribaviti palaču Pappazzuri, koja je postala sjedište Biblijskog Instituta.

A svoju veliku poruku kleru prigodom 50-godišnjice svog svećeništva sveti Pijo X. zaključuje ovim riječima: »Bio blag Bog, molimo, milostiv i brižan te iz presvetog Srca svog milog Sina izlio obilje milosti, ljubavi i svake kreposti na sve svećenstvo . . . «

Isus je dao preko sv. Margarete Alacoque 12 obećanja štovateljima svoga Srca. Peto od njih glasi: »Izlit ću obilan blagoslov na sve njihove pothvate«. Tumači tog obećanja protežu ga i na vremenite i na duhovne pothvate. Slučaj sv. Pija X. i njegova osnivanja Biblijskog Instituta samo je jedan od mnogih koji potvrđuju istinitost tog obećanja.

To obećanje, iako se temelji na privatnoj objavi, posve je u skladu s onim što nam poručuje javna, službena Božja objava u Bibliji: »Ako Gospodin kuću ne gradi, uzalud se muče graditelji. Ako Gospodin grad ne čuva, uzalud straža bdi« (Pa. 127, 1). Ne mora čovjek biti revan kršćanin, a da bi ipak mogao shvatiti apsolutnu ovisnost stvorenja o Stvoritelju. Ta ovisnost nameće da se obraćamo Gospodinu u svim našim poduzećima i pothvatima. A pri tom neka nas vodi vjera u istinitost Pavlovih riječi u poslanici Hebrejima: »Isus, budući da je sam tr-

pio i bio kušan, može pomoći onima koji stoje u kušnji... Nemamo, naime, nekoga velikog svećenika koji ne bi mogao suosjećati s našim slabostima, nego jednoga koji je iskusan u svemu kao i mi, samo što nije sagriješio. Dakle: pristupajmo s pouzdanjem k prijestolju milosti da primimo milosrđe i nađemo milost za pravodobnu pomoć... «

To prijestolje milosti Isusovo je otvoreno Srce, otvoreno za sve naše potrebe, puno milosti i milosrđa prema nama i našim potrebama. K Njemu imamo pristup u svim potrebama i to u svako doba. Imajmo samo vjere i pouzdanja, onakvog kakvo su imali sveci! Ne zaboravimo, ipak, da je naš najglavniji pothvat, koji moramo ostvariti, spasenje duše!

I za taj pothvat Isus nam je dao veliko obećanje: »Obećajem u izobilju milosrđa svog Srca da će moja svemoguća ljubav svima onima koji se budu pričestili kroz devet prvih petaka uzastopce dati milost konačne pokore. Neće umrijeti u mojoj nemilosti ni bez sakramenata i imat će sigurnu zaštitu u posljednjem času... «

Bretonski narodni pjevač Teodor Botrel pripovijeda dio povijesti starog Ivana Kermareca, koga su zvali kraljem mornara, i koji se kroz 60 godina borio s valovima oceana. Kad je osjetio da mu se približava smrt, dao je dozvati »Monsieur le recteur« — gospodina rektora, kako u Bretagni nazivaju svećenika — da bi primio dragoga Boga. A onda posljednjim naporom, kad ga je smrt već počela hvatati u svoj zagrljaj, dao je zapovijed u jeziku svoga zanata: »Sve je dobro, krenimo na pučinu, kormilar je na kormilu!«

Prava kršćanska smrt u Gospodinovu naručaju, zato puna sigurnosti. Takovu smrt osigurat će nam pobožnost Srcu Isusovu, česta sveta Pričest, koja

hrani našu dušu za vječni život. Veliki štovatelj Srca Isusova sv. Pijo X. otvorio je širom vrata svetohraništa i omogućio svakom svaki dan svetu Pričest. Suvremeni teolog Jacques Leclercq odaje mu zato priznanje: »Sve to označuje kršćanski genij Pija X. On nije rekao da je imao neko viđenje; jednostavno je čitao Evanđelje. Kad se zajedno gledaju sve te okolnosti, onda se ne čudimo da je proglašen svecem... «

»Bukteći oganj« zapalio se na ognju Srca Isusova, na žaru Euharistije, a to ga je učinilo velikim papom, obnoviteljem i svecem. I na njegovu primjeru pokazala se uspješnost Euharistije i pobožnosti Srcu Isusovu.

»Kršćanin je onaj koji se hrani Kristovim tijelom« — kaže spomenuti Jacques Leclercq i nastavlja: »Važnost data euharistijskoj žrtvi dovodi do prakse česte pričesti. Dva pokreta samo su jedna stvar i daju novo značenje životu Krista u Crkvi. Rekao sam dobro: životu, ne nauci. Radi se o prodiranju Krista u Njegovu Crkvu... « Taj će se prodor ostvarivati euharistijskom žrtvom i gozbom te pobožnošću Srcu Isusovu koja će se najbolje vršiti u povezanosti s Euharistijom. Na to nas je pozvao Pavao VI. u svome pismu »Neistraživo bogatstvo«. Na to nas potiče divni primjer pape Euharistije, svetoga Pija X. Otvorimo se glasu i primjeru onih koji su bili i koji su vođe Crkve u XX. stoljeću!

PAPA PRVE SVJETSKE TRAGEDIJE

Ubojito tane 28. lipnja 1914. dokončalo je život austrijskom prestolonasljedniku Ferdinandu i njegovoj ženi Sofiji. Zbilo se to u Sarajevu, da mjesec dana kasnije austrijski car Franjo Josip u svojoj ljetnoj rezidenciji u Bad Ischlu potpiše ukaz o ulasku Austro-Ugarske u rat. Ne mogavši spriječiti svjetsko klanje, papa Pijo X. u jednom apostolskom pismu od 2. kolovoza 1914., što ga je upravio svim katolicima zemaljske kugle, dao je oduška svojoj najdubljoj boli i pozvao ljude da se obrate Kristu, Knezu mira te najmoćnijem posredniku između Boga i ljudi. Papa je izjavio grofu Macchi-u: »Rado bih dao svoj život, kad bih time mogao kupiti mir Evropi«. Strašan osjećaj da nije mogao spriječiti smrt milijuna ljudskih bića ubrzao je njegovu vlastitu smrt. Nije prošao ni puni mjesec dana nakon izbijanja rata, a Papa je ležao na odru.

Kardinali su 4. rujna 1914. izabrali novog papu, koji je uzeo ime Benedikt XV. Čitav njegov pontifikat stoji u strašnoj sjeni I. svjetskog rata i njegovih neposrednih posljedica, koje su bile strašne. Pojedinci, obitelji, narodi trebali su više nego ikada utjehe i okrepe. A tko će je dati? Tko drugi nego onaj koji je ljudima davno već upravio riječi: »Dođite k meni svi koji ste umorni i opterećeni, i ja ću vas okrijepiti. Uzmite jaram moj na se i učite od mene, jer sam krotka i ponizna srca! Tako ćete naći pokoj svojim dušama, jer jaram je moj sladak, a moje breme lako« (Mt. 11, 28—30). Tko drugi nego onaj koji, »kad vidje silan narod, sažali se nad njim te mu ozdravi bolesnike« (Mt. 14, 14). I drugi

put »kad iziđe iz lađice, vidje silan narod i sažali se nad njim, jer su bili kao ovce bez pastira, te ih poče učiti dugo« (Mk. 6, 34).

Zato se za vrijeme I. svjetskog rata razvio osobito ovaj vidik pobožnosti Srca Isusova: posveta obitelji ili još bolje rečeno: intronizacija Srca Isusova u kršćanskim obiteljima. To pak znači ustoličenje Kristova Srca u srcu obitelji. Taj oblik pobožnosti nije bio nov. Već ga je g. 1882. počeo širiti francuski isusovac o. Ramière i Apostolat Molitve. U posveti obitelji gledali su kao neku predigru za posvetu država i čitavog ljudskog roda. Ona je bila, također, i kao neki javni protest protiv laicizma i rasipanja obitelji, koja je bila ugrožena u svojim temeljima zakonom o rastavi braka, koji su počele usvajati neke države.

Pokret za posvetu obitelji doživio je nov procvat baš za vrijeme I. svjetskog rata zahvaljujući apostolu vatrena srca ocu Matteu-Crawley iz Družbe Presvetih Srdaca Isusa i Marije. Papa Benedikt XV. blagoslovio je g. 1915. njegov pothvat te obnovio oproste za posvetu obitelji, što ih je na molbu čileanskih biskupa bio podijelio već njegov predšasnik Pijo X.

U jednom pismu kardinalu Gasparriu g 1917. sam Benedikt XV. zaokupljen brigom i nastojanjem oko što skorijeg završetka rata, vidi u pobožnosti pojedinaca i obitelji prema Srcu Isusovu zalog nade. On je bio odgojen u školi Leona XIII. i dobro je pamtio encikliku »Annum sacrum« i njezin zov na pouzdanje u Srce Isusovo. Ta ga misao nije ostavljala. On se navraća na nju g. 1919. u govoru upraviteljima Apostolata Molitve u Rimu. Iste godine u pismu pariškom nadbiskupu kardinalu Amette-u, prigodom svečane posvete bazilike Srca

Isusova na Montmartre-u, Papa naglašava kako je pobožnost Srcu Isusovu došla u pravi čas za svijet i Crkvu. U svijetu u kojem je ohladila ljubav, bratsko razumijevanje, ljubav po primjeru Spasitelja mora se protegnuti na sve, dapače i na neprijatelje.

Ipak, valja priznati da nijedan od tih čina Benedikta XV. nema značenja jedne enciklike »Annum sacrum«. No, ipak i oni označuju da je papa Benedikt XV. mnogo držao do pobožnosti Srcu Isusovu i u njoj gledao lijek za rane čovječanstva.

Još je nešto Benedikt XV. učinio za pobožnost Srcu Isusovu, što će ostati trajno u Crkvi. Proglasio je 13. svibnja 1920. svetom Margaretu Alacoque, kojom se Gospodin poslužio da proširi pobožnost prema svome Srcu. Ta je ponizna redovnica imala tu veliku karizmu.

II. vatikanski sabor izričito priznaje da postoje u Crkvi »presjajne karizme«, »izvanredni darovi« i dodaje: »Te karizme, bilo najsjajnije, bilo jednostavnije, i više raširene, budući da su osobito prilagođene potrebama Crkve i korisne, treba primiti sa zahvalom i utjehom. Izvanredne, pak, darove ne treba lakoumno tražiti, niti se preuzetno smiju od njih očekivati plodovi apostolskih djela; ali sud o njihovoj ispravnosti i urednoj upotrebi spada na one koji upravljaju Crkvom, i na koje osobito spada ne ugasiti Duha, nego sve ispitati i zadržati ono što je dobro« (Lumen gentium, 12.).

Objave sv. Margarete Alacoque valja bez ikakve sumnje pribrojiti pravim karizmama. To je na najsvečaniji način učinio papa Benedikt XV. kad ju je svojim nepogrješivim autoritetom ubrojio među

svetice. Tako su odobreni i njezini spisi te njezina velika misija unutar opće Crkve: uvođenje pobožnosti Srcu Isusovu.

U povijesti pobožnosti Srcu Isusovu ostat će zauvijek povezano ime pape Benedikta XV. uz akciju za promicanje posvete obitelji Presv. Srcu Isusovu i uz kanonizaciju one mlade Francuskinje, koja je oči Crkve na osobit način svrnula na Kristovo Srce, koje su već i prije nje tolike pobožne duše štovale, osobito u srednjem vijeku.

U buli kanonizacije sv. Margarete Alacoque čitamo: »Iz osobitog razloga neobično je pripovijedanje Božje službenice Margarete Marije Alacoque o svemu onome što se dogodilo, kojoj se sam Gospodin toliko puta objavio i s kojom je više puta najdobrohotnije razgovarao o buđenju ljubavi i pobožnosti prema Presv. Srcu Isusa Krista, koje je toliko ljubilo ljude, dok su mu toliki uzvratili nezahvalnošću . . .

Dokaz Njegove ljubavi i milosrđa, što se tako jasno očituje u životu ove Božje Službenice, neka potakne sve, koji su preporođeni Kristovom krvlju, da Presv. Srce časte ljubavlju te da od Njega u ovo preteško doba zadobiju one milosti što su obećane onima koji istome Srcu budu iskazivali dužnu počast . . . «

Te su milosti danas naročito potrebne našim obiteljima, kojima prijete tolika moralna zla. Ustoličimo, stoga, u našim obiteljima Presv. Srce Isusovo, neka ono u njima vlada, neka vladaju Njegova načela i Njegov duh! Taj duh divno je ocrtao sv. Pavao u poslanici Efežanima, pa time završimo ovo naše razmišljanje!

»Žene neka se pokoravaju svojim muževima kao Gospodinu, jer je muž glava žene kao što je i Krist

glava Crkve — on, Spasitelj svoga Tijela! Štoviše, kao što je Crkva pokorna Kristu, tako neka budu i žene u svemu svojim muževima!

Muževi, ljubite svoje žene kao što je i Krist ljubio Crkvu i sam sebe predao za nju, da je posveti čisteći je u kupelji vode uz pratnju riječi, da sam sebi privede Crkvu krasnu, bez ljage, bez bore, bez ičega tomu slična, da bude sveta i bez mane! Tako su i muževi dužni ljubiti svoje žene kao svoja tjelesa. Tko svoju ženu ljubi, ljubi samoga sebe. Bez sumnje, nitko nikada nije mrzio svoga tijela. Naprotiv, hrani ga i njeguje ga kao i Krist Crkvu. Mi smo, naime, udovi njegova tijela. Zato će čovjek ostaviti oca i majku te prionuti uz ženu svoju, i bit će oni samo jedno tijelo. Ova je tajna uzvišena — a ja velim (da je uzvišena) u odnosu na Krista i Crkvu. Dakle, neka svaki pojedini od vas ljubi svoju ženu kao samog sebe, a žena neka poštuje svoga muža!

Djeco, pokoravajte se svojim roditeljima u Gospodinu, jer je to pravedno! Poštuj svoga oca i majku — to je prva zapovijed popraćena obećanjem: da ti dobro bude i da dugo živiš na zemlji!

A vi, očevi, ne ogorčujte djece svoje, već ih odgajajte stegom i opomenom Gospodnjom . . . « (V, 22—23; VI, 1—4).

KRIST KRALJ

Blagdan Krista Kralja, uveo je u Crkvu papa Pijo XI. glasovitom enciklikom »Quas primas«, koju je izdao 11. prosinca 1925. U njoj papa spominje kako je započevši svoj pontifikat očitovao nakanu da traži mir Kristov u kraljevstvu Kristovu. To je uzeo i kao lozinku svog pontifikata. Posve razumljivo, jer su još uvijek bile žive i svježe rane što ih je uzrokovao I. svjetski rat. Misijska izložba, koju je dao prirediti Pijo XI. za jubilarnu godinu 1925., a koja je pokazala kako se Crkva proširila po svim meridijanima i paralelama, mnoštvo hodočasnika koje je te godine navrlo u Rim na grob apostolskog prvaka i k papi, sve je to očitovalo stvarnost Kristova kraljevstva na zemlji. Slavila se i 1600-godišnjica I. nicejskog sabora koji je definirao Kristovo božanstvo i u svoj »credo« — vjerovanje — umetnuo: »i Njegovu — tj. Kristovu — kraljevstvu neće biti kraja«. Sve to dalo je Papi povoda da i kao vrhovni učitelj pouči Crkvu o Kristovu kraljevskom dostojanstvu. To je učinio spomenutom enciklikom »Quas primas«.

Evo glavnih misli iz te enciklike:

Krist je kralj ljudskih inteligencija, volja i srdaca. O tome svjedoči Sveto pismo, liturgija i dogme. Krist posjeduje trostruku vlast: zakonodavnu, izvršnu i sudačku. No to je kraljevstvo prije svega duhovne naravi. Iako se Njegova vlast proteže i na zemaljske stvari, Crkva ipak pjeva u svojim himnima:

»Ne, prijestolja ne otima,
Tko rajski prijesto dariva«.

To se kraljevstvo proteže na sve ljude, pojedince i zajednice i samo ono može osigurati slobodu, slogu i mir. Papa je dobro znao da će o tim istinama najbolje poučiti Božji narod ako uvede svetkovinu Krista Kralja. I stoga se odlučio na taj korak da uvede liturgijski blagdan Krista Kralja. Mislio je da će na taj način biti dotučen bič laicizma koji ruši društvo. Jasno je da je pod laicizmom shvaćao nešto negativno, osobito negativna načela kojima se ravna ljudski život bilo pojedinaca bilo zajednica. Možemo reći da su taj novi blagdan pripremile nebrojene obitelji koje su se posvetile Srcu Isusovu, a isto tako i svečana posveta ljudskoga roda istome Srcu po Leonu XIII.

Novi blagdan Krista Kralja htio je ljudskim vladama i državnicima dozvati u pamet da su i oni dužni, kao i svi građani, iskazivati Kristu javno štovanje, Njemu se pokoravati te učiniti da se države drže kršćanskih načela kako u zakonodavstvu tako u odgoju mladeži. Kakova načela da vode odgojitelje mladeži, papa je iznio nekoliko godina kasnije u svojoj doktrinarnoj enciklici »Divini illius Magistri«.

Ustanovivši novi blagdan Krista Kralja i odredivši da se slavi posljednje nedjelje listopada, Papa je odlučio i da prenese posvetu ljudskoga roda propisanu od Leona XIII. s blagdana Srca Isusova na blagdan Krista Kralja. Po obnovljenom liturgijskom kalendaru blagdan Krista Kralja slavi se zadnje nedjelje crkvene godine.

A sada postavimo pitanje: Može li se ono što naučava Pijo XI. složiti s autonomijom zemaljskih stvari, koja se danas naglašava pozivajući se više ili manje na II. vatikanski sabor?

Koncil točno određuje što je to »autonomija« zemaljskih ili vremenitih stvari. To sigurno nije autonomija koja bi imala za posljedicu da stvorena stvarnost bude neovisna o Stvoritelju. Koncil naime jasno uči: »Ako se pod autonomijom vremenitoga razumijeva da stvorene stvari ne ovise o Bogu i da njima može čovjek raspolagati bez obzira na Stvoritelja, svatko tko vjeruje u Boga uviđa neispravnost takova stava. Stvorenje, naime, bez Stvoritelja iščezava. Uostalom, svi koji vjeruju, pripadali oni bilo kojoj religiji, uvijek su čuli njegov glas i očitovanje u govoru stvorenja. Štoviše, kad je Bog zaboravljen, stvorenje postaje neshvatljivo« (»Gaudium et spes«, broj 36).

Kako se u svjetlu ove zadnje rečenice dadu lako shvatiti i prihvatiti i misli o Kristovoj vlasti nad svim stvorenjem iz enciklike Pija XI.

Kršćanin je pak na osobit način već posvećen Bogu i Kristu i Duhu Svetome po svetom krštenju. Kad se još posvećujemo Srcu Isusovu, bilo kao članovi velike ljudske obitelji, bilo kao pojedinci, onda to znači da želimo biti što više svjesni i one stvarnosti koja se u nama dogodila po krštenju i koja mora prožimati čitav naš život. Naime, u njemu se mora osjećati da smo posvećeni Kristu.

Zato nas uči II. vatikanski sabor: »Laici su (za svećenike i redovnike vrijedi isto i još više), budući da su posvećeni Kristu i pomazani od Duha Svetoga, divno pozvani i poučeni da se u njima proizvedu sve obilniji plodovi Duha. Jer sva njihova djela, molitve i apostolski pothvati, bračni i obiteljski život, svagdanji rad, odmor duha i tijela, ako se vrše u Duhu, dapače i tegobe života, ako se strpljivo podnose, postaju duhovne žrtve ugodne Bogu po Isusu Kristu, koje se u služenju Euharistije po-

božno prinose Ocu s prinosom Gospodinova Tijela. Tako i laici, sveto radeći posvuda kao klanjaoci, posvećuju Bogu sav svijet... « (»Lumen gentium«, 34).

Isti je ideal imao pred očima i Leon XIII. kad je posvećivao ljudski rod Srcu Isusovu, i Pijo XI. kad je uvodio svetkovinu Krista Kralja te odredio obnovu posvete za taj dan, samo su se govoreći i pišući o tome izražavali jezikom svoga vremena. Značajka je, pak, posvete Srcu Isusovu da se ona prosvijetli baš promatranjem ljubavi prema Kristu, koji svojim Srcem čovjeka toliko ljubi nas grješnike. Štovanje Srca Isusova pomaže nam da u raspetome i uskrslome Kristu otkrijemo tajnu Njegove ljubavi prema grješnicima, po rani onoga Srca, iz kojeg je provrela krv i voda, a što je u proslavljenom Kristu neiscrpivi izvor pomirišta za čitav svijet.

Zatim ovakvo daljnje poniranje pridodaje posveti Gospodinu onu značajku dubine i nutrine, koja je vlastita štovanju Srca Isusova, a koja ipak ne uključuje naročitu poteškoću da bismo mogli govoriti o pravoj posveti.

Iz svega obrazloženoga slijedi: obaviti posvetu Srcu Isusovu, ili posvetiti Mu se znači obnoviti i oživljavati, ili još bolje živjeti krsnu posvetu, a sve pod svjetlom tajne Isusova Srca. Ovako shvaćena i proživljena posveta uči nas čuvati krsnu milost. To je sigurno imao pred očima papa Pijo XI. koji u molitvi Kristu Kralju moli:

»Isuse Kriste, klanjam Ti se kao Kralju svijeta. Sve što je stvoreno načinjeno je za Te. Tvoje sam vlasništvo, radi sa mnom što hoćeš! Obnavljam svoj krsni zavjest (savez), odričem se đavla, njegova sjaja, njegovih djela i obećajem da ću živjeti kao

dobar kršćanin. Navlastito ću, obvezujem se iz svih sila nastojati kako bi pobijedila prava Božja i Tvoje Crkve. Božansko Srce Isusovo, Tebi predajem ubogo svoje djelovanje s namjerom da sva srca priznadu sveto kraljevstvo Tvoje pa tako na svem svijetu bude udaren temelj državi mira.«

Kršćanin se krštenjem posvećuje Kristu, postaje Njegovo vlasništvo i svojina. II. vatikanski sabor poziva sve kršćane da krsnu milost razvijaju i neprestano proživljavaju. Tome pomaže posveta Srcu Isusovu. Zato mislimo da je ona i sada u pokoncilskom razdoblju veoma suvremena i potrebna, i krivo čine koji je prešućuju ili omalovažavaju. Ti su slični onima koji bi htjeli cilj, a odbacuju sredstva za postignuće cilja. Onome što je donio II. vatikanski sabor prethodilo je djelo Leona XIII. na početku našeg stoljeća i djelo Pija XI. uvođenjem svetkovine Krista Kralja s obvezom obnove posvete Srcu Isusovu na taj dan.

Zato htjeti provoditi i ostvarivati koncilsku obnovu bez veze s prethodnom tradicijom znači rezati joj žile kucavice i onemogućiti je. Kako barem u najmanju ruku netaktično rade oni koji trgaju svaku vezu s prošlošću, kao da Duh Sveti nije djelovao u Crkvi i prije njih. Kako nam nije ideal konzerviranje tako isto ni kidanje, već organski razvoj kakvim ga je zamislio Bog koji po svome Duhu vodi Crkvu i koji, kao što se danas služi s Pavlom VI., isto se je tako služio s papama prije njega. To sadašnji Papa najbolje zna i uvijek s velikim poštovanjem govori o djelu svojih prethodnika. I provodeći koncilsku obnovu zadržao je svetkovinu Krista Kralja i Srca Isusova, zadržao je i posvetu Srcu Isusovu. A to je jedino ispravan postupak, u kojemu se pokazuje na djelu sam Duh Sveti.

PREMILOSRDNI OTKUPITELJ

Tri godine nakon što je uveo svetkovinu Krista Kralja, Pijo XI. izdao je encikliku koja počinje riječima »Miserentissimus Redemptor« (Premilostivi Otkupitelj) te u kojoj »ex professo«, izričito, stručno raspravlja o pobožnosti Srcu Isusovu i to o zadovoljštini istome Srcu, pa na koncu tog važnog dokumenta donosi nama dobro poznatu molitvu, koju prema njegovoj zapovijedi molimo pred izloženim Svetootajstvom na svetkovinu Srca Isusova sve do dana današnjega. Enciklika »Miserentissimus Redemptor« nosi nadnevak 8. svibnja 1928.

Upravljena je prema uobičajenoj formuli svim patrijarsima, primasima, nadbiskupima, biskupima i drugim ordinarijima. U pobožnosti Srcu Isusovu dominiraju dvije misli: posveta i zadovoljština. Prvu je obradio Leon XIII., a okrunio Pijo XI. uvođenjem svetkovine Krista Kralja. Ali osim posvete Spasitelj je preko sv. Margarete Alacoque tražio i naknadu i zadovoljštinu. Prvi pojam uzimamo kad želimo naknaditi za tuđe, a drugi za svoje grijehe.

Bog nas ljubi i očekuje od nas da mu uzvratimo ljubav. Nju možemo uzvratiti posvetom, a za one koji ne uzvraćaju ljubav možemo pružati naknadu Pravda i ljubav koje stvaraju dužnost posvete postaju nam još silniji motiv da pružamo zadovoljštinu i naknadu za grijehe. Dužnost zadovoljštine tištila je čitav ljudski rod, ali ju je dostojno mogao izvršiti jedino sam Bog. No djelo otkupljenja, što ga je izvršio Krist, moramo i mi sami nadopuniti prema apostolovim riječima: »Sad nalazim radost u patnjama koje podnosim za vas — i tako u svo-

me tijelu dopunjujem što nedostaje Kristovim mukama — za Tijelo njegovo, koje je Crkva . . . « (Kol. 1, 24).

Sigurno da ljudska djela nemaju druge vrijednosti osim one koju im saopćuje Krist Otkupitelj. No, po krštenju, smrti i uskrsnuću s Kristom, kršćanin postaje sposoban dioništva u Kristovu svećeništvu da s Njime prinosi žrtvu.

»Krist Gospodin, Veliki Svećenik, uzet između ljudi, učinio je od novoga naroda kraljevstvo i svećenike za Boga, Oca svoga. Jer se kršteni po preporodu i pomazanju Duha Svetoga posvećuju da budu duhovni dom i sveto svećenstvo, da svim djelima kršćanina prinose duhovne žrtve, i da navješćuju čudesa Onoga koji ih je iz tmina pozvao u divno svoje svjetlo. Zato neka svi Kristovi učenici, ustrajući u molitvi i hvaleći Boga, prikazuju sebe kao živu, svetu, Bogu ugodnu žrtvu . . . « (»Lumen gentium«, 10).

Taj duh i ta praksa naknade uvijek su zauzimali prvo mjesto u iskazivanom štovanju Srcu Isusovu. I sam Gospodin, tužeći se na ljudsku nezahvalnost, zatražio je naknadnu pričest i svetu uru. Ovdje sad nastaje poteškoća: kako mi možemo tješiti Kristovo Srce? — Ne dajući teološko obrazloženje Pijo XI. u svojoj enciklici o naknadi zadovoljava se odgovorom sv. Augustina: »Da amantem et sentit quod dico!« — Daj mi pravog ljubitelja i on će razumjeti što govorim!

Mi se ovdje zaustavimo ipak malo dulje na toj ideji naknade! Ona ima u sebi nešto lijepo i uzvišeno, jer je trpjeti u Kristu i s Kristom i s Crkvom sastavni dio ideala kršćanske osobnosti. Sama patnja promatrana u sebi nije, doduše, neki ideal, već očitovanje i dokaz ljubavi koja se najvećma ostva-

ruje baš po patnji. Stoga je i pružati zadovoljštinu i naknadu u kojem god obliku uvijek naročito očitovanje ljubavi prema Bogu, osobito nasljedovanje Krista te izvor povećane uspješnosti apostolata.

Među oblicima naknade, koji su vlastiti štovanju Srca Isusova, dolazi na prvo mjesto svetkovina Srca Isusova, koja sadržava i središte poruke sv. Margarete Alacoque, jer je preko nje sam Gospodin tražio uvođenje toga blagdana. Budući da je u prošlom stoljeću štovanje Srca Isusova veoma poraslo, osobito promicanjem posvete, koja je doživjela vrhunac u posveti Leona XIII., to je, međutim, značaj naknade tako vlastit blagdanu Srca Isusova otišao u pozadinu. Tu je notu opet naglasio papa Pijo XI. i to baš enciklikom »Miserentissimus Redemptor«. A i u obnovljenoj liturgiji Mise Presvetoga Srca Isusova nisu izgubile značajku naknade. Te Mise nadahnute enciklikom Pija XII. «Haurietis aquas« izriču ideju naknade u kolekti (prvoj molitvi), zatim u molitvi nad darovima i u nekim čitanjima.

I danas valja preporučivati naknadnu Pričest zajedno sa sudjelovanjem u euharistijskoj Žrtvi. Dobro je ipak pri tome naglašavati naročitu naknadnu vrijednost Žrtve svete Mise.

U duhu naknade Srcu Isusovu preporučujemo i obavljanje prvih petaka sa sudjelovanjem u svetoj Misi i primanjem sv. Pričesti.

Pijo XI. u enciklici »Miserentissimus Redemptor« govori kako se pobožne duše obraćaju prema Kristu u agoniji u Getsemanskom vrtu, prema Kristu koji je satrven našim grijesima, ali Krist trpi još i danas u udovima svoga tajanstvenoga tijela. I Papa tada svraća pažnju i na patnje Crkve koja je progonjena u tolikim krajevima, na mlakost tolikih

vjernika, na neobuzdanu ljubav prema užicima ili prolaznim dobrima, dapače i na svetogrđa u primanju Pričesti.

Sve to izaziva našu ljubav, duh naknade molitvom i dragovoljnim svladavanjem te primanjem svakidašnjih patnja. Taj duh prožima velik broj redovničkih zajednica i drugih pobožnih grupacija. Njihovu pobožnost ne može se nego samo pohvaliti i potaknuti.

Od enciklike Pija XI. i blagdan Srca Isusova pokazuje se kao blagdan naknade u jedinstvu s Gospom na podnožju križa na kojem je žrtvovan Njezin Sin. I Papa za taj blagdan propisuje posebnu pomirnu molitvu: »Premili Isuse, Ti si neizmjerno ljubio ljude, a oni tu Tvoju ljubav zaboravljaju i preziru . . . « To je, doista, potresna molitva, kojom se pruža javna naknada za prezrenu i zaboravljenu Božju Ljubav, za tolike psovke, kletve, hule na Boga i strašna svetogrđa. Toj ideji naknade odgovarao je i novi misni obrazac iz nama dobro poznate Mise Srca Isusova.

Pijo XI. bio je doista velik promicatelj štovanja Srca Isusova. O tome nam pružaju najočitije svjedočanstvo njegove dvije enciklike »Quas primas« i »Miserentissimus Redemptor« u kojima preporučuje posvetu i naknadu Srcu Isusovu. Na dan našašća sv. Križa, Pijo XI. piše g. 1932. 3. svibnja, još jednu encikliku vraćajući se istoj temi. To je enciklika »Caritate compulsi« (Ljubavlju tjerani) u kojoj govori o duhu pokore.

Pijo XI., papa Katoličke Akcije, znao je dobro da nastojanje oko organiziranja katolika za ostvarivanje Božjega kraljevstva na zemlji može biti pogibeljno, tj. ako se stavi naglasak na vremenita sredstva, a na štetu molitve i razmatranja života,

muke, smrti i uskrsnuća Krista Gospodina. Zato je kao ravnotežu enciklikama »Annum sacrum« i »Quas primas« postavio enciklike »Miserentissimus Redemptor« i »Caritate compulsi«. Posveti Srcu Isusovu, koja označuje akciju, valjalo je staviti uz bok i naknadu, koja označuje kontemplaciju. Na taj je način stvorena ravnoteža, jer u Crkvi i u životu kršćanina treba da cvate i jedno i drugo. Tako je to bilo i kod samoga Bogočovjeka Isusa Krista. Prema tome, pravo shvaćena i prakticirana pobožnost Srcu Isusovu može hraniti našu akciju i kontemplaciju. Danas smo, možda, više nego ikada u opasnosti da se izgubimo u akciji zanemarujući kontemplaciju. Zato i danas vidimo veliku važnost, potrebu, suvremenost i »šansu« za pobožnost Srcu Isusovu.

ANĐEOSKI PASTIR

Papa Pijo XI. zaklopio je oči i prešao u vječnost 10. veljače 1939. Nad Evropom nadvijali su se već tmasti oblaci iz kojih će buknuti druga svjetska tragedija. Crkva, a i svijet trebali su velikog papu. Bogu hvala, dobili su ga u Piju XII. Više nego itko drugi on sam bio je svjestan težine odgovornosti, koja je u jednom od najtežih časova pala na njegova ramena. Da je računao samo na svoje sile, klonuo bi duhom. Obratio se, dakle, u svom prvom encikličnom pismu »Summi pontificatus« onome u koga valja stavljati sve nade. Dajmo riječ samome Papi neka nam o tome progovori!

»Tajnom svojom odredbom Bog Nam je povjerio bez ikakovih Naših zasluga čast i preteške brige Najvišega Svećeništva na povratku četrdesete godine, otkako je Naš Predšasnik, besmrtne uspomene Leon XIII., na izmaku prošloga vijeka, a na početku Svete Godine, naredio po svem svijetu posvetu ljudskog roda Presvetomu Srcu Isusovu.

'Tada smo unutrašnjim uvjerenjem i najvećom radošću primili kao glas s neba encikličnо pismo 'Annum Sacrum', kad smo kao mladomisnici spremajući se k oltaru Božjem mogli recitirati: 'Uzaći ću k oltaru Božjem'. I kakvom smo revnošću Naše misli i nakane spojili s namislima, koje su utvrđivale ovaj pothvat, što ga nije bez očitog Božjeg nadahnuća poduzeo Velesvećenik, koji je tako oštroumno i jasno gledao javne i tajne rane i nevolje svog vremena. Stoga ne možemo, a da ne uzdamo hvalu Božanskom Nadahnuću, koje je odredilo da početak Našega Pontifikata padne u godinu, kad se

sjećamo onoga vrijednog spominjanja događaja, koji je preugodno zaokružio prvu godinu Našega svećeništva. I vrlo rado upotrebljavajući ovu priliku, a slijedeći namisli Našega Predšasnika, želimo da dužni kult 'Kralju kraljeva i Gospodaru gospodara' bude kao uvodna molitva Našega Pontifikaa. Taj isti kult neka bude počelo, na koje se oslanjaju i glavni cilj, kome su posvećeni Naša volja i nada, nauka i pastoralna djelatnost, kao što napokon i podnošenje napora i patnja, koje sve prinosimo jedino za raširenje kraljevstva Isusa Krista!

Izvor neizrecivih dobara: Ako u svjetlu vječnosti promatramo vanjske događaje i unutrašnji razvoj posljednjih četrdeset godina, i mjerimo ovdje uspone a ondje padine, ona općenita posveta ljudskoga roda Isusu Kristu Kralju sve Nam se jasnije ukazuje koliko u sebi ima svetog značenja, kao nešto što sve svojim usađenim značenjem potiče i toliko ih čisti, podiže i sveto jači te štiti. A jednako tako ne manje jasno gledamo Našim očima kako ona vrlo mudro nastoji ozdraviti cjelokupnu ljudsku zajednicu i unaprijediti sreću u pravom smislu riječi. Baš ta Nam se posveta čini kao glasnik Božjega poticaja i milosti dan ne samo Crkvi, nego i cijelome ljudskom rodu, koji je, potreban i poticaja i vodstva, sve više zastranjivao s pravoga puta i zaglibio u zemaljske stvari, i samo njih cijeneći najbjednije se istrošio; kao glasnik svima ljudima koji su u sve većem broju dnevno otpadali od vjere u Isusa Krista, pače i udaljivali se od priznanja i vršenja Njegova zakona; konačno kao glasnik protivan shvaćanju života, na sve strane već unesenom, po kome su se zapovijedi ljubavi i odricanje samoga sebe, proglašene u govoru na gori ,a jednako tako i Božansko djelo ljubavi izvršeno na Križu,

smatrale kao sablazan i ludost. Kao što je nekada Preteča Spasitelja onima, koji su namjerno zapitkivali, zato proklamirao: 'Evo Jaganjca Božjega', da ih opomene kako 'Očekivani od naroda', premda nepoznat, boravi među njima, tako je Namjesnik Isusa Krista moleći i zaklinjući doviknuo: ‚Evo, Kralja vašega' svima onima, koji su — poričući, sumnjajući ili neodlučni — otklanjali da slijede slavnog Otkupitelja, koji uvijek živi i djeluje u Crkvi, ili su Njega slijedili polagano i lijeno.

Upravo iz sve većeg širenja i dnevnog jačanja kulta Presv. Srca Isusova u dušama — što je posljedica nesamo posvete ljudskoga roda na svršetku prošloga stoljeća, nego i ustanove neposrednog Našeg blage uspomene Predšasnika, blagdana Krista Kralja, — proizašla su vjernim kršćanima neizreciva dobra, kao ‚val rijeke', koji, razveseljuje državu Božju'. A koje je doba više nego današnje potrebno takovih dobara? Koje je doba, više nego naše, bolovalo na praznini duha i unutrašnjem siromaštvu, usprkos tome što je iznašlo svakovrsne strojeve i u izvanjskom pogledu napredovalo? Tu, dašto, vrijedi ona već jasna misao Apokalipse: ‚Kažeš: bogat sam i nadaren i ni na čemu ne oskudijevam; a ne znaš da si siromašan i bijedan i slijep i gol?'

Časna Braćo, ništa nije potrebnije nego ljudima našega vremena ‚naviještati neistraživa bogatstva Kristova'. Ništa, doista, nije plemenitije nego razvijati barjake Krista Kralja i visoko ih dizati pred onima koji su slijedili varave znakove, i sretno privesti k pobjedničkom Križu one koji su bijedno od njega otpali. Tko, dakle, neće kad gleda tako velik broj braće i sestara, koji su zaslijepljeni zabludama, otpali od prave vjere u Boga i spasonosnog

evanđelja Isusa Krista, tko neće, velimo, ljubavlju usplamtjeti, i rado spremno priteći u pomoć? Tkogod suučestvuje u vojsci Kristovoj, bilo iz svećeničkog ili laičkog reda, zar da se ne osjeća potaknut da više bdije i čuva našu stvar, kad gleda kako strašnije rastu čete neprijatelja Kristovih i kad gleda glasnike lažne nauke, koji kao što odbijaju spasonosnu istinu i snagu vjere, i sprječavaju je da stupi u život, tako izgledaju da lome najvećom bezbožnošću ploče Božjih zapovijedi, da na njihovo mjesto postave druge propise, kojima će ukloniti i načela čudorednoga života objavljena Sinajskim zakonom kao što i onaj božanski duh, što struji iz križa Kristova i govora na gori?

Bez sumnje svi su s velikom boli uvjereni da je sjeme ovih zabluda požnjelo obilatu žetvu među onima koji su se imenom priznavali sljedbenicima Kristovim, kad su u miru i sigurno uživali dobra, a kad treba pod snagom sile ustrajati, boriti se, trpjeti, podnositi tajne i javne napadaje, vladaju se kao da sumnjaju, ili da ne znaju, ili kao slabići, te bojeći se žrtava, koje zahtijeva priznavanje vjere u Krista, nisu kadri slijediti krvave tragove božanskoga Spasitelja.

Pod znakom Krista Kralja: Neka, dakle, Časna Braćo, blagdan Krista Kralja, koji se već približio, i u koji ćete primiti prvu Našu Encikliku, donese u ovim prilikama vremena i stvari darove božanske milosti, koja će ljudske duše obnoviti duhom Evanđelja i Kraljevstvo Kristovo svagdje proširiti i ojačati. Neka posveta ljudskoga roda Presvetom Srcu Isusovu, koja će se svečanim načinom na taj dan obaviti, okupi oko oltara Vječnoga Kralja vjernike sviju naroda i plemena, da mu se poklone i zadovolje za svoje prestupke, i da pobožno zavjere Njemu i

presvetom zakonu ljubavi i istine svoju vječnu vjernost! Nadalje, neka svi kršćani prime nebeske milosti, a u njima neka gori i sja nebeska vatra, što ju je Krist Gospodin nama donio! Jednako neka crpu milost oni koji su duhom slabi, umorni, i kojima je dotužilo, i neka tako obnove cjelovitost i snagu duha! Neka, napokon, prime milost i oni koji ne znaju za božanskog Spasitelja ili su ga najbjednije ostavili! Neka mnoštvo vjernika i stotine tisuća ovako na taj dan zajedno mole: ‚Svjetlo, koje rasvjetljuje svakog čovjeka koji dolazi na ovaj svijet', neka osvijetli put spasenja, i neka u nemirnim dušama zalutalih probudi onu želju za vječnim dobrima, koja će sve natjerati Onome, koji ih iz krvavoga prijestolja Križa k sebi pozivlje i vrlo želi da bude njihov put, istina i život . . . !«

Nakon što smo iscrpno naveli misli iz prve enciklike Pija XII., recimo nešto i o njegovoj osobnosti jer je ta enciklika proizašla iz njegova srca! Ne želimo pretjerivati već osloniti se na dva veoma trijezna promatrača koji su bili obdareni kritičnim duhom i koji su Papu izbliza poznavali, jer su skupa s njime proveli tridesetak godina. To je isusovac p. Leiber i kardinal Domenico Tardini. Obojica bez ikakve dvojbe tvrde da je papa Pijo XII. bio prožet čistom i stalnom pobožnošću. Već kao dječak posluživao je kod svete mise u crkvi Chiesa Nuova, koja se nalazila u blizini njegove roditeljske kuće. »On je uvijek ostao u svom osobnom religioznom životu pobožni nekadašnji dječak. Gajio je fin osjećaj i istinsko poštovanje za poniznu i iskrenu pobožnost« (P. Leiber). Nije onda nikakvo čudo da je njegov pontifikat prožet tolikim djelima pobožnosti, osobito prema Gospi i Srcu Isusovu. On će okruniti djelo svojih predšasnika te izdati doku-

menat o Srcu Isusovu od izvanredne važnosti. To je enciklika »Haurietis aquas in gaudio«. — S veseljem ćete crpsti vodu iz izvora Spasiteljevih. Za tu encikliku možemo mirne duše reći da je do sada najveći dokumenat o štovanju Srca Isusova. S njime ćemo se upoznati u narednom razmišljanju.

»CRPST ĆETE VODU . . . «

Povod za pisanje enciklike »Haurietis aquas« dao je Piju XII. stogodišnji jubilej uvođenja blagdana Srca Isusova u kalendar opće Crkve. Enciklika je izašla 15. svibnja 1956. U njoj Papa najprije iznosi značajan razvoj štovanja Srca Isusova u moderna vremena, a onda sa žalošću konstatira kako se u zadnje vrijeme kod priličnog broja kršćana javlja neka hladnoća prema tom štovanju. Razlog je tome što se ne poznaje prava narav tog štovanja. Štovanje Srca Isusova brka se s nekim vježbama, koje su inače hvale vrijedne, ali ipak sekundarne — drugotne. Nadalje, to štovanje izgleda malo prikladno za potrebe vremena koje stavlja naglasak na očitovanje socijalnoga Božjega kraljevstva. U njemu se gleda pobožnu vježbu koja je korisna ženama i djeci, a ne obrazovanim ljudima. Napokon, danas se ljudi odvraćaju od poziva na pokoru i zadovoljštinu, koje su, tobože, neprikladne da gaje duhovni život i apostolat u sadašnje doba. O tome naročito govore brojevi 5 i 6.

Nakon što je spomenuo revnost, Papa za proširenje štovanja Srca Isusova Pijo XII. daje se na to da pokaže temelje tog štovanja u Svetom pismu, u predaji, i da naglasi njegovu važnost u liturgiji, duhovnom i apostolskom životu. Na koncu poziva duhovne pastire i vjernike da u štovanju Srca Isusova gledaju samu srž i srce kršćanstva. Tu encikliku uspoređuju s velikom crkvenom lađom u kojoj nalaze mjesto i prijašnje enciklike »Annum sacrum«, »Quas primas« i »Miserentissimus Redemptor«.

Papa Pijo XII. također je veoma naglasio da se pravo shvaćeno štovanje Srca Isusova ne temelji na privatnim objavama, već da je ono izražaj onih istina koje su nam objavljene u Starom i Novom Zavjetu, a koje je Crkva počela dublje spoznavati tamo od srednjega, a nadasve u novom vijeku.

Štovanje Srca Isusova ima svoj korijen već u Starom Zavjetu, osobito kod proroka i u Pjesmi nad pjesmama. »Božja ljubav prema nama, koja je glavni razlog tog kulta, naime Srca Isusova, kako u Starome tako u Novom Zavjetu propovijeda se i naglašava takvim slikama, koje veoma potresaju duše. Te naime slike, kad su se iznosile u Svetom pismu naviještajući unaprijed dolazak Sina Božjega koji će uzeti ljudsku priliku, mogu se promatrati kao znak one najplemenitije božanske ljubavi, koja je simbolizirana u klanjanja vrijednom Srcu Božanskog Otkupitelja . . .«

Novi Zavjet govori nam o ljubavi Kristova Srca prema Ocu i prema nama. Srce je Utjelovljene Riječi glavno očitovanje i simbol trostruke ljubavi: **one koju dijeli s Ocem i Duhom Svetim**, ali koju očituje baš utjelovljenje; **duhovne ljubavi** koja proizlazi iz Njegove svete volje; **osjetne ljubavi**, a to je ljubav Bogočovjeka, čije je čovještvo sastavljeno kao i naše od tijela i duše. Mislimo da o toj trećoj ljubavi govori i II. vatikanski sabor, iako inače nigdje ne govori o štovanju Srca Isusova. U pastoralnoj konstituciji »Gaudium et spes« govoreći o Kristu, novom Čovjeku, Koncil kaže za Njega: »Radio je ljudskim rukama, razmišljao ljudskim umom, odlučivao ljudskom voljom, **ljubio ljudskim srcem . . .**«

Štovanje Srca Isusova bit će upravljeno prije svega osobi Utjelovljene Riječi preko simbola tje-

lesnoga Srca. Taj simbol izriče sintezu tajne našega otkupljenja. Kad se, dakle, klanjamo Presvetom Srcu Isusovu i kad ga štujemo, onda u njemu i po njemu štujemo ujedno nestvorenu ljubav Božje Riječi i Njegovu ljudsku ljubav kao i sve Njegove osjećaje i kreposti. I jedna i druga ljubav natjerala je našeg Spasitelja da se žrtvuje za nas i za čitavu Crkvu, svoju zaručnicu prema riječima sv. apostola Pavla: »Krist je ljubio Crkvu i sam sebe predao za nju, da je posveti čisteći je u kupelji vode uz pratnju riječi, da sam sebi privede Crkvu krasnu, bez ljage, bez bore, bez ičega tomu slična, da bude sveta i bez mane« (Ef. 5, 25—27).

U istoj enciklici Papa iznosi one crte koje su u djelima Svetih Otaca kao neka skica pobožnosti Srcu Isusovu, a navodi i imena duhovnih pisaca koji su pridonijeli procvatu te pobožnosti, naglasujući specijalnu ulogu sv. Ivana Eudes-a i nadasve sv. Margarete Alacoque.

Što se tiče Svetih Otaca nije potrebno dokazivati da su veoma cijenili Božju ljubav kao i ljubav Otkupitelja. U razdoblju Otaca, koje obuhvaća manje više prvo tisućljeće kršćanstva, oblikovali su se oni elementi koji su se i kasnije stalno ponavljali u štovanju Srca Isusova. Počelo i temelj svih tvrdnja Svetih Otaca jest biblijska zamisao o izvoru živih voda, a taj je rana na Kristovu boku.

»U posljednji dan, glavni dan blagdana, Isus je stajao i vikao: Ako je tko žedan, neka dođe k meni; i neka pije tko vjeruje u me! Kako veli Pismo: Iz njegove će nutrine poteći potoci žive vode« (Ivan, 7, 37—38).

»Kad dođoše k Isusu i vidješe da je već mrtav, njemu ne prebiše golijeni, nego jedan od vojnika

kopljem probode bok, pa odmah poteče krv i voda« (Ivan, 19, 33—34).

Na temelju ta dva biblijska teksta Sveti Oci izvode ove misli: Ljudima se daje novi Duh, ali samo po žrtvi onoga Čovjeka koji je posjedovao puninu Duha. Duh donosi skupa sa sobom milost, Crkvu, sakramente, utjehu i jakost.

Sveti Oci na osobit način također vide da se iz boka mrtvoga Krista na križu rodila i sama Crkva, kao nekoć Eva iz usnuloga Adama.

Sveti se Oci ne bave odviše nekim razumskim ili teološkim izlaganjem tajne Kristova boka, već radije izvode praktične misli za duhovni život. Tako onaj koji vjeruje mora piti iz tog izvora žive vode i mora ulaziti kroz vrata boka.

A da li su Sveti Oci vidjeli i nutarnji a ne samo vanjski dio Kristova boka, dakle Gospodinovo Srce kao simbol one ljubavi kojom nas je otkupio? Općenito govoreći to nisu vidjeli, makar da ima nekih pojedinih tekstova u kojima se i to osjeća, tako, na primjer, kod Svetoga Bede Časnoga u VIII. stoljeću.

Spomenimo i to da u Sirskoj crkvi već u doba sv. Efrema nalazimo iskrenu pobožnost prema bolima, križu i rani Kristova boka. Takva je pobožnost iz Sirije došla i u Rim, gdje su je pape sirskoga podrijetla u VIII. stoljeću uveli i u rimsku liturgiju, o čemu nam svjedoče glasoviti i potresni improperiji Velikog Petka. »Puče moj, što učinih tebi ili u čem ožalostih tebe, odgovori meni?!«

Papa Pijo XII. u svojoj enciklici o Srcu Isusovu govoreći o sv. Ivanu Eudes i sv. Margareti Alacoque kaže da se štovanje Srca Isusova u njihovo doba veoma raširilo, ali da je ono bilo u savršenom skladu s biti kršćanske religije, jer je

kršćanstvo religija ljubavi. Najznačajnija je crta objavljenoga Boga: »Bog je ljubav« (I. Iv. 4, 8). »A mi smo upoznali ljubav koju ima Bog u nama, i vjerovali u nju. Bog je ljubav: tko ostaje u ljubavi, ostaje u Bogu i Bog u njemu« (I. Iv. 4, 16). Bog je pak učinio da tu ljubav upoznamo preko slika i simbola, kako bismo je bolje razumjeli. I Bog nam se u objavi ukazuje kao liječnik, pastir, gost, vinogradar, otac, zaručnik. Daleko više dao je da Ga upoznamo u Vječnoj Riječi koja je postala tijelo i koja je »Njegov ljubljeni Sin« i »savršena slika nevidljivoga Boga« (Kol. 1, 13 i 15).

Prema tome, niti se onda štovanje Srca Isusova rodilo iz jedne privatne objave, niti se najedanput pojavilo u Crkvi. Baš obratno, ono je nastalo spontano iz žive vjere i žarke pobožnosti povlaštenih duša što su je iskazivale prema poklona vrijednom Otkupitelju i Njegovim preslavnim ranama, svjedocima Njegove neizmjerne ljubavi, sposobnima da potresu i uzbude duše.

Zato je očito da i objave dane sv. Margareti Alacoque nisu unijele u katoličku nauku ništa nova. Njihova je važnost u tome što je naš Gospodin, pokazujući svoje Srce, htio na osobit način privesti ljude da promatraju i časte tajnu premilosrdne Božje ljubavi prema ljudskome rodu.

Pošto je teološki izložio nauku o Srcu Isusovu, Pijo XII. prelazi na konkretne zaključke. On želi promicati štovanje Srca Isusova i potiče vjernike da crpe iz živih izvora Kristova Srca i da u tome starom i uvijek novom kultu gledaju najuspješniji lijek svim onim zlima od kojih trpi moderni svijet.

»Na pogled tolikih zala koja sada više nego ikad tako okrutno pogađaju pojedince, obitelji, narode

i čitav svijet, gdje treba da tražimo lijek? Može li se otkriti uzvišeniji oblik pobožnosti nego štovanje Presvetoga Srca, prikladniji naravi katoličke vjere, sposobniji da izliječi sadašnje poteškoće Crkve i čovječanstva? Koje religiozno štovanje može biti uzvišenije, nježnije, spasonosnije nego ono u kojem se štuje sama Božja ljubav? Napokon, što bi moglo više od Kristove ljubavi dovoditi vjernike da u svome životu izvršuju evanđeoski zakon, bez kojega je nemoguća ustanova pravoga mira među ljudima kao što i naučava nadahnuti tekst: Mir je djelo pravde.

Želeći postaviti čvrstu branu bezbožnim napadajima neprijatelja Boga i Crkve, nastojeći također da civilno društvo dovedemo do ljubavi prema Bogu i bližnjemu, ne oklijevamo tvrditi da je štovanje Presvetoga Srca najuspješnija škola božanske ljubavi, one ljubavi koja baš mora biti temelj Božjega kraljevstva kod pojedinaca, obitelji i naroda . . .«

Sličnu je misao 17. studenoga 1966. izrekao i Pavao VI. članovima 31. generalne kongregacije Družbe Isusove: »Zar nećete štovanje što iskazujete Srcu Isusovu još uvijek imati kao najuspješnije sredstvo za obnovu duhova i običaja svijeta prema poticajima II. vatikanskoga sabora i da plodonosno izvršite povjerenu vam dužnost, kojom se morate oprijeti ateizmu?«

P. Henri Rondet, DI, komentirajući odnos crkvenog učiteljstva prema pobožnosti Srcu Isusovu piše: »Odluke Učiteljstva često označuju konačnu točku pitanja koja su se slobodno raspravljala. Ali one su često i polazna točka teološkog produbljenja. Želimo da se ponovno pomno čitaju velike enciklike u kojima su nam govorili Pijo

XII., Pijo XI. i Leon XIII. Tada će pobožnost i kult Srca Isusova doživjeti nov zamah za dolazak Božjega kraljevstva u svijet, kojemu nedostaje još više ljubavi nego pravde i mira . . .«

Produbljujmo, dakle, pobožnost Srcu Isusovu čitajući, razmatrajući i studirajući Bibliju pod vidikom Božje ljubavi koja nam se očituje u Kristu! Čitajmo spise Svetih Otaca i crkvenih pisaca koji govore o istom predmetu! Sve će to hraniti našu pobožnost prema Srcu Isusovu, a ona će nam iz dana u dan postajati sve više vrelo duhovne i moralne snage, utjehe, svjetla, poticaja na što potpuniji kršćanski život i apostolat. Neka tome barem malo posluže i ova lipanjska razmišljanja koja su se temeljila na porukama onih što ih je Duh Sveti postavio kao učitelje Crkve u našem stoljeću!

A DANAS?

Možemo li i danas nakon II. vatikanskog sabora u tako promijenjenim prilikama promicati štovanje Srca Isusova? — Na to smo pitanje već odgovorili u prvom našem razmišljanju, ali kako je ono više nego ikad zaoštreno, pokušajmo se s njime još pozabaviti stavivši si nekoliko potpitanja.

1) Da li štovanje Srca Isusova ima još danas neku vrijednost i značenje? —

Ako smo dosada prihvaćali to štovanje, onda smo ga prihvaćali zbog njegove nutarnje vrijednosti, bogatstva nauke, plodnosti za duhovni život i zaradi njegova suglasja sa Svetim pismom i pologom vjere. Prihvaćali smo ga jer su ga veoma preporučivali toliki i sveti pape. Pitanje je sada samo da li ti isti razlozi vrijede i danas? — Odgovor može biti samo pozitivan. Nemamo, naime, nikakva znaka pretpostavke da je Krist svoj dar povukao ili da je Crkva napustila štovanje Srca Isusova ili da su ga današnje prilike učinile manje prikladnim ili čak suvišnim i beskorisnim.

2) Da li je Krist opozvao štovanje svog Srca? —

Ne nije! Ako smo mi ljudi i nevjerni, Bog ostaje vjeran i ne opoziva svoje odluke. »Neopozivljivi su Božji darovi i poziv« (Rm. 11, 29). »Ne varajte se, ljubljena braćo moja: svaki dobar dar, svaki savršen poklon dolazi odozgo, od Stvoritelja zvijezda, u koga nema ni promjene, ni zasjenjenja zbog mijene« (Jakov, 1, 16—17). »Isus Krist isti je jučer i danas i zauvijek će biti isti« (Hebr. 13, 8). Promatrajući u Svetom pismu tako naglašenu

Božju vjernost nemamo nikakva razloga da pretpostavimo kako je Krist povukao od Crkve veliku milost štovanja svoga Srca.

Ona, nazovimo je bolna činjenica, da danas opada štovanje Srca Isusova nije znak da je Krist povukao svoju milost, već samo da se ljudi njome ne služe. Takva nemarnost prema Božjoj milosti može učiniti da Bog svoju milost nudi manje upadno i obilno i da broj onih koji bi trebali biti djelitelji te milosti opada ili da tu milost mnogi zbog nedostatka pravog raspoloženja više ne poznaju pa je onda i ne primaju. Sama pak milost ljubavi Srca Isusova traje, kao i svi ostali darovi otkupljenja.

Uostalom postoje također znakovi koji očituju da tajna Srca Isusova i danas djeluje u Crkvi. Mnoge vjernike, osobito one jednostavne i danas privlači pobožnost Srcu Isusovu. Tako mi je jedna naša žena iz puka iz Bačke nedavno pisala: »Želim postati pravi član ove velike vojske Srca Isusova!« Postoje izabrane duše koje u njihovu duhovnom životu naročito privlači pobožnost Srcu Isusovu. Postoje svećenici i redovnici koji nastoje oko bolje i dublje spoznaje štovanja Srca Isusova, kako bi ga mogli na najprikladniji način saopćiti svojim vjernicima.

Ipak ne smijemo tajiti opadanje pobožnosti Srcu Isusovu. Unatoč tome smijemo također ustvrditi da je raspoloženje i spremnost utjecanja Srcu Isusovu danas možda veća nego što se obično misli i govori. Izgleda da nisu u zabludi oni koji misle kako dokumenti II. vatikanskog sabora sadrže mnoge elemente i razmišljanja koja će jednom moći dovesti do dublje i potpunije spoznaje štovanja

Srca Isusova. Kamo sreće kad bismo mogli što jasnije uočiti te elemente i u tome svjetlu studirati koncilske dokumente!

3) Da li je Crkva promijenila svoje raspoloženje prema štovanju Srca Isusova? —

Nije! Svi dopuštaju da je enciklika Pija XII. »Haurietis aquas« bila vrhunac u razvoju štovanja Srca Isusova. No, neopravdano mnogi dodaju da je ta enciklika bila i posljednji bljesak prije zalaza sunca. A kao dokaz za taj dodatak iznose da II. vatikanski sabor nije ništa rekao o štovanju Srca Isusova.

Taj dokaz iznesen simplicistički, na odviše jednostavan način, ne vrijedi.

Prvo, barem jedanput govori se izričito o Srcu Isusovu kada se u konstituciji »Gaudium et spes« kaže da je Krist »radio ljudskim rukama, razmišljao ljudskim umom, odlučivao ljudskom voljom, **ljubio ljudskim srcem**« (broj 22).

Zatim, makar da se Koncil na drugim mjestima ne služi izrazom »Srce Isusovo«, barem dva puta govori o rani na Isusovu boku i to u odnosu s tajnom Crkve, govoreći o Crkvi kao Kristovu daru koji je proizašao iz Njegova probodenoga boka.

»Crkva ili Kristovo kraljevstvo već prisutno u misteriju po Božjoj moći vidljivo raste u svijetu. Taj početak i rast simbolizirani su krvlju i vodom što su izašle iz otvorenog boka raspetoga Isusa . . .« (»Lumen gentium«, broj 3).

»Doista, iz rebra je Krista, usnulog na križu, proisteklo čudesno otajstvo čitave Crkve . . . (Liturgijska konstitucija, broj 5).

Ne možemo ipak zanijekati da je šutnja II. vatikanskog sabora o Srcu Isusovu mogla pridonijeti

opadanju pobožnosti Srcu Isusovu, ali tvrditi da se Crkva odrekla te pobožnosti bilo bi neispravno.

Uostalom, štogod držali o šutnji II. vatikanskog sabora s obzirom na štovanje Srca Isusova, papa Pavao VI. nije šutio. On je, naime, 6. veljače 1965., dakle dok je još trajao koncil, a prigodom 200-godišnjice ustanovljenja liturgijskog blagdana Srca Isusova izdao apostolsko pismo »Investigabiles divitias Christi«, u kojem je veoma ozbiljno preporučio štovanje Srca Isusova i požalio što je ono u Crkvi počelo opadati.

Iste godine, 25. svibnja, Pavao VI. upravio je pismo nekolicini vrhovnih glavara redova i družbi, u kojem ih potiče da prema duhu svojih ustanova ustrajno promiču štovanje Srca Isusova.

Iz svega navedenoga slijedi da Crkva nije promijenila svoj stav i mišljenje s obzirom na štovanje Srca Isusova.

A ako pak brižno promatramo prilike u Crkvi i suvremenom svijetu, onda možemo mirne duše reći da je naše doba, više nego ikoje, potrebno Gospodinove pomoći. Opasnosti, koje danas prijete Crkvi i čovječanstvu, čine baš pobožnost Srcu Isusovu vrlo suvremenom i potrebnom, jer u Srce Isusovo i danas valja stavljati sve nade i moliti svu pomoć.

A što ćemo reći onima koji neće prihvatiti naše razloge u prilog vrijednosti i važnosti pobožnosti Srcu Isusovu? — Reći ćemo im da postoje elementi duhovnosti i oblici pobožnosti koje mogu i moraju svi prihvatiti, jer ili sadrže sam kršćanski život, ili su s njime barem tijesno povezani te mu daju dragocjenu ili čak nužnu potporu. Takove pak elemente ne mogu pojedinci već kako im se svidi prihvatiti ili odbaciti. Oni su ih dužni pobliže upoznati i s njima se sprijateljiti. Mi smo duboko uvje-

reni da pobožnost Srcu Isusovu sadrži one elemente koji su barem najintimnije povezani s kršćanskim životom pa se prema tome bez štete po taj život ne može zanemariti ili omalovažiti.

Onima koji su dobronamjerni predlažemo da prokušanim sredstvima pokušaju steći nužno raspoloženje za pobožnost Srcu Isusovu. U ta sredstva spada: velika mržnja na grijeh, živa vjera, žarka želja Isusa nadasve ljubiti, nutarnja sabranost.

Zapreke pak za pobožnost Srcu Isusovu jesu: mlakost, sebeljublje, potajna oholost, neukrocene strasti. Tjelesni, naime, čovjek slabo shvaća duhovne stvari. Budimo što više takvi da se na nama mogu ispuniti Isusove riječi: »Slavim te, Oče, Gospodaru neba i zemlje, što si ovo sakrio od mudrih i umnih, a objavio malenima. Dobro, Oče, jer je tebi tako milo... Uzmite jaram moj na se i učite od mene, jer sam krotka i ponizna srca. Tako ćete naći pokoj svojim dušama, jer jaram je moj sladak, a moje breme lako...« (Mt. 11, 25—30).

Da bismo bili dostojni objave Srca Isusova, moramo biti maleni, a to znači ponizni. U školu Srca Isusova možemo ući samo ako smo spremni učiti krotkost i poniznost. Budući da u naše vrijeme te kreposti u očima svijeta pa i nekih učenih i nadutih teologa malo vrijede, onda je počela opadati i vrijednost pobožnosti Srcu Isusovu. No, takvo vrednovanje kreposti i vrednota jedva da je u skladu s Kristovim mjerilom, a ono je jedino mjerodavno i to za sva vremena, pa onda i naše. U svjetlu Kristova mjerila vjerujemo da je pobožnost prema Njegovu Srcu i danas suvremena i potrebna, i zato je želimo gajiti i razvijati. Neka nas u tome pomogne Njegovo svjetlo i milost!

POSVETA OBITELJI

Najprije ćemo navesti pismo jedne supruge i majke, koja je 5. ožujka 1971. na prvi petak posvetila svoju obitelj Srcu Isusovu. Ona nije studirala teologiju, ali je njezino predanje i posveta u skladu s onim što nas uči katolička nauka. Evo što ta žena iz Božjega Naroda piše:

»Dragi oče! Ne mogu a da Vam ne odam svoju veliku radost što sam sebe i cijelu svoju obitelj posvetila Presvetom Srcu Isusovu u petak, 5. III. 1971. Radosna sam što sam se našla u krilu Gospodnjem tako ugodnom i lijepom. Tko mi sada što može kad me je On uzeo posve u zaštitu, a ja ovako sitna i neznatna utonula u Njegovim skutima? Tko što može mojoj djeci kad sam ja uz njih? Tko sada može meni nešto kad je uz mene Onaj kojeg najviše volim? Ovo djetinje predanje i djetinja radost ne može ostati samo kod mene. Želim je i s Vama podijeliti, i da se zajedno sa mnom veselite u Gospodinu.

Posebno se radujem što sam Gospodinu predala ovo svoje dvoje djece, i sad sam posve sigurna da ću ih uz Njegovu pomoć moći dobro odgojiti. On će ih voditi svetim stazama i čuvati od zla koje na njih već sada navaljuje dok su još mali.

Ne velim da će mi odsada biti lako i da neću trebati trpjeti, ali ću trpjeti drugačije, jer znam da imam Onoga koji me razumije i suosjeća sa mnom više nego itko, a to mi daje jakost i utjehu.

Ako mi Gospodin i ne ukloni dosadašnje križeve, to jest ne preporodi moga supruga, jer njega treba ponovo roditi i početi sve ispočetka, a to može jedino Gospodin, nastojat ću koliko god bude u

mojoj moći da ga trpim, to jest da trpim njegovo nerazumijevanje, nepravdu, iskorištavanje, neznanje i nemar. To mi neće biti lako, kao što mi ni dosada nije bilo, ali kad sam do sada izdržala, mogu reći u najboljem redu, uvjerena sam da ću moći od sada još i lakše i bolje, jer se uzdam da će mi Gospodin odsada još više pomagati.

Sam dragi Bog zna kakvo će me još zlo snaći u životu. Bojim se, jer sam spoznala koliko sam slaba, ali isto tako duboko vjerujem da Gospodin vodi računa o mojim slabostima i da mi neće dopustiti da ga pa i najmanjim grijehom uvrijedim, jer zaista to ne želim. Istina, nije lako živjeti u svijetu i neprestano se boriti s napastima svijeta koje te okružuju sa svih strana i u svako doba dana i noći. Ali to je baš mogućnost da se iskušaš. Eto, sad vidite koliko mi radosti čini potpuno predanje u Srce Isusovo i u posvetu Njemu.

Osjećam kako je sve malo što dajem Gospodinu. Javna zahvala, molitve, posveta i sva prikazanja čine mi se malo, pa čak i kad sam na svetoj misi, čini mi se da ne dajem sve od sebe, jer često puta odvuku me sitnice te ne mogu posve sadržajno u molitvi ili radu iskati svu veličinu Božju. To me ne uzrujava, ali mi pokazuje koliko sam daleko od Boga. Ja sam ovdje na zemlji, a nebo je visoko, visoko, nedokučivo visoko. Znam da se moram zadovoljiti i s trenucima u kojima slavim Boga najviše što mogu.

Posebnu brigu mi zadaju moja djeca, jer zaista želim da sam ih rodila samo na veliku slavu Božju i ne želim da Boga ikada uvrijede ma ni sitnicom. I u tome leži moja druga radost posvete, jer sam si uzela najboljeg pomagača u odgoju i neka učini s njima štogod je Njegova sveta volja . . . «

Ne želimo analizirati to pismo, jer ono samo od sebe govori mnogo. Želimo iznijeti nekoliko misli o posveti obitelji Srcu Isusovu, koju smatramo jednim činom kršćanske ljubavi i predanjem Srcu Isusovu.

Ljubav je težnja prema dobru. U ljubavi među osobama nalazimo kao tipične primjere ljubavi: istinsku ljubav prijateljstva, bračnu ljubav, uzajamnu ljubav između roditelja i djece. Takva je ljubav očita težnja prema dobru ljubljene osobe. Ona sadrži i predanje. Ona će se očitovati i dokazivati darovima. Na dnu pak svega toga stoji darivanje same osobe koja ljubi onoj osobi koju ljubi.

A možemo li ta ljudska shvaćanja ljubavi primijeniti i na Boga, u posveti obitelji specijalno na Srce Isusovo? Da li je Krist samo Gospodin kome smo dužni iskazivati poslušnost i počitanje? Da li je On daleko od nas i našega života i jedino zainteresiran njime ukoliko će suditi naša djela? — Čini se da se takvome shvaćanju očito protivi ono što piše sv. Pavao: »Ali kad se očitova dobrota Boga, našega Spasitelja, i njegova ljubav prema ljudima, tada nas — ne zbog pravednih djela koja smo mi učinili, već po svom milosrđu — spasi kupelju ponovnog rađanja, obnove koju čini Duh Sveti koga obilno izli na nas po našem Spasitelju Isusu Kristu, da, opravdani njegovom milosti, budemo baštinici vječnoga života kojemu se nadamo« (Titu, 2, 4—7).

Iz ovoga, Bogom nadahnutoga i objavljenoga teksta, kao i iz mnogih drugih mjesta u svetim knjigama kako Staroga tako Novoga Zavjeta slijedi da u mnogim odnosima Boga i ljudi vlada ljubav. To osobito vrijedi za Novi Zavjet, koji je Zavjet ljubavi: »Kao što je Otac mene ljubio, tako

sam i ja vas ljubio. Ostanite u mojoj ljubavi! Ostat ćete u mojoj ljubavi ako budete vršili moje zapovijedi, kao što sam i ja vršio zapovijedi Oca svog te ostajem u njegovoj ljubavi« (Iv. 15, 9 — 10). Iz te ljubavi prema nama Krist je pošao u smrt. Obitelj, koja se posvećuje Srcu Isusovu, želi priznati veliku Kristovu ljubav prema nama, želi joj se predati u što potpunijem izvršivanju Kristovih zapovijedi. Takva obitelj želi stvoriti životnu zajednicu s Kristom, s Njime želi moliti, raditi, trpjeti, živjeti i umrijeti. Ona želi svjesno proživljavati svoju pripadnost Kristu. I zato je posveta jedan od najodličnijih načina proživljavanja i ostvarivanja kršćanskoga ideala.

Jasno je da to zajedništvo s Kristom ne isključuje križeve i patnje. Ono ih baš prihvaća iz ljubavi prema Kristu i u jedinstvu s Njime znajući da na taj način u sebi ostvaruje i ponavlja Kristov život koji je također bio pun patnja i boli. No, one su bile otkupiteljske i zato su imale svoj velik smisao. I patnje obitelji posvećene Srcu Isusovu postaju otkupiteljske i zato veoma osmišljene. A kao što je Kristova patnja nosila u sebi smirenost i krotkost, tako isto i patnja obitelji Njemu posvećene. To je, pak, velik dar znati trpjeti smireno, predano, s nadom. Takav dar unosi Krist u obitelji Njegovu Srcu posvećene.

Isusovac p. Leon de Grandmaison završio je svoje veliko djelo o Kristu ovim riječima: »Danas, kao i nekad, Isus je ljubljen. Ima ih koji za Njega umiru, ima ih koji za Njega žive.« Među te ljubitelje Isusa Gospodina žele se ubrajati obitelji koje su se na osobit način posvetile Njegovoj ljubavi koju nam simbolizira Njegovo Srce.

Na koncu ovog lipanjskog razmišljanja želimo izraziti samo jednu veliku želju, a ta je da se što veći broj hrvatskih obitelji posveti Srcu Isusovu. Kao barem mali poticaj za ostvarenje te želje neka posluži i ovo iz naše ne baš tako davne prošlosti:

Početkom godine 1918. pozvao je tadanji zagrebački nadbiskup i hrvatski metropolita Dr Antun Bauer sve vjernike da svoje obitelji posvete Srcu Isusovu.

Po njegovim riječima ta bi posveta trebala biti »javno ispovijedanje vjere, a po tom priznavanje i čašćenje Boga«; zatim čvrst temelj na kojemu će se duhovno obnoviti obitelj; i konačno — ozbiljan početak praktičnog kršćanstva, kao i najbolji zalog blagoslova Srca Isusova.

Za glavnu svečanost izabrao je dan 3. veljače, a mjesto te svečanosti hrvatsko narodno svetište Srca Isusova u Zagrebu.

Ta je nedjelja počela velikim pričešćivanjem. Preko tisuću osoba primilo je toga dana Isusa, hranu s neba. Većinom su to bili glavari obitelji, koji su taj dan posvetili svoje obitelji Srcu Isusovu.

Uz sjajnu pratnju i povorku pristupa Nadbiskup oltaru a 607 katoličkih obitelji spremno čeka na posvetu u samoj crkvi. U isto vrijeme oko 100.00 članova obitelji širom domovine također je združeno u duhu s onim, što će se zbiti u narodnom svetištu Srca Isusova.

Nadbiskup je najprije blagoslovio ukusne diplome o Posveti obitelji, onda je kleknuo pred oltar te izmolivši Litanije Srca Isusova počeo prvi moliti posvetnu molitvu. Poredane pred pričesnom klupom odnosne obitelji ponavljale su riječ po riječ za njim:

»Da Ti ugodimo, evo nas danas ovdje, da proglasimo potpunu Tvoju vlast nad našom obitelji. Odsada hoćemo da živimo Tvojim životom, hoćemo da u krilu naše obitelji cvatu one kreposti, kojima si Ti na zemlji obećao mir . . . «

Pjesmom »Do nebesa nek se ori . . .« i riječima: »Isukrste, Srcu Tvom s nama nam se kune dom« dan je pečat tom njihovu opredjeljenju.

O. Bulat, koji nam je zapisao taj podatak, zaključuje: »Šteta, vječna šteta, što se ta misao posvete obitelji Presvetom Srcu nije odonda mnogo više udomaćila među nama!«

Neka se barem danas počne udomaćivati! Neka naše kršćanske obitelji shvate da će njihovo kršćanstvo po posveti obitelji Srcu Isusovu postati bolje, savršenije, potpunije i da će ta posveta biti najsigurnija brana protiv tolikih nezdravih i nemoralnih pojava koje sa sobom nosi naše moderno vrijeme!

»STAVIT ĆU MIR U NJIHOVE OBITELJI«

»Stavit ću mir u njihove obitelji« — jest drugo od dvanaest obećanja Srca Isusova. Promotrimo ga malo pobliže!

Isus je jednom zgodom rekao apostolima: »Nemojte misliti da sam došao donijeti na zemlju mir! Nisam došao da donesem mir, nego mač. Da, došao sam da rastavim sina od njegova oca, kćerku od njezine majke i snahu od njezine svekrve. Čovjeku će biti neprijatelji njegovi ukućani . . . « (Mt. 10, 34—36).

Isti Isus rekao je svetoj Margareti Mariji Alacoque: »Stavit ću mir u njihove obitelji!« Kako to? Ondje mač, a ovdje mir? Kako se to dvoje može složiti? Ne protuslovi Isus sam sebi? Unatoč prividnostima nema ipak protuslovlja između evanđeoske poruke i one iz Paray-le-Moniala. Evanđeoska poruka naglašava borbu, ali ne kao svrhu već kao sredstvo kojim se dolazi do pravog mira. Zato je i ona poznata poslovica: »Si vis pacem, para bellum!« — Ako hoćeš imati mir, onda pripremaj rat! Borba o kojoj govori Krist završava mirom i ima za nagradu mir. Poruka iz Paray-le-Moniala govori o miru, koji je plod, posljedica i nagrada borbe.

No, možemo mirne duše reći da je taj obiteljski mir i nagrada pobožnosti Srcu Isusovu njezin naravni plod. Sve, naime, u pobožnosti Srcu Isusovu sudjeluje da se stvori obiteljski mir. Ponajprije ljubav, koja je srž pobožnosti Srcu Isusovu. Prava

ljubav prema Srcu Isusovu mora uključivati i ljubav prema bližnjemu, a sigurno da su naši najbliži članovi naše obitelji.

Nadalje, pobožnost Srcu Isusovu uključuje često sudjelovanje u svetoj misi i pričesti. Euharistija je pak sakramenat ljubavi i jedinstva. Oni koji se njime hrane rastu u ljubavi i jedinstvu. Nikad neću zaboraviti posjet jednoj katoličkoj obitelji u Bosni. Bila je to brojna obitelj. Muž i žena s četicom djece oko sebe. On je bio rudar, mučio se u rudniku, a žena je bila domaćica. Muž bi dolazio subotom kući i samo nedjelju proboravio kod svoje obitelji, jer mu je radno mjesto bilo daleko. Gotovo svake nedjelje ispovijedio bi se i išao na svetu pričest. U razgovoru mi je rekao: »Kad se ispovijedim i pričestim, osjećam da sam nekako mekši!« Moj subrat svećenik primijeti na to: »Aha, to je ono pravo!« Htio je reći: to je plod svete pričesti, da postanemo nekako blaži, finiji, spremniji na ljubav i razumijevanje s onima s kojima živimo i susrećemo se.

I napokon, prava pobožnost Srcu Isusovu poziva nas na nasljedovanje Isusovih kreposti: krotkosti i poniznosti. Na to nasljedovanje Isus nas je izričito pozvao, a te kreposti promiču mir među ljudima pa onda i među članovima obitelji.

U svakoj katoličkoj obitelji morao bi biti kutić Srca Isusova, u kojem bi se nalazila Njegova slika. Pred njom bi se obitelj mogla sakupljati na zajedničku molitvu. To malo kućno svetište podsjećalo bi sve članove obitelji na međusobnu ljubav, krotkost i poniznost. A iz toga bi onda zračio mir i jedinstvo. Ako u svojoj kući imamo najmoderniji i najfunkcionalniji namještaj, ako imamo sve što nam može pružiti udobnost, ako imamo radijoprijemnik i televizijski ekran, a nemamo kućno

svetište, što će onda ižarivati ono što je obitelji najpotrebnije, a to je mir i blagoslov Božji? — Jest, milost je nešto nevidljivo, kraljevstvo je Božje u nama, ali mi smo osjetna bića, nešto mora i našim sjetilima govoriti, zato nam je potrebna slika Srca Isusova, koja će za nas biti živa i neprestana propovijed čiji smo i kakvi moramo biti. Šeta bi bila lišiti se takve propovijedi.

Naše su stare katoličke kuće bile pune svetih slika i raspela. Modernom ukusu to više ne odgovara. Ne smeta! Ali ako znademo sve drugo u kući moderno i ukusno urediti, zašto ne bismo znali i Božji kutić, svetište najvećeg prijatelja obitelji Isusa Krista, koji je jedini kadar dati obitelji pravi mir? Isusovo Srce spada u katoličku obitelj i Ono bi trebalo biti znak katoličke obitelji.

II. vatikanski sabor u konstituciji »Gaudium et spes« čitavo jedno poglavlje posvećuje promicanju dostojanstva braka i obitelji (brojevi 47—52). »Kršćani se stoga zajedno sa svima koji visoko cijene obiteljsku zajednicu iskreno vesele raznim pomoćima kojim danas ljudi zahvaljuju napredak u promicanju ove zajednice ljubavi i u njegovanju života i kojima se podupiru supruzi i roditelji u njihovoj uzvišenoj zadaći; kršćani odatle očekuju još veće blagodati dok ih nastoje promicati . . . « (broj 47).

Prva pomoć koja je potrebna obitelji jest moralna i duhovna. A nju može dati samo Gospodin i Njegova milost. Zato moramo mnogo cijeniti i nenadomjestivu pomoć koju može pružiti obitelji Presveto Srce Isusovo. Iako to koncil izričito ne spominje, sigurno pretpostavlja, budući da se nadnaravna izgradnja obitelji ne da ni zamisliti bez Gospodina.

Koncil izričito priznaje da »današnje ekonomske, socijalno-psihološke i političke prilike unose ozbiljan nered u obitelji«. Tog nereda oslobodit će se jedino oni koji se budu hranili čistom naukom, a to je evanđeoska, nauka koja je potekla iz Isusova Srca, uzvišene misli Njegova Srca. U kućnom svetištu uz sliku Srca Isusova morala bi biti i Biblija ili barem Novi Zavjet, kao knjiga u kojoj su zapisane Isusove misli. Obitelj koja se bude hranila i napajala tim mislima moći će izvršiti velike zadatke koje joj je Bog namijenio: a to su međusobna ljubav i potpomaganje, rađanje i odgajanje djece. Savršeno pak izvršavanje tog zadatka unosi također mir i dobro raspoloženje u obitelj. Kako oni često puta nisu laki, duhovnu snagu dat će i davat će Isus. Tako možemo štovanjem Srca Isusova u obitelji zagarantirati ostvarenje onih velikih Božjih planova što ih je naglasio i Koncil.

SRCE ISUSOVO SREDIŠTE JE ČITAVE KATOLIČKE DOGME

Naše se religiozno držanje ne smije temeljiti samo na subjektivnim osjećajima i odlukama, nego mora proizlaziti i iz svijeta objektivne istine i objektivnih vrednota. Jednostavnije rečeno: Naša pobožnost mora biti dogmatski utemeljena, mora počivati na dogmi. Nju mora oblikovati vjera i objava. Što god je dublje duhovni život ukorijenjen u dogmi, to se može bolje i plodonosnije razvijati prema općenitim zakonima duhovne evolucije.

Zato je prvo pitanje koje moramo postaviti kod svake pobožnosti pa tako i pobožnosti Srcu Isusovu: Koja je njezina dogmatska vrijednost? Što se tiče pobožnosti Srcu Isusovu moramo, na žalost, priznati da se prilično udaljila od teologije i stoga je bio prijeko potreban zahvat crkvenog učiteljstva, koje je doista i progovorilo preko blagopokojnog pape Pija XII. u njegovoj epohalnoj enciklici »Haurietis aquas« od 15. svibnja 1956. i koja je najvažniji dokumenat u povijesti pobožnosti Srcu Isusovu, prava »magna charta« te pobožnosti. Enciklika je prevedena i na hrvatski jezik i tiskana u Đakovačkom Vjesniku. Čitajmo je i razmatrajmo u mjesecu Srca Isusova! Dogmatsko razmatranje misterija Srca Isusova mora nas uvesti u središte čitave katoličke dogme.

Središnja točka, focus svemirske i ljudske povijesti, ono tajanstveno raskršće, gdje se susreće Bog i čovjekovo religiozno predanje Božanstvu jest Kristov križ. Ali i taj križ ima svoju središnju točku, svoje žarište, a to je probodeno Kristovo Srce. Prema toj tajni, ako je uzmemo u svoj njezi-

noj širini i dubini, sabiru se sve glavne osi katoličke dogme. S misterijem Presvetoga Srca povezane su sve velike istine od tajne Presvetoga Trojstva do tajne našega spasenja.

Objava trojedinoga Boga objava je ljubavi.

Križ pokazuje sa svojom vertikalnom osi iznad sebe u osnovnu tajnu trojedinoga Boga, koji je beskrajna ljubav. Stoga se u povijesnoj pojavi raspetoga Krista s probodenim Srcem objavljuje više, snažnije, opipljivije, zornije i uvjerljivije nego u čitavoj pisanoj objavi da je Bog ljubav, budući da je taj podignuti Krist s otvorenim Srcem »slika nevidljivoga Boga«. »Tko mene vidi, vidi i Oca«, kaže Krist sam. U simbolu probodenoga Srca kao u kakvom izlogu možemo upoznati Božju ljubav koja se daje i razlijeva. Prva je dogmatska objava Srca Isusova: Bog je beskrajna ljubav. Bog je ljubav za sebe samoga, ali isto tako i za nas.

Bog beskrajne ljubavi upravo je u svojoj tajni ljubavi trojstven: Otac, Sin i Duh Sveti. I tako opet upoznajemo u slici Raspetoga s probodenim Srcem, iz kojeg teče krv i voda, najpotresniju objavu Presvetoga Trojstva.

Pokušajmo malo bolje osvijetliti tu veliku istinu!

Još više nego u čudu utjelovljenja i njegovih posljedica otkriva se u slici probodenoga i žrtvovanoga Srca Očeva ljubav, koja se dariva. »Tako je Bog ljubio svijet«, da je ne samo »predao svog jedinorođenog Sina«, nego Mu je dao ljudsko srce, koje je ujedno i Božje i koje se je dalo za nas iskrvariti kao dokaz vlastite Očeve ljubavi prema grješnom čovjeku.

Ali tu se otkriva i predanje Sina nebeskome Ocu. Jutarnja molitva utjelovljenja Sina Božjega upot-

punjuje se u ovoj večernjoj žrtvi: »Gle, ja dolazim da činim Tvoju volju i zakon je Tvoj usred srca moga!« Sva je poslušnost Isusova života ukorijenjena u Njegovu Presvetom Srcu »poslušnom do smrti na križu«. Volja je nebeskoga Oca hrana, ljubav i strast Srca Isusova.

Stoga je probodeno Srce ponajprije stvarna objava srdačnog predanja čovjeka Isusa nebeskome Ocu, ali još je više znak posljednjeg predanja vječnoga Sina Ocu u tajni Presvetoga Trojstva.

Iz ljubavi Oca i Sina u tajni trojstvenoga života od vijeka proizlazi kao »plod« i »dar« Duh Sveti A ako je to tako, da naime u probodenom Srcu na križu postaje vidljiv nutarnji odnos Oca i Sina, tada mora ta tajna objavljivati i Duha Svetoga kao plod izručenja Sina po Ocu i predanja Sina k Ocu.

I doista je Duh Sveti kao punina i suština svih dobara otkupljenja simboliziran u bujicama krvi i vode, koje potekoše iz probodenoga Srca. Već starozavjetno proročanstvo gleda mesijanska otkupiteljska dobra u slici vode koja ključa iz izvora, i sam Isus uzima tu sliku kad na posljednji blagdan Sjenica, malo pred muku, govori prigodom simboličkoproročke procesije s vodom: »Tko je žedan, neka dođe k meni i pije! Tko vjeruje u mene, kako kaže Pismo: rijeke će žive vode poteći iz njegova srca« (Iv. 7, 37—38). Sv. Ivan odmah tumači« »A ovo reče za Duha kojega su imali primiti oni, koji vjeruju u njega; jer još nije došao Duh Sveti, jer se još Isus nije proslavio« (Iv. 7, 39). A ura je proslave prema samim Isusovim riječima predanje na križu na Golgoti sa svojom nadopunom u uskrsnuću, kako svjedoče brojni tekstovi. Stoga su proključali na Sveti Petak nakon dovršene muke iz-

vori spasenja iz dubina trojstvenoga života. I od tog će se časa »Duh Sveti — neprestano — izlijevati na svako tijelo«.

Na žalost ovakvo je trinitarno produbljenje nedostajalo pučki shvaćenoj pobožnosi prema Srcu Isusovu. Ona je ostajala samo kod Krista i to ponajviše samo kod Njegove ljudske strane. A ipak to nije ispravno, jer sve silaženje srca započinje kod Očeva Srca i prelazi u Sinovo a posredovanjem Presvete Djevice i k našem vlastitom srcu. Stoga mora također i sve uzdizanje srca u Duhu Svetom po Srcu Sina naći put do cilja — do Očeva Srca.

Mi svi postajemo u procesu spasenja — dakako s potrebnim distinkcijama i rezervama — u Kristu jedno jedino srce, Srce Sina pred Ocem. I to je također dublji smisao svake posvete Srcu Isusovu i svakog mističnog doživljavanja izmjene srdaca: s Kristom i po Kristu, dakle u jedinstvu s Njegovim Srcem, stupamo putem predanja k Ocu.

A budući da je čitav Krist posrednik, zato je i Njegovo Srce potpunoma u posredničkoj funkciji između Očeva i čovjekova srca. Ako se bude pobožnost Srcu Isusovu više obazirala na tu trojstvenu bitnu strukturu, postat će mnogo sadržajnija i bogatija, bliža liturgijskoj pobožnosti, koja se sva temelji na Kristovoj posredničkoj ulozi.

Ali, križ ne pokazuje samo svojom vertikalnom osi prema gore na osnovnu tajnu naše svete vjere, na tajnu Presvetoga Trojstva. Križ je ujedno svojom vertikalnom osi usađen i u našu zemlju, koja je natopljena krvlju iz probodenoga Srca, pa se prema tome stječu u tajni probodenoga Srca i sve linije kršćanske nauke o spasenju — soteriologije. Jer to je Srce baš predano za spasenje sviju nas.

Na dublji i potresniji način pokazuje se baš u tajni probodenoga Srca iskonski značaj otkupljenja: ono je ostvareno u ljubaznoj žrtvi poslušnosti Srca kao obilna naknada za sve griješno odbijanje ljudskoga srca. Izlijevanje Otkupiteljeva Srca jest najsadržajniji simbol one takozvane »kenosis«, poništenja, o kojem govori poslanica Filipljanima kao o središnjoj tajni otkupljenja.

»Težite među sobom za onim za čim treba da težite u Kristu Isusu! On, božanske naravi, nije se ljubomorno držao svoje jednakosti s Bogom, nego se nje lišio uzevši narav sluge i postavši sličan ljudima. Kad postade čovjek, ponizi sam sebe postavši poslušan do smrti, i to do smrti na križu . . . « (2, 5—8).

A budući da se otkupljenje svijeta nastavlja u vremenu i prostoru po Crkvi, to je i Crkva u najužoj vezi s tajnom probodenoga Srca. Teologija Svetih Otaca otkrila je dvostruki odnos Crkve i Srca Isusova, koji se temelji na Svetome pismu, to je odnos rođenja i ženidbe.

Crkva je, zapravo, tajanstvenim rođenjem na križu potekla iz Srca Isusova. Kao što je nekoć Bog u raju zemaljskom sazdao Evu iz Adamova boka, tako se rodila iz otvorenoga boka drugoga Adama, dok je spavao smrtni san na križu, Njegova sveta zaručnica, djevičanska Crkva. Ta istina o rođenju Crkve iz Kristova Srca pripada među glavne zasade patrističke nauke o Srcu Isusovu. O toj je stvari napisao studiju možda najbolji stručnjak u nauci o mističnom tijelu Kristovu profesor na Gregorijani p. Sebastijan Tromp, DI, a naslov joj je: »De nativitate Ecclesiae ex Corde Iesu in cruce« (O rođenju Crkve iz Srca Isusova na križu).

U svjetlu te istine razumjet ćemo bolje i stihove himna iz Večernje blagdana Srca Isusova:

»Ex corde scisso Ecclesia
Christo iugata nascitur!« —

»Iz rane Srca Kristova
Iziđe Crkva Njegova!«

S mislima o rođenju Crkve povezuje se i tajna njezinih zaruka s okrvavljenim Zaručnikom Isusom Kristom: jer čas je rođenja ujedno i čas zaruka. Crvena je i bijela svadbena haljina krv i voda koje potekoše iz zaljubljenoga Zaručnikova Srca. Gospodin daje Crkvi svoje vlastito Srce, da od nje za uzvrat primi srce otkupljenoga čovjeka.

Opširnije razvija tu misao sv. Pavao u poslanici Efežanima kad opominje muževe da ljube svoje žene kao svoja tjelesa »kao što je i Krist ljubio Crkvu i sam sebe predao za nju, da je posveti čisteći je u kupelji vode uz pratnju riječi, da sam sebi privede Crkvu krasnu, bez ljage, bez bore, bez ičega tomu slična, da bude sveta i bez mane« (5, 25—27).

Zaradi tijesne veze s Kristom Crkva je kao Kristova zaručnica nadnaravno plodna. I ta slika Crkve ima svoju podlogu u Svetom pismu: »Nebeski je Jeruzalem slobodan — taj je majka naša« (Gal. 4, 26). Još jasnije susrećemo tu sliku u liturgiji i kod Svetih Otaca. Crkva je plodna majka života. Po nauku vjere začela nas je, po krstu preporodila u Kristu, po sakramentima i milostima oživljava nas, njeguje, hrani, odgaja, vodi, dok ne dozremo u Kristu, »dok se Krist ne oblikuje u nama« (Gal. 4, 19).

Crkva je tajna Kristova probodenoga Srca. Ta bi spoznaja morala produbiti našu koji put odviše pravnu sliku o Crkvi. Mistično tijelo Kristovo živi od izvora koji struje iz Kristova Srca.

Od Crkve nastavlja se teološka linija do tajne sedam svetih sakramenata. Teološko promatranje sakramenata kao ižarivanja Kristova utjelovljenja i kao oruđa prasakramenta, tj. križa, kao nosilaca milosti spasenja može se također svesti na tajnu Srca Isusova. Time se, također, obogaćuje kako sakramentalna pobožnost tako i pobožnost Srcu Isusovu. Kao što Srce Isusovo i Crkva tvore nutarnje jedinstvo, tako stoje s njima i sakramenti u najužoj povezanosti. Sakramenti nisu ništa drugo nego majčinska plodnost Kristove zaručnice, koja neprestano rađa, othranjuje i dovodi do savršenstva brojno potomstvo. A sva ta majčinska životvorna snaga proistječe Crkvi iz Srca Isusova.

Stoga je voda i krv, koje potekoše iz Srca Isusova, stvaran simbol sedam svetih sakramenata. Voda neposredno označuje krst, a krv Euharistiju, najuzvišeniji od svih sakramenata, kome su svi ostali podređeni.

Probodeno Srce Ivanova Evanđelja i zaklano Janje Ivanova Otkrivenja tvore za vrijeme i vječnost izvor božanskoga života za otkupljene. Dok putujemo kao hodočasnici u ovoj dolini suza, neprestano se napajamo novim životom koji je potekao iz izvora probodenoga Srca na križu. U nebeskom Jeruzalemu napajat ćemo se iz nepresušivih izvora žrtvovanoga Janjeta.

Promatrajući, dakle, dogmatski tajnu Srca Isusova, dolazimo do neslućena univerzalizma, do nedokučiva bogatstva, do širine, dužine, visine i du-

bine, o kojima nam govori poslanica blagdana Srca Isusova. Mislim da sada nimalo ne sumnjate da je Srce Isusovo središte čitave katoličke dogme i da je dogmatska vrijednost pobožnosti Srcu Isusovu neisporedivo velika i dragocjena.

ASKETSKA ILI RELIGIOZNA VRIJEDNOST POBOŽNOSTI SRCU ISUSOVU

Pogledajmo i kolika je asketska ili religiozna vrijednost pobožnosti Srcu Isusovu!

Ako ispravno shvatimo koju istinu, ona mora neminovno blagotvorno djelovati i na naš život, mora ga obogatiti i oploditi. Ako pravo shvatimo istinu o Srcu Isusovu, onda ova pobožnost mora imati veliku vrijednost i za naš život.

Prvo što može pružiti pobožnost Srcu Isusovu našem životu jest **plodna nutarnjost.** U središtu pobožnosti Srcu Isusovu stoji sav prebogati Gospodinov nutarnji život sve do najdubljih korjenova ljubavi prema Ocu i prema čovjeku. Time pobožnost Srcu Isusovu nužno pokazuje na nutarnjost samoga Gospodina i uči nas pravo poznavati ne samo Njegove riječi i djela, nego nas vodi do njihova izvora, do onoga što stoji iza njih. Tako je pobožnost Srcu Isusovu već po svom objektu neprestani zov na nutarnjost, na ono najvrednije i najintimnije.

A dakako da će pravo razumijevanje Srca Isusova biti jedino moguće onome u kojem postoji ozbiljna želja za nutarnjošću. Površan, razliven na vanjštinu i ujedno sebičan značaj nikad ne može doći do razumijevanja pobožnosti Srcu Isusovu. Naprotiv, tko ima smisla i tko veoma cijeni nutarnji život, taj će baš po razmatranju Srca Isusova neprestano rasti u nutarnjem životu i doći do duboke pobožnosti srca, koja je u bitnoj oprečnosti s farizejskom pobožnosti usana, koju je Gospodin osudio kad je dobacio farizejima: »Licemjeri! pravo je za

vas prorokovao Izaija govoreći: Narod ovaj poštuje me ustima. Srce njegovo daleko je od mene.«

Ne treba napose dokazivati kako je ova nutarnjost nužna za svaki pravi religiozni život, a za naše je vrijeme upravo goruća potreba. Mi, naime, živimo u atmosferi psihoza i neuroza, nemira i užurbanosti, u kojoj je koji put uz najbolju volju teško doći do nutarnjeg mira i sabranosti. Stoga jaka centrifugalna sila, bijeg u vanjštinu, neminovno traži protusilu, centripetalnu silu, koja će vući prema nutrini.

Prava pobožnost Srcu Isusovu jest čarobna magnetska sila koja vuče prema centru, prema srcu. I naš apostolat može biti veoma ugrožen od vanjske akcije i čisto naravne aktivnosti i rutine. Mi lako zaboravljamo na milosne izvore iz kojih treba da se napaja naše apostolsko djelovanje, a to su izvori molitve, razmatranja, ali također izvori same milosti.

Drugo što može pružiti pobožnost Srcu Isusovu našem životu jest **apostolski žar.** Vjerno srce ne može promatrati lik Srca Isusova, koje se za druge žrtvovalo do posljednje kapi krvi, a da samo ne osjeti snažan poticaj na slično nesebično i potpuno žrtvovanje u službi duša. Pobožnost Srcu Isusovu, koja ni na koji način ne tjera na apostolat pa čak ni na apostolat molitve, sumnjiva je.

U Srcu Isusovu očituju nam se također na najpotresniji način velike apostolske kreposti, kao: poniznost, poslušnost, revnost za duše, pouzdanje u Boga, itd.

Pobožnost Srcu Isusovu najuspješnije je sredstvo protiv »moderne hereze akcije«, koja je zahvatila maha i u apostolatu. U središtu otkupljenja

nije nipošto djelo u našem aktivističkom smislu, nego žrtva. Stoga traži svaki pravi apostolat izjednačenje akcije i pasivnosti, rada i žrtve; ako u tom smislu pobožnost Srcu Isusovu nosi na sebi neku »pasivnu« oznaku, onda je u toj pasivnoj oznaci samo paslika onog »pasivnog« biljega koji je u križu kršćanstvu uopće svojstven.

Treće što može pružiti pobožnost Srcu Isusovu našem životu jest **primat milosti.** S naglašavanjem žrtve snažno je naglašen u pobožnosti Srcu Isusovu primat milosti. Sasma je naravno da svaki pravi kršćanin i svaka prava pobožnost mora priznati primat milosti, apsolutnu prednost i vrijednost milosti pred naravnim dobrima i apsolutnu potrebu milosti, koja prethodi svakom ljudskom činu u redu spasenja. Crkva je protivna shvaćanja osudila u herezama pelagijanizma i semipelagijanizma. A ipak ta osuda nije spriječila da je u sva vremena bilo ljudi koji su upali u praktični pelagijanizam ili semipelagijanizam, koji su pridavali preveliko značenje naravnim silama i vlastitom djelovanju čovjeka, dok su milost promatrali samo kao neko sasvim pomoćno i poljepšavajuće sredstvo.

Tome nasuprot stoji tajna Srca Isusova, koja nije ništa drugo nego svečana objava slave Božje milosti, njezina bogatstva i plodnosti. Sjetimo se samo sve dogmatske stvarnosti, koja je povezana s tom tajnom: nadnaravno promatranje Crkve i čitava procesa spasenja, značenje sakramenata, itd.

Četvrto što može pružiti pobožnost Srcu Isusovu jest **gajenje srca** u religioznom životu.

Daljnja religiozna vrijednost pobožnosti Srcu Isusovu leži više na domeni psihološkog promatra-

nja: pobožnost prema Gospodinovu Srcu gaji u velikoj mjeri sile srca na korist čitava religioznog života.

Sigurno je pučka pobožnost Srcu Isusovu koji put pretjerano naglašavala emocionalnu stranu, no to nas nipošto ne smije udaljiti od pravoga afektivnoga života. Mi smo danas na temelju dubokih psiholoških spoznaja spremniji nego li racionalistička generacija prije nas pravo ocijeniti i prihvatiti emocionalne sile.

Pri tom dakako nikako ne želimo umaknuti solidnom ispitivanju stvari; svaka se naime prava pobožnost mora izgrađivati na jasnim spoznajama i svrsishodnim težnjama volje. Ispovijest vjere, asketsko nastojanje u smislu odricanja i pozitivne težnje do kršćanskog držanja pripadaju bezuvjetno u religiozni život, ali ne sačinjavaju još njegovu puninu, jer čovjek nije samo razum i volja. Njegova je ljudska narav daleko bogatija, ona sadržava i afektivni, emocionalni život ili život srca i osjećaja. Zato čovjek, koji samo njeguje razum i volju, mora nužno postati sakat i to upravo religiozno sakat. I jednog dana mogu se grdno osvetiti potisnute i zarobljene emocionalne sile.

Ako se pobožnost Srcu Isusovu solidno izgrađuje na vjerskim istinama, ako sadrži najsnažniji zov za volju, za nastojanje oko kreposti, ona sigurno pobuđuje i oblikuje u velikoj mjeri i sile srca. A time pomaže čovjeku da u svome najdubljem odnosu prema Bogu bude sasvim i potpunoma čovjek. Emocionalne sile, koje gaji pobožnost Srcu Isusovu, nisu samo neki barokni ukras religioznoga života, kojeg bi se mogli lako odreći. Ako pojam srca obuhvaća osjećajne i emocionalne sile, onda bi čovjeku koji bi imao samo razum i volju nedostajalo

nešto veoma važno. A najviši i najbogatiji razvitak srca i ponajboljih ljudskih nagnuća ostvaruje se promatranjem Srca Isusova u punom ljubavi sudjelovanju u Njegovim radostima i bolima, u klicanju i žalosti, u sreći i bijedi, u životnom i ljubavnom jedinstvu ljudskoga srca sa Srcem Kristovim.

Štujući Srce Isusovo ulazimo **u tajnu ljubavi.**

Srce Isusovo Srce je najglasnije i najrječitije ljubavi, jer ljubav je osobno središte Krista i ljubav je također snaga Njegova života i nastojanja. Stoga je ljubav također duša kršćanstva i kršćanskoga života. U središtu naše vjere stoji snažna riječ da je Bog ljubav, a mi smo sretni što možemo iskusiti da je On sav ljubav i prema nama. Stoga moramo ne samo razumom shvatiti, nego također i srcem da je On ljubav, jer Ga moramo ljubiti i »svim srcem«.

A oboje: i ljubav Božja prema čovjeku i ljubav čovjeka prema Bogu postalo je vidljivo na najpotresniji način u Srcu probodenoga Krista na križu: čudesna Očeva ljubav i požrtvovna Sinovljeva ljubav.

Ljubav čovjeka prema Bogu može se doduše raspaliti i na drugim tajnama, jer one su također objava ljubavi: kao betlehemske jaslice, križni put do Golgote, čudo Euharistije. Ali u Srcu Isusovu susrećemo se sa sumom i puninom sve objave ljubavi Božje i to u najpotresnijem obliku. Stoga je u naše doba, koje je veoma ohladilo u ljubavi, taj znak i tajna srca dan kao najznačajniji kategorički imperativ.

Naše je kršćanstvo postalo suhoparno. Mi smo opet potrebni one svete duhovske opojenosti, koja

je u Duhu Svetom iz Srca Isusova ujedno i trijezna: »Laeti bibamus sobriam ebrietatem!« — Radosni pijmo trijeznu opojenost!!!

Svaka čast zborniku crkvenoga prava i crkvenoj organizaciji! Oni ispunjavaju važnu funkciju u Božjem Kraljevstvu. Ali oni neće nijedan svijet zapaliti. To može samo ljubav — ili također mržnja. I jer je mržnja tako grozno na djelu, pozvana je i ljubav na djelo. Naša je ljudska ljubav zatajila, ali zato Božja još neprestano ključa iz probodenoga Srca.

Štujući Srce Isusovo, dolazimo napokon do **intimnog osobnog jedinstva** s Kristom. Prava je kršćanska pobožnost uvijek kristocentrična. A što je netko uže povezan s Kristom, to bliže stoji Njegovu Presvetom Srcu, pa zato mu je također bliža i srodnija pobožnost Srcu Isusovu.

Nijedan oblik kršćanske pobožnosti ne živi tako svjesno i tako intimno iz jedinstva s Kristom po vjeri i milosti kao pobožnost Srcu Isusovu. Njezin je uzor apostol ljubavi na Kristovu Srcu kod posljednje večere. Mistika nam daje sretan uvid u intimnost srdaca preko tako čestog doživljaja izmjene srdaca, počevši tamo od svete Lutgarde von St-Trond, pa preko sv. Katarine Sijenske do sv. Margarete Alacoque. Stvarna jezgra svih tih mističnih slika pripada samoj biti pobožnosti Srcu Isusovu.

I tako baš u pobožnosti Srcu Isusovu kršćanstvo postaje uistinu osobna religioznost: jer je u njezinu središtu jedna osoba i to ne samo po svojim vanjskim obilježjima, nego po svojoj nutrini, i izvoru, srcu. Ali je i religiozni čin predanja osoban i to u dvostrukom smislu: on obuhvaća najnutarnjiji ko-

rijen ljudske osobe. A taj opet kod svake pojedine osobe originalno je svoj — neponovljiv. Pobožnost Srcu Isusovu ima doduše neke opće vanjske oblike i načela nutarnjega razvitka, ali unutar njih postoji toliko načina pobožnosti Srcu Isusovu koliko ima štovatelja Srca Isusova.

Gdje je Duh tu je i sloboda.

Stoga smije, dapače, i mora svaki pojedini čovjek ići svojim vlastitim religioznim putom prema Bogu, već kako mu Duh Sveti unutar Crkve Božje označuje, pokazuje i zacrtava taj put.

Ali također isti je Duh Sveti koji nam je tako uvjerljivo progovorio preko svog oruđa — preko sv. Margarete Alacoque i preko usta Crkve u osobama četvorice Papa: Leona XIII., Pija XI., Pija XII. i Pavla VI. o štovanju Srca Isusova.

Stoga se poruka Paray-le-Moniala tiče svakog kršćanina. No, svaki će i svaki mora udovoljiti tom glasu na svoj originalni osobni način.

ŠTOVANJE SRCA ISUSOVA I EKUMENIZAM

Na prvi pogled izgledalo bi da između ekumenizma i tajne Srca Isusova jedva ima kakve veze. Dapače netko bi mogao misliti da je taj oblik pobožnosti prije zapreka za jedinstvo, jer ga nekatolici ne mogu razumjeti. Ipak, ako stvar bližnije promotrimo, uvjerit ćemo se o protivnom. Jedinstvo je, naime, Crkve ono dobro koje Gospodinu veoma leži na Srcu, budući da je povezano s ljubavlju koju On ima prema svojoj Crkvi.

O jedinstvu Crkve

Onome tko čita dokumente II. vatikanskog sabora brzo će upasti u oči kako se u njima često susrećemo s riječima »jedan«, »jedinstvo«, »sjedinjenje«, »sjediniti«. To ide tako daleko, da bismo s pravom mogli utvrditi da je misao o sjedinjenju svega u Kristu jedna od glavnih misli cijeloga Koncila.

Značajan je uvod u I. poglavlje uredbe o Crkvi: »Kako je Crkva u Kristu kao sakramenat ili znak i oruđe najtješnjeg sjedinjenja s Bogom i jedinstva cijeloga ljudskog roda, ona, nastavljajući predmet prethodnih sabora, namjerava točnije objaviti svojim vjernicima i cijelom svijetu svoju narav i svoju opću misiju. Sadašnje prilike u svijetu požuruju ovu dužnost Crkve, da naime svi ljudi, danas tješnje povezani različitim društvenim, tehničkim i kulturnim vezama postignu također potpuno jedinstvo u Kristu ... « (»Lumen gentium«, br. 1).

Značenje i važnost jedinstva Crkve divno izlaže i Dekret o ekumenizmu u broju 2: »Božja se ljubav prema nama pokazala u tome što je Otac poslao jedinorođenog Sina na svijet da, postavši čovjekom, otkupi, preporodi i u jedno skupi sav ljudski rod. Prije no što će sama sebe prinijeti kao neokaljanu žrtvu na žrtveniku križu, pomolio se Ocu za vjerne govoreći: Da svi budu jedno ..., a u svojoj je Crkvi ustanovio divni sakramenat Euharistije, kojim se jedinstvo Crkve i naznačuje i ostvaruje. Svojim je učenicima dao novu zapovijed uzajamne ljubavi i obećao im Duha Utješitelja, da on, Gospodin i oživljavatelj ostane s njima dovijeka.

A pošto je bio uzdignut na križ i proslavljen, Isus Gospodin izli obećanog Duha; po njem je pozvao i sabrao u jedinstvo vjere, nadanja i ljubavi narod Novoga saveza, Crkvu ... Duh Sveti prebiva u vjernicima, ispunja svekoliku Crkvu i njome ravna; on je tvorac onog čudesnog zajedništva vjernika i sve ih tako prisno u Kristu povezuje da je on počelo jedinstva Crkve. Djelitelj je milosti i službi. bogateći raznovrsnim darovima Crkvu i Krista Isusa ...

Da bi svoju svetu Crkvu utvrdio po svoj zemlji sve do svršetka ovoga svijeta, Krist je zboru Dvanaestorice povjerio zadaću da poučava, ravna i posvećuje. Među njima je odabrao Petra; pošto je ovaj ispovjedio svoju vjeru, odluči da na njemu sazida svoju Crkvu; obećao mu je ključeve kraljevstva nebeskog i, pošto je ispovjedio svoju ljubav, povjerio mu je sve svoje ovce da ih utvrđuje u vjeri i pase u savršenu jedinstvu, a da sam Krist dovijeka ostaje završni ugaoni kamen i pastir naših duša.

Isus Krist hoće da vjernim propovijedanjem evanđelja, dijeljenjem sakramenata i upravljanjem u ljubavi uz djelovanje Duha Svetoga — što je sve povjerio apostolima i njihovim nasljednicima, biskupima s Petrovim nasljednikom na čelu — njegov narod raste, a sam dovršava njegovo zajedništvo u jedinstvu: u ispovijedanju jedne vjere, u zajedničkom svetkovanju bogoštovlja i u bratskoj slozi Božje obitelji.

Tako Crkva, jedinstveno Božje stado, kao znak dignut među narode, namičući evanđelje mira svemu ljudskom rodu, u nadi putuje k cilju — u nebesku domovinu.

To je sveti misterij jedinstva Crkve, u Kristu i po Kristu, dok je Duh Sveti tvorac raznovrsnih darova. Vrhunski obrazac i počelo tog misterija jest jedinstvo u Trojstvu osoba jednoga Boga Oca i Sina u Duhu Svetom.«

Iz toga teksta proizlazi kako su intimno povezane one tajne Kristove ljubavi, koje se simbolički označuju u Njegovu Srcu, s tajnom jedinstva, tj. Crkva, Euharistija, izlijevanje Duha Svetoga. Sve ono što nam je Krist učinio i ostavio teži prema tome da dovede do intimnog jedinstva stvorenja sa Stvoriteljem, do jedinstva u ljubavi s Bogom po kojem čovjek sudjeluje u samome životu Presv. Trojstva. Ali iz tog teksta proizlazi i to da jedinstvo Crkve nije djelo ljudi, već milost Duha Svetoga, za koju moramo moliti i na koju se moramo pripremiti.

Što se pak tiče molitve, svakome onome koji dobro poznaje štovanje Srca Isusova jasno je da će jedva što drugo moći tako moliti kao jedinstvo od istoga Gospodinova Srca, koje je prije muke vapilo Ocu: »Da svi budu jedno kao što si ti, Oče, u meni,

i ja u tebi, tako neka i oni u nama budu jedno, da svijet vjeruje da si me ti poslao!« (Iv. 17, 21). Također je veoma uputno da Gospodinu pružamo naknadu za rastrgano jedinstvo i to ne samo riječima već i djelima. Nijedna pak naknadna akcija u ovoj stvari neće biti bolja nego da sami nastojimo što više živjeti jedinstvo.

Živjeti jedinstvo

Što to znači? Jedinstvo nije samo neki apstraktni filozofski pojam, već stvarnost koja je za ljudski život od najvećeg značenja, jer sve teži prema jedinstvu, dok ne dođe do njegova savršenog ostvarenja u Bogu. Ta težnja prema jedinstvu očituje se u ljubavi. Težiti prema sjedinjenju, prema jedinstvu s Bogom isto je što i ljubiti Boga, kao što i ljubav prema bližnjemu traži sjedinjenje s njime. Živjeti jedinstvo znači stoga troje:

1) Živjeti u jedinstvu ljubavi s Bogom. —

U Dekretu o ekumenizmu čitamo: »Nema pravog ekumenizma bez nutarnjeg obraćenja. Jer, čežnja za jedinstvom proizlazi i dozrijeva iz obnovljena duha, iz samoodricanja i sasvim nesputana izlijevanja ljubavi... Neka svi vjernici imaju na umu da to bolje promiču, pače vrše jedinstvo kršćana, što se tješnjim zajedništvom sjedine s Ocem, Riječju i Duhom...« (broj 7). Milost sjedinjenja tolika je da je samo Bog može dati. Ako mi možemo učiniti štogod da je zadobijemo, onda je to molitva, pokora, obraćenje života. Drugim riječima, ponajprije moramo tražiti sjedinjenje po ljubavi s Bogom, da živeći u jedinstvu s Bogom pronađemo put prema jedinstvu s rastavljenom braćom.

Naglašavajući to jedinstvo s Bogom, nipošto ne želimo omalovažiti i druga potrebna sredstva za postignuće sjedinjenja, kao što su dijalozi, konferencije, knjige, časopisi. No čvrsto smo uvjereni da će ovo drugo biti samo onda uspješno ako se zajedno traži obraćenje k Bogu i sjedinjenje s Njime. To je sjedinjenje cilj svakog drugog sjedinjenja. Prema tome, ako ne težimo prema njemu, nećemo nikada svladati raskol.

2) Živjeti u jedinstvu s Crkvom. —

To bi za katolika moralo biti samo po sebi jasno. A ipak danas se nerijetko rađa pogibelj da se katolici u traženju sjedinjenja s rastavljenom braćom odreknu vlastitih ustanova Crkve. U tu svrhu ne samo da se upriličuju liturgijski sastanci, kakvi ne mogu biti među kršćanima različitih vjeroispovijesti a da se pri tom ne rodi najveća zbrka, već se i crkvene dogme posve slobodno tumače, da bi tobože na taj način prije došlo do sjedinjenja. Dapače, napada se i samo crkveno učiteljstvo i htjelo bi se propisati Papi što smije, a što ne smije naučavati, o čemu smije, a o čemu ne smije govoriti.

Možemo li se npr. iz ljubavi k sjedinjenju s pravoslavcima odreći dogme o papinu primatu i nepogrešivosti, ili za ljubav protestantima tradicije kao izvora vjere i sedam svetih sakramenata? — Običnom, dobro prosvijetljenom i u vjeri čvrstom vjerniku to je jasno, ali zato nekim teolozima nije, koji su nam nemilosrdno isecirali svu Bibliju postupajući s njome istim onim metodama kao što se postupa sa svakom drugom knjigom, ili koji u tumačenju katoličkih dogmi idu tako daleko da ih lišavaju njihova bitnog sadržaja.

Takve pojave i težnje mogu samo donijeti štetu ekumenskoj djelatnosti. Dok se mnogi ljudi svjesni svoje odgovornosti oprezno i razborito trude da otklone zapreke prema sjedinjenju, dotle se takvi teolozi i njihovi sljedbenici lakoumno poigravaju s jedinstvom Crkve ne žacajući se rušiti i same njezine temelje, na kojima ju je Krist sagradio i dao joj vidljivo jedinstvo.

Zato je danas više nego ikada potrebno da u samoj Crkvi vjernici čuvaju jedinstvo intimno povezani s Kristovim namjesnikom na zemlji, u kojemu priznajemo prvog od Krista postavljenog učitelja Crkve, povezani s biskupima, nasljednicima apostola, sa svećenicima i međusobno. Samo takva povezanost i jedinstvo moći će koristiti i ekumenskom pokretu.

3) Živjeti u jedinstvu sa svim ljudima. —

To je jedva moguće, ali ipak valja težiti i prema tome. Načelo koje valja da nas vodi u takvoj težnji jest ovo: tražiti i činiti istinu u ljubavi. Sam Bog je istina, i prema tome činiti istinu znači činiti volju Božju. Boga i Njegovu volju može tražiti, naći i činiti samo onaj tko je traži u potpunoj iskrenosti i tko je prema njoj spreman raditi i živjeti. Svaki religiozni čin, svako djelo koje ne proističe iz istine ne dovodi ni do sjedinjenja s Bogom ni do sjedinjenja s ljudima.

Činiti istinu znači isto što i raditi po ispravno orijentiranoj savjesti. Ne po bilo kakvoj savjesti koju će oblikovati fraze, krilatice, teologističke smicalice, moda. Savjest valja oblikovati i orijentirati prema objektivnoj istini. Drukčije raditi znači samoga sebe zavaravati.

Da upoznamo istinu i oblikujemo savjest, mi katolici imamo naročito sredstvo: učiteljstvo od Krista

u Crkvi utemeljeno. Ako danas neki smatraju da je to nedostojno zrelosti čovjeka, onda pokazuju veliko neznanje u temeljnim istinama kršćanske vjere. Prihvatiti sud crkvenog učiteljstva ne znači očitovati jednu vrstu religioznog infantilizma, već s poštovanjem prihvatiti Bogom objavljenu istinu koju autentično tumači od Boga postavljeno učiteljstvo.

A sada se opet povratimo na štovanje Srca Isusova! Jedva da ima u Crkvi pobožnosti osim liturgijske, no s njome se ne iscrpljuje sva religioznost Crkve, koja bi kao pobožnost Srcu Isusovu promicala one tri nužne komponente za promicanje crkvenog jedinstva. Pobožnost Srcu Isusovu uči nas živjeti u jedinstvu ljubavi s Bogom, koji je sam ljubav; ona produbljuje vezu i ljubav s Bogom. Pobožnost Srcu Isusovu uči nas da živimo u jedinstvu s Crkvom koja se rodila, koja živi i koja se hrani iz Kristova probodenog boka. Napokon, pobožnost Srcu Isusovu uči nas da ljubimo sve ljude, jer ih ljubi i jer se za njih iscrplo Kristovo Presveto Srce. »Gle, ovo Srce, koje je ljude toliko ljubilo!« Iz pogleda na to Srce, još više iz sjedinjenja s Njime naša se ljubav mora neprestano širiti na sve ljude, mora jačati i rasti očitujući se dakako djelima.

Na dnu svakoga raskola stoji manjak ljubavi. Polazna točka za zbližavanje rastavljenih može jedino biti ljubav. U Srcu Isusovu nalazimo upravo tu ljubav, koja je jedina kadra premostiti jaz i dovesti ne samo do zbližavanja već i do bratskog sjedinjenja. Ako pravo shvatimo i gajimo ljubav prema Srcu Isusovu, ona nas nužno mora dovoditi do ljubavi prema svakome. Ta u Srcu Isusovu štujemo i obožavamo baš tu beskrajnu ljubav Božjega Sina prema nama ljudima.

REVNITELJ SRCA ISUSOVA

Časni naslov Revnitelj Srca Isusova možemo mirne duše dati hrvatskom uzor-mladiću Petru Barbariću, koji je u travničkom Sjemeništu upoznao pobožnost Srcu Isusovu, za nju se zagrijao i revnovao do svoje preuranjene smrti. Umro je mlad ne navršivši ni 23 godine, na Veliki Četvrtak 1897. u Travniku. Svi koji su ga poznavali, kao i njegovi životopisci, ističu njegovu veliku revnost za promicanje pobožnosti Srcu Isusovu. 42 dana nakon Petrove smrti milosrdnica sestra Radegunda Pogačar upravila je pismo ocu Puntigamu, generalnom prefektu u Travniku i prvom Petrovom životopiscu, u kojem ističe Petrovu zauzetost za pobožnost Srcu Isusovu. Evo njezina svjedočanstva:

»U svakom pismu osobito je izražavao želju da naše gojenice i učenice u Bratovštinu presv. Srca Isusova upišemo. Kad se uz najbolju volju njegovoj želji nije moglo udovoljiti, tako je žalosno pisao, žaleći što najglavnija sredstva ne upotrebimo, što se milostima presvetoga Srca Isusova ne okoristimo. To je bio za me ukor. Samo da ga utješim, bez svakog obzira upisala sam sve učenice i gojenice II., III. i IV. razreda te mu odmah poslala imena. O kako je bio zadovoljan i kako je opet isto preporučivao; među ostalim kaže kako taj kršni hercegovački narod slabo poznaje presv. Srce Isusovo, koje ga jedino može spasiti, i neka mi u školi nastojimo da se ta pobožnost što više proširi. Prije 14 dana bila je njegova strina ovdje (u Mostaru). Divno je slušati kako ta priprosta starica razumije o štovanju Srca Isusova . . .

Posljednji put, kad je polazio u Sarajevo, bio je slab, te je sve kašljao. Ja sam ga upozorila kako neka se čuva, itd. a on sve: Kako je volja Božja i kako poglavari odrede. Kako je svakom zgodom umješno znao štovanje presv. Srca Isusova preporučiti, tako je i tom prigodom kazivao da duh pakleni nastoji iz svih sila da ih što više uhvati u svoje mreže; čuo je da su slobodni zidari već u Metkoviću, kako su u velikoj pogibelji Mostar i Hercegovina; samo štovanje Presv. Srca Isusova i sveta krunica, to su bedemi, veli on, koji bi mogli siromašnu Hercegovinu očuvati od tih pomoćnika vražjih . . . «

Ovo je, doduše, pisano ne baš u duhu dijaloga, već u duhu onog vremena, no ipak svjedoči o Petrovoj vjeri u uspješnost pobožnosti Srcu Isusovu, u kojoj on gleda spas za svoju užu domovinu.

Sestra Radegunda završava ovako svoje pismo: »Od srca želim da što prije Vašu plemenitu zamisao udjelotvorite i opišete život tog izvrsnog mladića, koji se rodio u kršnoj Hercegovini, oplemenio, procvao i za nebo dozrio u ponosnoj Bosni, da svojim miomirisom privlači srca svojih zemljaka. To bi bio ideal ovozemne mladeži, jer im po rodu i krvi pripada. On, pako, koji je za života toliko nastojao oko štovanja Božanskoga Srca, neka nam bude u nebu zagovornik! Sve na veću slavu Božju!«

Petrov drugi životopisac pater Vanino sakupio je i druga vrlo dragocjena svjedočanstva o njegovoj pobožnosti i revnosti prema Srcu Isusovu.

»Bijaše upravo prije praznika«, pripovijeda jedan od Petrovih drugova, »iza sedmoga razreda. Barbarić se šetao sa svojim sudrugovima pod hladovitim drvetima na igralištu. Govorilo se o tom što će bivši sedmi razred dobra učiniti u praznicima kod kuće i među drugima. On predloži neka svaki prema svojim prilikama i silama nastoji širiti među pukom bosanskim pobožnost prema Presv. Srcu! Neka niko ne veli — proslijedio Petar oduševljeno — da to nije za naš narod! Hoće narod, samo ti njega uputi! A na to spomenu što je sam u tom pogledu iskusio, te ne popusti, dok nije svaki obrekao da će barem koliko uzmogne širiti ovu pobožnost . . . «

U velikoj želji da promiče pobožnost Srcu Isusovu Petar Barbarić širio je Glasnik Srca Isusova u sjemeništu među đacima i kod kuće među seljacima. Neumorno je tražio nove pretplatnike i s uspjehom. U tome nam naročito možete biti uzor. I danas izlazi hrvatski Glasnik Srca Isusova i Marijina, koji želi u našem narodu širiti i gajiti pobožnost Srcu Isusovu. On bi morao ući u svaku hrvatsku katoličku kuću, da s njime uđe i blagoslov pobožnosti Srcu Isusovu.

U vezi s Glasnikom i pobožnosti Srcu Isusovu pisao je Petar Barbarić i svome bratu franjevcu fra Marku ovo:

»Već dugo sam mislio o tom kako bi se i naš narod upoznao s najkorisnijom i nebu najmilijom pobožnosti, pobožnosti k Presv. Srcu Isusovu. Jako sam se obveselio, čuvši da će Glasnik Presv. Srca Isusova ove godine u svečanijem ruhu izaći, manja mu cijena biti, a obraz svjetliji nego lani. Vrlo mi je žao što siromašni naš narod ne zna za tolike milosti i blagodati, što ih dijeli Božansko Srce Isusovo. S ovim, dakle, Glasnikom sinu mi tračak nade da će se širom i naše domovine oriti slava Božanskom Srcu Isusovu. Ali to može biti tek onda kada narod upozna Presveto Srce. Onaj, pako, koji će to

učiti, koji će narod upoznati s ovim izvorom milosti, bit će baš Glasnik Presvetoga Srca Isusova ... «

Zatim Petar potiče brata da širi pobožnost Srcu Isusovu. U tu svrhu šalje mu poziv na pretplatu i nekoliko primjeraka Glasnika Srca Isusova na ogled, moleći ga da ih razdijeli među narod te da odgoji što veći broj štovatelja i promicatelja pobožnosti Srcu Isusovu.

Prije rata brojio je hrvatski Glasnik Srca Isusova 60.000 pretplatnika i bio najrašireniji naš katolički list. Danas je taj broj pao gotovo na polovicu. Nije li to velika šteta? — Ukoliko bi to bio i znak opadanja pobožnosti Srcu Isusovu, bila bi to doista neprocjenjiva šteta. Hrvatski katolički narod bez pobožnosti Srcu Isusovu može samo duhovno gubiti i neizrecivo siromašiti. Petar Barbarić prosvijetljen odozgo dobro je to uočavao i zato se svom dušom zalagao i za širenje Glasnika kao najboljeg sredstva za proširenje i produbljenje pobožnosti Srcu Isusovu u narodu. U toj nam stvari »defunctus adhuc loquitur« — i mrtav još govori. Kad bismo i danas imali mladića njegova kova, zagrijanih za pobožnost Srcu Isusovu, ona bi sigurno više cvala.

O uspješnosti pak pobožnosti Srcu Isusovu govore nam toliki primjeri. Tko jednom nju zavoli taj je lako ne napušta, a dakako da onda ni njegovo kršćanstvo neće se tako lako izgubiti.

U današnjoj sve većoj brizi i zaokupljenosti oko zemaljštine proživljena i prakticirana pobožnost Srcu Isusovu očuvat će ljude od sveopće materijalizacije, koja je najveća opasnost ovog vremena. Služimo se tim dragocjenim sredstvom koje Krist daje svojoj Crkvi, koje pruža i našim vjernicima!

Pisao mi je 6. ožujka 1971. jedan naš iseljenik, čitatelj Glasnika Srca Isusova i Marijina, koji je

puno prepatio u životu, ovo: »Ne znam baš datuma kad sam postao s obitelju štovatelj Srca Isusova a time i član Apostolata Molitve. Prvi petki bili su mi u domovini, čak i u zatvoru življi. Bježao sam u ovih 12 godina tuđine od većih tvornica da bih mogao nesmetano iz manjih firmi ići na prve petke sv. misi. Jučer sam na to mislio ... Srce Isusovo nije nikoga iznevjerilo, usprkos što mi jadni polako napuštamo prepušteni ovozemaljskom Njega. Srce Isusovo i Bl. Gospa sačuvali su mi taj bijedni mukotrpni život na vidljiv način, da bi se o tome mogla napisati knjiga ... «

Petar Barbarić znao je dobro da je pobožnost Presv. Srcu Isusovu velika milost u životu kršćanina, zato ju je cijenio i toliko promicao.

STIJEG HRVATA SRCE KRISTA

Devetnaesto je stoljeće izmicalo, a dvadeseto bilo prekriveno tamnim zastorom neizvjesnosti; no svakako je trebalo očekivati mnogo poteškoća i nevolja. U tim danima nagoviještanja budućih nevolja zaori glas velikoga pape Leona XIII.: »Pobožnost je prema Presv. Srcu dandanas značajan biljeg Crkve, korablja njezina spasa, zalog budućeg slavlja, podloga svoj nadi u bolju budućnost . . . «

I prešao je sv. Otac na najznačajniju gestu. Odlučio je da na izmaku XIX. stoljeća proglasi veliki jubilej, Svetu godinu. Potaknuo je cijelu Crkvu da juriša prema Srcu Božanskoga Spasitelja svijeta. »Kad je Crkva u prva vremena izdisala pod jarmom cezara, pokaza se mladom caru Konstantinu križ u visini. Gledajte, evo pred našim očima novoga sretnoga znaka, Božanskoga znaka! Srce Isusovo s križem blista u moru plamena. U Nj možemo položiti sve svoje nade i od Njega možemo moliti i očekivati spas čovječanstva.« Zato je Papa odredio i svečanu posvetu čitavoga svijeta Presv. Srcu Isusovu. Kao razlog za posvetu navodi također ovo: »Naš duh teži za potpunom zavjerom, koja bi ujedno morala biti kruna i vrhunac svih počasti, što se iskazuju Presvetome Srcu. I mi se nadamo da će naš Spasitelj Isus Krist rado primiti naše predanje . . . «

Kao velebna pjesma srpanjskog groma — pisat će Petar Perica, DI, 10 godina kasnije u svojoj brošuri »Slavlje hrvatske omladine godine 1900.« — razlijegao se Leonov glas preko gora i mora sve do krajnjih granica svijeta. Slušali ga narodi i udarili u radosno klicanje. Slušali ga i Kristu vjerni

Hrvati, a njihova mladež — jamačno prva na svijetu — odazvala se pozivu Kristova Namjesnika i odlučila staviti se pod okrilje Božanskoga Srca Isusova.

Već prije osvita XX. stoljeća zapjeva neznatno hrvatsko đače, klanjajući se Srcu svetootajstvenog Kralja:

»Stijeg Hrvata — Srce Krista!
Tu nam rudi sreća, spas,
Tu sloboda zlatna blista,
Tu se ori slavski gla . . . «

To neznatno đače bio je sam Petar Perica, petoškolac, koji je ispjevao vatrenu davoriju Srcu Isusovu »Do nebesa nek se ori!« Ispjevao ju je u Travniku za posvetu hrvatske mladeži Božanskome Srcu Isusovu. Uglazbio ju je Milan Smolka, tada profesor travničke Gimnazije. Ta pjesma pjeva se ne samo kod nas u domovini nego i u Americi i svagdje gdjegod ima hrvatskih grla i gdje zvuči milozvučni hrvatski jezik.

Evo te svima nama tako drage pjesme:

»Do nebesa nek se ori naših grudi gromki glas,
Neka jeknu rajski dvori, nek nas čuje Isus Spas!
Isukrste, Srcu Tvom s nama naš se kune dom:
Dušom tijelom vijek sam tvoj, za krst časni bijuć boj.

Čujte puci širom sv'jeta, oci naši čujte sad,
Čujte sluge pakla kleta kako Hrvat kliče mlad!

Stijeg Hrvata Srce Krista, tu nam rudi sreća, spas,
Tu sloboda zlatna blista, tu se ori slavski glas.

Pređi naši kano lavi za krst časni biše boj,
Tko je sinak ovoj slavi, Krstu vjeran, vijekom poj!

Neka grmi pako hudi, neka bjesni cijeli svijet,
Neka borba lomi grudi, čvrsto stoji zavjet svet.

Kralju slave silni, blagi, blagoslovi zavjet taj,
Blagoslovi rod nam dragi, u svom Srcu stan mu daj!«

Do 200.000 mladenačkih hrvatskih grla složilo je svoj glas s pjesmom travničkog sjemeništarca Petra Perice. »Stijeg Hrvata Srce Krista« orilo se naskoro diljem čitave domovine Hrvatske.

Poziv pape Leona XIII. bijaše kao iskra iz Božanskoga Srca, što ju je Spasitelj svijeta bacio na hrvatsku zemlju da je zapali svojom božanskom ljubavi. »Oganj dođoh baciti na zemlju i što hoću drugo nego da se zapali?« I doista! Iz te na oko malene iskre buknu golem požar. Sva se naša mladež digla na noge. Na okupu oko te svete vatre našla se i gradska i seoska mladež. Sve se natječe kako će što bolje i oduševljenije proslaviti posvetu Srcu Isusovu. Val je oduševljenja upravo preplavio Hrvatsku. Srca su usplamtjela prema ranjenom Srcu Krista Kralja.

Duša i pokretač tog oduševljenja bio je tadanji travnički profesor o. Antun Puntigam, DI. On je sam nježno štovao Srce Isusovo, pa nije znao kako bi bolje iskazao svoju ljubav nego da na osvitu XX. stoljeća privede hrvatsku mladež, među kojom je radio, ovom Srcu, da Ono nad njom bdije i da joj pokazuje pravi put u životu. U tu je svrhu napisao knjižicu: »Slavlje hrvatske omladine na osvitku novoga vijeka« (1900.). Tom knjižicom punom ognja i žara poziva neka sve pohrli pod zastavu Srca Isusova. Ne prođu ni tri mjeseca, a brošurica se raspača u 30.000 primjeraka. Imalo ju je pri ruci gotovo svako školsko dijete i u najzabitnijem selu.

Nije onda nikakvo čudo što se sama posveta Srcu Isusovu najljepše obavila u samome Travniku, gdje je o. Puntigam bio generalni prefekt.

Evo što o tome piše »Travnička spomenica«: »Radostan kao malo koji dan osvanu 24. lipnja 1900. Na taj će dan, na osvitku XX. vijeka, svuda, gdjegod ima Hrvata, sva katolička omladina svečano i za uvijek posvetiti se Božanskom Srcu milog Spasitelja. Ta je divna zamisao nikla upravo u travničkom Sjemeništu; iz Travnika se raširila diljem svih hrvatskih krajeva, pa će se u Travniku i osobito sjajno provesti. Sva je sjemenišna zgrada i crkva ukusno iskićena zastavama i draperijama. Na igralištu, pred oltarom, pred izloženim Svetootajstvom, sva travanjska i dolačka omladina najsvečanije obavi posvetu. Iz 500 mladih grla do nebesa se orilo« »Tvoji smo, Tvoji hoćemo da budemo!«, a zatim zanosna himna posvetnica, koju je spjevao travnički seminarac, a uglazbio travnički nastavnik.

Kruna ovog svehrvatskog, zapravo travničkog slavlja, bilo je hodočašće u Rim. 50 mladih Hrvata i Hrvatica pohrli u Vječni grad, da se u ime svoje braće i svojih sestara pokloni sv. Ocu Papi. Travničko je Sjemenište bilo zastupano pjesnikom davorije Srca Isusova, Petrom Pericom. Njega s jednim zagrebačkim gimnazijalcem zapade čast da 3. srpnja 1900. velikom papi Leonu XIII. uruči krasan album s više od 160.000 potpisa mlade vojske,

što se zavjerila Božanskome Srcu. U spomen toga prikazaše Papi i zlatno srce s duhovnim blagom, simbol svoje ljubavi i predanosti Presvetome Srcu Božanskoga Vođe i njegovu Namjesniku na zemlji . . . «

O slavlju i uspjehu posvete hrvatske mladeži Srcu Isusovu priča potomstvu omašna i zanosna knjiga od 230 stranica, a priredio ju je O. Puntigam pod naslovom »Hrvatska mladež pod zastavom Presvetoga Srca Isusova«.

VOJSKA SRCA ISUSOVA PROTIV PSOVKE

O. Antun Puntigam upravio je 27. lipnja 1902. mladome Petru Perici, koji se nalazio u inozemstvu, ovo pismo:

Dragi Petre!

Upravo sam danas za Vas govorio svetu misu moleći Boga da bi Vas po zagovoru sv. Petra učinio apostolskim svecem, kakovih danas Hrvatska treba. Živjeli! . . . A sad nešto o sebi. Sada za praznika napisat ću knjižicu proti psovki i kletvi pod naslovom: Kuća Srca Isusova ili kuća u kojoj je nestalo psovke. Ja bih rado podigao **veliku akciju** protiv psovki u čitavoj Hrvatskoj. Ova knjižica biće slična onoj: »Slavlje hrvatske omladine« te će poput one razvijati program: što valja da učinimo da iskorijenimo ovaj grdni grijeh. Ideju ili osnovu vidite iz naslova knjižice: Kuća Srca Isusova ili kuća u kojoj je nestalo psovke. Nastojat ćemo da pridobijemo za stvar ne pojedince, nego **čitave obitelji** ili kuće. Hoćemo napraviti posebne štitove Srca Isusova s naslovom: Kuća Srca Isusova, a dole:

Srce moje koji štuju
Niti kunu niti psuju.

Ili kako bolje? Preporučivat ću da se u familiji svaki dan zajedno izmoli ova molitva: »Blagosloven budi Bog!« i da se ima blagajna u koju će metnuti svaki za svaku psovku barem novčić za pokoru u dobru svrhu. A ona obitelj u kojoj je već nestalo psovke proglasit će se javno u crkvi od župnika

kao »Kuća Srca Isusova« i dobit će od župnika lijepu zgodnu sliku. To sve na dan Srca Isusova.

Ufam se da će širom Hrvatske do malo se podići puno takovih kuća; Glasnik će sve to objelodaniti.

Kako Vam se sviđa osnova?

Molim Vas da Vi spjevate zgodnu pjesmu proti psovki i na čast Srca Isusova, u kojoj se ističe i naša ideja. Ovu bih pjesmu rado stavio u knjižicu. Ufam se da će biti isto tako narodna i korisna kao što je »Pjesma posvetnica«. Ako hoćete, možete valjda upotrijebiti onu, koja se u Dalmaciji već pjeva... Možete u pjesmi izraziti jaka čuvstva boli, kajanja što psovač tako vrijeđa Srce Božje... i prošnju da bi nestalo ove rak-rane u hrvatskom narodu, da Srce Isusovo zaboravi na te psovke i kletve, blagoslovi sve hrvatske kuće, općine, zemlje.

Tako, moj dragi brate! Molite se puno za ovu osnovu i priopćite mi svoje misli.

U presv. Srcu Vaš najmanji brat

Antun Puntigam, DI

P. Puntigam ostvario je svoju zamisao osnovavši »Vojsku Srca Isusova proti psovki (kletvi)«, napisavši za nju i posebnu brošuru od 78 stranica, koja je tiskana u Zagrebu, a Perica je sastavio himnu Vojske Srca Isusova proti psovki, koju donosimo u cijelosti.

DAVORIJA »VOJSKE SRCA ISUSOVA«

Ustaj rode, Kralj ti zbori: Dođi pod mog Srca stijeg!
Mjesto kletve nek se ori Božjom hvalom dol i brijeg!

Pripjev:

Kriste, Kralju nebesnika, budi kraljem puka svog!
Srcu tvome ljubav, dika, Sveti, sveti, sveti Bog!

Oci naši niz vjekova za krst časni znali mrijet;
Taj amanet pradjedova neka časti mlađi svijet!

Srdžba Božja nebom planu, zemlja strepi, grmi raj;
Naprijed, rode, borba svanu; psovki, kletvi budi kraj!

Dosta, Srce, strjela, jeda sasu na te zlobe grom;
U red bojni već se reda za čast tvoju širi dom.

Bog to hoće, u boj sveti za Božanskog Srca čast;
Bog to hoće, dušman kleti, bogohulje mora past!

Iz vremena osnivanja Vojske Srca Isusova protiv psovke nastala je od nepoznatog pjesnika i ova pjesma:

NA VOJNU SRCU ISUSOVA!

Ustaj rode! zora rudi,
U krilu nam nosi spas,
Ljubav Božja već nas budi,
Da privuče k sebi nas!

Spasitelju nove snage
Iz svog Srca Ti nam daj,
Ti izvore nade blage,
Stišaj našu b'jedu, vaj!

Braćo mila, u boj sveti
Nek se digne dol i brijeg:
Sva Hrvatska neka leti
Pod Isusov slavni st'jeg!

Kanimo se proklinjanja
Nek prestane psovke glas —
Kriste, Hrvat Teb' se klanja
U Tvom Srcu naš je spas.

Sveta borba — život novi
Borimo se snagom svom!
Višnji Oče, blagoslovi
Našu borbu i naš dom!

Godine 1916. izdali su naši hrvatski biskupi pastirski list o »Vojsci Srca Isusova« u kojem među inim pišu: »Iskustvo je od ovo desetak zadnjih godina pokazalo da je proti bogumrskoj psovki izvrstan ustuk Vojka Srca Isusova, osnovana upravo u tu svrhu da iskorijeni psovku u našem narodu. Do sto i pedeset župa uvelo je takvu Vojsku te je polučen prekrasan uspjeh.

Želimo, dakle, od svega srca i pozivamo u tu svrhu i svoje predrage suradnike u vinogradu Gospodnjem, svekoliko svoje svećenstvo, a navlastito ono u duhovnoj pastvi, i savkoliki odrasli muški svijet, bez razlike staleža, da u svakoj župi tečajem ove godine 1916. ustanovite spomenutu Vojsku Srca Isusova proti psovki te sve svoje sile uložite kako će ta Vojska doista vojevati vojne Gospodnje i istrijebiti zauvijek ovu strahovitu kugu iz našega naroda . . . «

Vojska Srca Isusova protiv psovke danas je prošlost. Pobožnost Srcu Isusovu ne bi smjela biti

prošlost već sadašnjost i budućnost. Na žalost i psovka je još uvijek naša sadašnjost, tj. strahovita stvarnost. Pobožnošću Srcu Isusovu mogli bismo se i danas boriti protiv toga zla. A onda naknada koja je toliko naglašena u pobožnosti Srcu Isusovu neka kod nas bude baš za strašne grijehe psovke, kojima se toliko huli na samu Božju ljubav! I danas bi nam trebao biti ideal da svaka naša hrvatska katolička kuća bude dom Srca Isusova. Jasno je da se onda u takvom domu ne bi smjelo psovati.

Značajka je pobožnosti Srcu Isusovu uzvraćanje ljubavi za Božju ljubav. Psovka je pak sušta protivnost tome. Pobožnost Srcu Isusovu odgajat će nas u ljubavi pa onda nećemo nikad osjećati potrebu da psovkom iskaljujemo na nekoga ili na nešto svoj bijes. Pobožnost Srcu Isusovu uči nas krotkosti i blagosti. Krotak i blag čovjek tako je fin da nikad ne osjeća potrebu za bilo kakvom grubošću i neotesanošću. Pobožnost Srcu Isusovu uči nas najčistijem i najdivnijem humanizmu. I takvome je strana svaka prostota pa makar samo i u riječima. Proširiti i produbsti pobožnost Srcu Isusovu u narodu znači, dakle, uz drugo odgojiti ga, profiniti ga, oplemeniti ga, pa će onda i njegov rječnik odgovarati njegovu ljudskom i kršćanskom dostojanstvu. Takav rječnik sigurno ne poznaje psovke, kletve i proste riječi.

10. OBLJETNICA POSVETE SRCU ISUSOVU

G. 1910. slavila se 10-godišnjica posvete hrvatske mladeži Srcu Isusovu. Bila je želja da se taj lijepi jubilej što bolje proslavi i hrvatska madež ponovno podsjeti svojih obveza prema Božanskome Srcu. Budući da je Petar Perica još kao travnički đak aktivno sudjelovao u slavlju hrvatske mladeži g. 1900., naročito svojom pjesmom posvetnicom »Do nebesa« i sudjelovanjem u hodočašću papi Leonu XIII., to je bilo jasno da će on i sada biti jedan od onih koji će mnogo pridonijeti da se 10-godišnjica posvete što bolje i dostojnije proslavi. U tu svrhu razvila se veoma živa korespondencija između tadanjeg urednika Glasnika Srca Isusova oca Kamila Zabea u Zagrebu i magistra Perice u Travniku. Perica je bio zamoljen da napiše knjižicu koja će pozvati hrvatsku mladež na obnovu posvete. Uz to je napisao i prigodnu dramu »Stjegonoša«.

Jubilejsko slavlje bilo je predviđeno za 3. lipnja 1910. Organiziran je i središnji odbor, kome je bio pokrovitelj zagrebački nadbiskup dr Juraj Posilović. U ime odbora sastavio je monsignor Gustav Baron, zagrebački kanonik, pismo svetom papi Piju X. U tom pismu piše:

Sveti Oče!

Mladež hrvatska, slaveći prvu desetgodišnjicu svoje posvete Presvetome Srcu Isusovu, u duhu padajući ničice pred noge Svetosti Tvoje harnim srcem dozivlje u pamet zavjete što ih pred deset godina učini Kristovu Namjesniku, te dižući u vis barjak Presvetoga Srca Isusova obriče da će pod

tim znakom vojevati vojne Gospodnje, a i nada se da će održati pobjedu protiv neprijatelja Crkve i domovine.

Toga zavjeta i nade spoljašnji znak i javno obilježje bit će odsada dragocjeni barjak, koji, načinjen iz prinosa hrvatske mladeži i urešen slikom Presvetoga Srca Isusova, cijeloj će Hrvatskoj davati svjedočanstvo da mladež njezina, pod tim barjakom sabrana, obiluje vatrenom ljubavlju i razgrijeva se neslomljivom vjernosti spram Krista i njegova na zemlji Namjesnika, a spasenje svoje i istinito blagostanje domovine ne traži drugdje nego u Isusu Kristu, čije je jedino ime pod nebom dano ljudima, u kome nam je spasenje.

Da ovim osjećajima mladeži hrvatske Bog dade ploda, neka pomogne apostolski blagoslov, što ga od Tvoje Svetosti za hrvatsku mladež i za sav narod naš najsmjernije prosimo . . .

Perica je doista napisao knjižicu za 10-godišnjicu posvete hrvatske mladeži Srcu Isusovu, koju je Središnji odbor proslave veoma preporučio. Sama pak proslava održala se 3. lipnja 1910.

Evo o tome izvještaja iz dnevnika »Hrvatstvo«:

»Sjajna manifestacija u počast Presv. Srcu Isusovu, na diku hrvatske nam katoličke mladeži, na sreću i procvat hrvatske nam domovine.

Sjajan je svanuo dan 3. lipanj, svetkovina Presv. Srca Isusova. U tri četvrta na osam javilo je veliko zvono naše prvostolnice da će sad na započeti velebna svečanost hrvatske naše katoličke omladine, velebna manifestacija katoličkih njezinih osjećaja u počast Presv. Srcu Isusovu. Čim je zazvonilo veliko zvono, stala je školska naša mladež svih puč-

kih i srednjih zagrebačkih škola dolaziti u pratnji svojih učitelja i profesora u povorkama u crkvu. Domala je crkva bila puna puncata, te je mnogo mladeži ostalo pred crkvom, ne mogavši već u nju. Ženska učiteljska škola i građansko gojište u samostanu naših sestara dođoše pod svojim zastavama. Točno u 8 sati dovezao se u crkvu odjelni predstojnik za bogoštovlje i nastavu gosp. dr Milan Amruš.

Nešto malo iza osme ure započela je svečana pontifikalna misa, koju je pjevao apostolski protonotar Matija Seigerschmied ...

Poslije evanđelja bila je propovijed. Presvijetli gospodin dr Baron izrekao je prekrasan govor ... Mladež je polsatni njegov govor pratila živim zanimanjem, a sigurni smo da govor izrečen s tako dubokim uvjerenjem neće ostati bez blagotvornih posljedica kod naše mladeži.

Kad je presvijetli gospodin dovršio svoj govor, blagoslovio je gospodin pontifikant zastavu hrvatske omladine ...

Kod blagoslova držala su zastavu trojica Domagojaca odjeveni u svečano gala-odijelo ... Zastava je remek-djelo naših milosrdnih sestara. Izrađena je ukusno u narodnim motivima. Na jednoj strani je slika Presv. Srca Isusova, a na drugoj Bezgrješno Začeće. Ova će zastava biti predivna uspomena na velebni današnji dan, bit će vazda ponos i dika hrvatske katoličke mladeži.

Čim se naši Domagojci postaviše sa zastavom na stranu evanđelja pred nadbiskupovo prijestolje — u sredini je stajao zastavnik, a njemu s desne i s lijeve s istrgnutom sabljom pobočnik — započela se sama posveta mladeži Presv. Srcu Isusovu, a onda otprošnja. Stavak po stavak posvetne molitve

čitao je g. Baron s propovjedaonice, a mladež za njim opetovala. Kako je krasan bio taj momenat, kako divan za našu mladež i za Gospodina Isusa Krista, kako mio Njegovu Presvetom Srcu! Dao samo dobri Bog da mladež naša ovoj svečanosti vazda ostane vjerna, da je nikada ne otrgne od Srca Isusova i ne smuti u ljubavi njezinoj prema njemu nikakva sila pakla.

Kad je svršila sveta misa, izlazila je iz crkve mnogobrojna mladež — tisuće i tisuće naših dječaka i djevojčica, mladića i djevojaka — da u svečanom ophodu otprati svoju zastavu u svetište Presvetoga Srca, u isusovačku crkvu. Četiri po četiri stupala je mladež, a procesija se razvila u nepreglednu povorku. Pošla je preko Jelačićeva trga, Zrinjevcem te Boškovićevom ulicom u isusovačku crkvu. U procesiji su sudjelovale sve škole redom. Zastavu su nosila ona tri Domagojca. Veličanstvo procesije uveličavala je svečana zvonjava naših crkvi: prvostolnice, crkve otaca franjevaca i crkve svete Marije.

U isusovačkoj crkvi otpjevan je najprije »Te Deum«, a zatim je presvijetli gosp. Baron podijelio blagoslov s Presvetim Sakramentom.

Na koncu je presvijetli gospodin predao superioru kuće i čuvaru svetišta o. Ivanu Kujundžiću uz tople riječi barjak Srca Isusova kao vlasništvo hrvatske mladeži. Velečasni otac superior primio je barjak u pohranu i obećao da će ga čuvati brižno i rado ga predati hrvatskoj omladini, kada god bude to tražio razvitak katoličke misli.

Tako se završila velebna ova svečanost. Našoj pak mladeži, koja je — radosno konstatujemo — dostojno ovoj svečanosti pribivala, i — uvjereni

smo — iskreno se posvetila Presvetome Srcu Isusovu, svaka čast i poštenje!«

Već smo spomenuli da je za g. 1910. Petar Perica sastavio i dramu »Stjegonoša«. Radnja drame zbiva se u bijelom Zagrebu, a sadrži borbu katoličkih studenata »Stjegonoša Srca Isusova« sa slobodoumnim studentima, koji zabacuju sve nadnaravno i obožavaju samo ljudski razum. Nisam pozvan da dadnem sud o literarnoj i umjetničkoj vrijednosti te drame. O njezinoj pak vrijednosti neka progovori slijedeći doživljaj.

Za Bezgrješno Začeće g. 1963. davali su dramu »Stjegonoša« zagrebački bogoslovi na Kaptolu u dvorani Vijenca. Dvorana je bila puna gostiju. Kakav je dojam učinila drama na publiku najbolje je dokazivao buran i neobičan pljesak iza pojedinih činova. Svi smo se osjećali zahvaćenima i sve nas je nekako činilo borbenima. Nije to bio nikako onaj obični pljesak iz kurtoazije, nego pljesak kakav sam još jedino doživio u kazalištu kad se davala opera »Zrinski« od Zajca. Dakle, bez sumnje drama »Stjegonoša« ima snage, ona pogađa u srce, grije krv i napunja svetim oduševljenjem i borbenošću za Božju stvar. Drama je izašla doista iz srca magistra Perice, koje je ljubilo Božansko Srce i koje je željelo zapaliti i oduševiti sva srca za to Srce i koje je pozivalo u borbu da bi Srce Isusovo posvuda vladalo.

Petar Perica, još prije nego je postao svećenik, imao je uistinu tolik utjecaj na proširenje pobožnosti Srcu Isusovu u hrvatskim krajevima. Kad u srcu gori plamen i ljubav, a u srcu Perice sigurno je gorio, onda je moguće i druge zapaliti i to mnoge. On je, možemo reći, prvome deceniju dvadesetoga stoljeća u Hrvatskoj utisnuo snažan pečat Srca Isusova. Bio je doduše samo malo i neznatno đače, samo mali skolastik Družbe Isusove, ali zar se Bog ne služi baš malim dušama da izvede velika djela? Ne želimo reći da je on jedini utisnuo prvom deceniju dvadesetoga stoljeća kod nas pečat Srca Isusova. Bili su tu i drugi, ali Peričina je pjesma »Posvetnica« prodrla sigurno najdalje i najdublje u hrvatsku narodnu dušu. Ona još i danas nakon 70 godina još ništa ne gubi od svoje snage.

NISMO LI U ANAHRONIZMU?

Danas nakon II. vatikanskog sabora nije li pravi anahronizam govoriti o posveti hrvatske mladeži Srcu Isusovu? Koga to može još zanimati ili čak oduševiti? Današnji čovjek voli svoj religiozni izraz i ne želi oponašati staro. Da li je to baš posve točno? — Pokušajmo u ovom razmišljanju odgovoriti na to pitanje!

Engleska kraljica Elizabeta II. g. 1965. posjetila je Saveznu Republiku Njemačku. Bio je to događaj godine, pa uspomena na nj nije brzo izblijedjela. Tome su, dakako, pridonijela sredstva društvene komunikacije. Sedmicama prije kraljičina posjeta novine su donosile o njoj čitave stupce. Ljudi su se veoma zanimali za kraljičin privatni život, za njezin dnevni red, za namještaj u njezinim odajama, za sadržaj njezinih ormara, dapače i za njezinu kutiju, u kojoj drži kozmetička sredstva. Zanimali su ih kraljičini dohoci, njezina kuhinja, te kako provodi slobodno vrijeme.

I napokon je došao dugo očekivani dan kraljičina posjeta. Ljudi su satima i satima strpljivo čekali na ulicama i cestama, kojima se imala provesti kraljica u otvorenom autu, da je barem na čas vide, da uoče njezino lice, smiješak, držanje, kraljevski dijadem na njezinoj glavi. Tisuće i tisuće stajale su pred gradskim vijećnicama i dvorcima te čeznutljivo piljile u osvijetljene prozore, iza kojih se nalazila engleska kraljica možda kod gala ručka ili večere, obučena u bijelu čipkastu haljinu. Koliki bi bili sretni kad bi joj mogli pristupiti i osobno je pozdraviti. No, to je bilo dano samo

malom broju, onima najodabranijima, obično predstavnicima državnih, pokrajinskih i gradskih vlasti.

Nitko nikada u javnosti nije doznao koliko je taj posjet stajao saveznu i pokrajinske vlade. Vjerojatno goleme svote, ali se nad njima jedva tko spotaknuo. Posjet engleske kraljice nije bio samo senzacija ili spektakl, on je bio nešto daleko više.

Istina da mi živimo u doba što je porušilo i poskidalo oltare, detroniziralo sve bogove, u ljudima budi ponovno želju za oltarima pred kojima bi mogli klečati i moliti se. Istina da živimo u svijetu što zabacuje autoritet, u ljudima budi ponovno čežnju da bi se u potpunoj slobodi opet mogli podvrgnuti nekom velikom i uzvišenom autoritetu. Istina da živimo u vremenu u kojem je sve planirano, u kojem po našim naseljima strše jedino dimnjaci i hladni neboderi, u ljudima budi ponovno čežnju za nepatvorenim sjajem, za očitovanjem duha. Prema tome, kako su bliza kršćanstvu ljudska srca našeg pokoljenja, a da to i ne slute.

Baš kršćanstvo ima sve ono za čim čezne ljudsko srce. Kršćansvo ima Krista Kralja i Boga, pred kim se može kleknuti i moliti, kod koga se može naći sigurnost i zaštita, kome se može povjeriti, u pravoj slobodi služiti, koji ižaruje duh i nepatvoreni sjaj. Krist jedini može pravo zadovoljiti ljudskoj čežnji za spoznajom istine i žeđi za postignućem sreće. Samo »po Kristu i u Kristu razrješuje se zagonetka boli i smrti koja nas izvan njegova Evanđelja satire. Krist je uskrsnuo, svojom je smrću uništio smrt i darovao nam život, da, kao sinovi u Sinu vičemo u Duhu: Abba, Oče« (»Gaudium et spes«, broj 22).

A ipak se stoljećima upravo strastveno nastojalo ljude otrgnuti od gospodstva Krista Kralja, od Nje-

gova jarma, a sve u ime slobode ili jer Krist nije mogao riješiti socijalne probleme, spriječiti ratove, otkloniti glad i bijedu među ljudima. I to se činilo s priličnim uspjehom. No, kako čovjek ne može bez kraljeva, onda su namjesto Krista Kralja došli drugi više namješteni ili čak narinuti kraljevi, bilo od javnog mnijenja, bilo od mode. Tako neki imaju kao kraljice i kraljeve svog srca filmske, sportske zvijezde, pjevače zabavnih melodija. Čovjek, dakle, ne može živjeti, a da se nekome ne klanja, nekoga ne obožava. To mu nekako leži u krvi, u naravi.

I sada se pitamo: a što je bolje, klanjati se Kristu, Njega priznati i Njemu se posvetiti kao Kralju svoga srca ili padati na koljena pred zvijezdama boksa, koje su često puta samo ljudi s izvanredno razvijenim i snažnim mišicama, jakim pesnicama, koje mogu drugoga srušiti i oboriti, ili pred zvijezdama filmskog platna, koje su često puta u moralnom pogledu prave nule?

Kršćanski bi odgovor morao biti jasan i siguran. Bolje je izabrati Krista, Njemu se posvetiti, Njemu se klanjati, Njega obožavati, Njega prihvatiti. Ako je to bilo jasno onima koji su hrvatsku mladež posvećivali Srcu Isusovu, onda su oni dobro i ispravno radili i onda bi nam oni i danas mogli služiti kao pouka i primjer. Zato nije nikakav anahronizam govoriti danas o posveti hrvatske mladeži Srcu Isusovu, već bi trebali i mi danas isto tako kao naši pređi današnju mladež dovoditi i privoditi Kristu pa i posvetom Njegovu Srcu. Na taj način dali bismo joj daleko više, nego ako tu mladež neprestanim novotarijama, pomodarskim traženjima novih način izražavanja religioznosi bacamo u zabunu, u nesigurnost.

»Okrugli stol« mladih u prostorijama revije svetog Antuna »Veritas« izrekao je to isto, dakako na svoj način, ali vrlo trijezan i pametan.

Jedan od tih mladih rekao je: »Mislim da iskustva starijih ne bi trebalo omalovažavati, nego ih upotrijebiti i iskoristiti. Tu možemo puno naučiti, prvenstveno o duhovnoj izgradnji . . . «

Student Miro otvoreno je rekao: »Želim samo reći da kod starijih osjećam dublju vezu s Bogom, jednu jaču duhovnost nego što je imamo mi . . . «

Posveta Srcu Isusovu, ako se pravo shvati, proživljuje i ostvaruje, jača kršćansku duhovnost, produbljuje vezu s Bogom, a to ne može ne imati najbolje posljedice. Stoga se i danas ne stidimo pisati i govoriti i o toj posveti. Stoga je i danas za naše pokoljenje smatramo korisnom, da, upravo nužnom. Čovjek je nesavršeno biće i stoga ne može biti sam sebi dostatan. Potrebni su mu drugi, a nadasve mu je potreban onaj koji je apsolutan. A to je Isus Krist, Bog i čovjek. Pobožnost Srcu Isusovu odlično je sredstvo da ljude privede Kristu, da ih stavi u najužu i najintimniju vezu s njime. Zato je propovijedamo i širimo.

USKRSNI MARŠEVI

Već više godina upriličuju se za Uskrs u mnogim zapadnim zemljama takozvani uskrsni marševi. Nisu to pravi marševi već više šetnje. Sudionici u njima bore se plakatima i transparentima za slobodni atomski pojas u srednjoj Evropi, za atomsko razoružanje i za dokončanje hladnog rata. Kad ih čovjek promatra kako hodaju cestama bez pravog reda, ne može se oteti dojmu da su oni neka sablasna masa koja veoma podsjeća na srednjovjekovne procesije bičevalaca ili na kakve avetne likove iz filmova švedskog redatelja Bergmanna.

Nitko ne može tim u većini mladim ljudima zanijekati dobru volju. Jedan atomski rat bio bi doista neslućena katastrofa, pravi sudnji dan. No, ti mladi ljudi ni ne slute da će njihove demonstracije uglavnom iskoristiti oni koji su baš najopasniji po svjeski mir. U svom idealizmu, koji često puta graniči s naivnošću, mladi ljudi to ne vide. Takav njihov idealizam nalazi se u opasnoj blizini utopije ili obmane. I zato bismo mogli preko tih uskrsnih marševa preći kao preko nečega što nije osobito važno, da njihovi sudionici ne nastoje uvući u njih kršćanstvo. Tako su prije nekoliko godina mladi sudionici uskrsnog marša pjevali na takozvane »Spiritual« melodije ove, ne baš duhovite stihove:

»Gott hat die Bombe nicht gemacht.
Er will nicht, dass die Welt einkracht.

Atombomben zu Gottes Ruhm.
Was ist da für ein Christentum?«

U slobodnom prijevodu:

»Bog nije napravio atomsku bombu.
On neće da svijet bude uništen.

Atomske bombe na slavu Božju.
Kakvo li je to kršćanstvo?«

Sigurno da Bog nije izradio atomsku bombu. On također ne želi da jednoga dana svijet bude uništen atomskom bombom. I prema tome ne mogu se proizvoditi atomske bombe na slavu Božju i one nemaju doista nikakve veze s kršćanstvom. Sudionicima uskrsnih marševa kao da to nije jasno, kad se usuđuju atomske bombe dovoditi u dodir s kršćanstvom.

Kršćanstvo je na usta posljednjih papa jasno reklo što misli o atomskom ratu: »U ovo naše doba, koje se diči atomskom energijom, strano je pomisliti da bi rat bio ikako podesan dati naknadu za povrijeđena prava« (Ivan XXIII. u enciklici »Pacem in terris«).

U pastoralnoj uredbi II. vatikanskog sabora »Gaudium et spes« o Crkvi u suvremenom svijetu piše: »Zato poruka Evanđelja, u skladu s višim težnjama i idealima čovječanstva, u naše vrijeme blista novim sjajem kad proglašuje blaženima stvaraoce mira, jer će se zvati sinovima Božjim . . . « (broj 77).

»Zemaljski mir što se rađa iz ljubavi prema bližnjemu odraz je i učinak Kristova mira, koji izlazi iz Boga Oca. Sam, naime, Utjelovljeni Sin, knez mira, svojim je križem sve ljude pomirio s Bogom, ponovno uspostavivši jedinstvo svih u jednom Narodu i u jednom Tijelu . . . « (78).

Kršćanstvo ne bi bilo kršćanstvo kad bi se iznevjerilo idealu mira. No kršćanstvo je svjesno također da mir na svijet neće donijeti uskrsni marševi već jedino onaj koga u litanijama Srca Isusova nazivamo »mire i pomirenje naše«. Kršćanstvo je duboko svjesno da je Kristovo Srce jedino izvor pravog i trajnog mira.

Već kod Kristova rođenja anđeli su navijestili: »Slava Bogu na visini i na zemlji mir ljudima koje ljubi!« (Lk. 2, 14). A prije nego će poći u smrt, Božanski Spasitelj htio je ostaviti svojim apostolima, a vjerujemo i svim svojim sljedbenicima i ljudima dobre volje dobročinstvo mira kao najdragocjeniji dar svoga Srca: »Ostavljam vam mir; mir, i to svoj, dajem vam. Ja vam ga ne dajem kakav svijet daje. Neka se ne uznemiruje i ne plaši vaše srce!« (Iv. 14, 27).

A kad se nakon uskrsnuća objavio svojima i kad im je dopustio da promatraju Njegov otvoreni bok, ranu Njegova Srca, donio im je ponovno poruku mira rekavši: »Mir vama!« (Iv. 20, 19).

Crpst ćemo dakle mir iz izvora Kristova Srca, ako u Njega stavimo sve nade. On može dati mir pojedincima, obiteljima i narodima uz uvjet da i mi učinimo i neprestano činimo svoje, a to je da održavamo Njegovu zapovijed: »Ljubite jedan drugoga kao što sam ja ljubio vas!« (Iv. 15, 12).

Kakova je to oslobađajuća zapovijed baš za naše nemirno i nesigurno vrijeme! Samo kad bismo to mogli shvatiti i prihvatiti! Možda čovječanstvo nikad u povijesti nije bilo tako krvavo potrebno da ispuni tu veliku zapovijed ljubavi što je proizašla iz Kristova Srca kao danas kad se avet atomskog oružja nadvila nad čitavim čovječanstvom prijeteći mu potpunim uništenjem. U znanosti, u civilizaciji,

u tehnici dospjeli smo do vrhunca, ali ako naš svijet ne budemo gradili i na Kristu, mi ćemo ga uništiti. Krist je jedini »prvi i posljednji«, »Alfa i Omega«, a to znači: jedini koji stvarno sve nadživljava. I mi ćemo jedino tada preživjeti i nadživjeti, ako budemo svoj život povezivali s Njegovim.

Eto opet velike uloge pobožnosti Srcu Isusovu koja ništa drugo ne želi tako žarko kao da život ljudski što uže i tješnje poveže s Kristom. Sam Krist nam govori: »Ja živim, i vi ćete živjeti!« Ali život ćemo samo tada, ako budemo kako On sam kaže ostali u Njemu, ustrajali u ljubavi Njegova Srca. Ne preostaje nam drugo nego da s apostolom Tomom stavimo svoju ruku u Kristov bok i reknemo: »Gospodin moj i Bog moj!«

U tome jedinome leži naš vječni i vremeniti spas, u tome jedinome naći ćemo pravi i trajni mir za kojim toliko čeznemo. Dakle, mjesto demonstrativnih i bučnih uskrsnih marševa pođimo tiho, ponizno, skromno, u duhu žive vjere i pouzdanja k jedinome izvoru pravoga mira, a to je Kristovo za nas i naše pomirenje ranjeno i otvoreno Srce.

DRUGI APOSTOL NJEMAČKE

Časni naslov »Drugi apostol Njemačke« nosi sv. Petar Kanizije; i s pravom, jer je u XVI. stoljeću bio najsnažnija osoba njemačkoga katolicizma. Neumoran apostolski radnik kao pisac, profesor i propovjednik bio je i savjetnik papa, kardinala, kraljeva i knezova. Sudjelovao je i na velikom obnoviteljskom Tridentskom saboru, nastojeći poslije sabora provoditi u djelo saborske dekrete. Köln, Beč, Ingolstadt, München, Dillingen, Würzburg, Prag, Innsbruck, Speyer, Strassburg i u Švicarskoj Freiburg bili su samo najznačajniji gradovi u kojima je osnivao kolegije, sjemeništa i sveučilišta ili barem pripremio put njihovu osnutku. Samo njegova pisma obuhvaćaju 8 svezaka u velikoj osmini sa 7550 strana. Iako je živio u doba kad su se vodile veoma oštre svađe i kad je i sam često puta bio žrtva najcrnjih kleveta, nikad nije izrekao niti napisao ni jednu riječ kojom bi povrijedio ljubav. U čemu leži tajna velikog uspjeha tog velikog aktiviste, koji je u isto vrijeme bio kontemplativac, gajitelj molitvenog i nutarnjeg života? — Možemo mirne duše odgovoriti: u njegovoj pobožnosti Srcu Isusovu.

Njegova pobožnost Srcu Isusovu može se upisati u povijest njemačkog misticizma, koji je bio zagrijan za tu pobožnost. Još kao mladi student u Kölnu prijateljevao je s tamošnjim kartuzijancima i preko njih upoznao se s mističnim spisima Taulera i sv. Gertrude poprimivši njemačku srednjovjekovnu duhovnu baštinu.

Kad je g. 1549. kriza Crkve u Njemačkoj poprimila strahovite razmjere, Petar Kanizije u dobi od

28 godina klečao je 4. rujna u bazilici sv. Petra u Rimu pred oltarom Presvetog Sakramenta zaronjen u srdačnu molitvu. Od svog poglavara sv. Ignacija Lojolskog dobio je nalog da se vrati u Njemačku i da ondje radi na spasavanju i unapređivanju katoličke vjere. Ono što je u tom času doživio u bazilici sv. Petra na početku svoje velike apostolske karijere nije mogao zaboraviti čitava života.

Tada mu se ukazao Isus u pratnji sv. Mihajla Arkanđela, zaštitnika Njemačke. Mladome apostolu Gospodin je pokazao u svojim grudima otvoreno srce, izlivši na nj obilje milosti.

Svetac sam opisuje to viđenje ovako: »Klečao sam pred oltarom apostola sv. Petra i sv. Pavla, kad si mi, o moj Bože, novim dobročinstvom poslao jednog anđela i htio si davši mi ga za vođu i čuvara u staležu svetijega života kakav je život redovničkog profesa (svečanog zavjetovanika), da od njega budem prosvjetljivan i podržavan. Nakon što sam ga primio kao pratioca, pošao sam prema oltaru u kojem se čuvao sakramenat Tvog svetog Tijela, još uvijek u bazilici sv. Petra, i shvaio sam anđelovu ulogu. Moja je duša bila prostrta pred Tobom, moja veoma ružna, nečista, nepokretna duša, okaljana mnoštvom opačina i strasti. U taj čas anđeo se okrenuo prema prijestolju Tvoga veličanstva i pokazao mi u pojedinosti veličinu moje nevrijednosti i gnusobe, tako da sam jasno vidio kako sam bio nevrijedan svečanih zavjeta. Govorio mi je o teškoći s kojom se susretao upravljajući sa mnom, da me vodi tako strmim i tako savršenim putem. Ali Ti si mi tada, moj Spasitelju, tako reći otvorio Srce svoga Presvetoga Tijela. Imao sam utisak da gledam u njegovu nutrinu. Ti si mi rekao da se napijem iz tog izvora, pozivajući me da crpim vode svog spa-

senja u Tvom izvoru, o moj Spasitelju. Za sebe iskusio sam veliku želju da vidim kako teče odande u moju dušu obilje vjere, ufanja i ljubavi. Bio sam žedan siromaštva, čistoće i poslušnosti i molio sam Te da me očistiš od glave do nogu i da me zaodjeneš i da me ukrasiš. Zatim sam se usudio posegnuti za Tvojim Srcem, punim slatkoće i utažiti svoju žeđ. A Ti si mi obećao odjeću satkanu od mira, ljubavi i ustrajnosti da odjeneš moju razgolićenu dušu. S tim ukrasom spasenja osjetio sam da u meni raste pouzdanje kojemu neće ništa nedostajati i da se sve upravlja na Tvoju slavu.

Na početku mise, koju je govorio u prisutnosti moje Braće prvi poglavar naše Družbe, Tvoj sin Ignacije, Ti si mi još otkrio moju bijednu sramotu; u njoj je bilo štošta što me ispunjalo strahotom i očajanjem. Ali u času podizanja, Oče milosrđa, Ti si utješio moju bijedu, Ti si mi vratio nadu, Ti si mi darovao hrabrost, Ti si mi dao velika obećanja, Ti si mi oprostio sve moje grijehe i pozvao me s blagošću da odsada budem novo stvorenje i da taj čas promatram kao čas svoga obraćenja.

Ondje je bila Tvoja preslavna Majka; i ona je blagoslivljala te nade posredstvom anđela koji mi se izgleda pridružio iza oltara sv. Petra i Pavla. Taj anđeo me upozorio da se naučim davati mu desnu stranu i da prema njemu samom nemam manjeg poštovanja nego prema osobama visokog položaja. On je time htio ojačati u meni spomen anđeoske prisutnosti koju je veoma korisno promatrati.

Tada sam si dozvao u pamet koja su mi mjesta u prošlosti bila korisna da oplakujem svoje grijehe ili da okusim naročito pokajanje i pobožnost.

U samome činu polaganja zavjeta Ti si umnožio moju vjeru i moje ufanje tako da si mi otklo-

nio svaku sumnju o poslanju koje sam primio u Tvoje ime. Rekao sam samome sebi da je osobit dar Duha pridržan redovnicima zavjetovanicima, kao što se to dogodilo i apostolima na Duhove.

Zatim (izrečene su mi) u više navrata — ja vjerujem ove riječi: Gle ja vas šaljem usred vukova; idite, propovijedajte Evanđelje svakome stvorenju!

Malome broju ljudi bila je dana milost da za života našega Oca Ignacija u Rimu, u prvoj kući našega reda polože svečane zavjete u ovoj apostolskoj Družbi, koja je Tvoja, Gospodine Isuse.

Nakon mojih svečanih zavjeta okusio sam osjećaj neobične snage. Otada sam imao čvršću nadu, potpuniji mir, višu razboritost, više bogatstva, više milosti kad se radilo da dajem savjete. Sve što je ondje bilo dobročinstva, to je Tvoje, Gospodine. Učvrsti djelo koje si učinio, obnovi čvrst duh, daj velikodušan duh! Učini da nađem utjehu u smrti koju ću primiti za Tebe i u preziru svoga života . . .!«

Kanizijev susret s Kristovim otvorenim Srcem iz kojeg se napio u bazilici sv. Petra na dan svojih svečanih zavjeta bio je sudbonosan za čitav njegov kasniji duhovni i apostolski život. Taj je život od toga susreta poprimio neobičnu plodnost i bogatstvo. Gospodin mu je u tom neobičnom susretu dao vidjeti njegovu ljudsku slabost, da ga onda posvema prožme svojom milošću i učini od njega novog čovjeka, kao što je to učinio od apostola na prve Duhove. Sigurno da nije velik broj duša koje su već na ovome svijetu na mističan, iskustven način doživjele blago koje se krije u Kristovu Srcu, ali zato nema nikoga koji bi se ozbiljno trudio da poraste u pobožnosti Srcu Isusovu, a da ne bi porastao u duhovnom životu i da njegov apostolski rad ne

bi bio plodniji. Kristovo Srce velika je riznica milosti, sposobna da svakoga obogati i ispuni. Primjer sv. Petra Kanizija i tolikih drugih štovatelja Srca Isusova dokazuje nam to na najbjelodaniji način. Pobožnost Srcu Isusovu vodi one koji je prakticiraju u dubinu, u nutrinu i oslobađa ih plitkosti i površnosti, ispunja ih žarom i revnošću u službi Božjoj i čini ih sposobnima za velika djela. Naučimo se stoga pravoj pobožnosti prema Srcu Isusovu pa ćemo u svom životu imati odlično sredstvo duhovnoga napretka i apostolata!

PROMICATELJ LITURGIJSKOG ŠTOVANJA SRCA ISUSOVA

U misnoj molitvi blagdana sv. Ivana Eudesa čitamo: »Bože, koji si svojeg svetog priznavaoca Ivana divno rasplamtio da promiče štovanje Presv. Srca Isusova i Marijina, podaj da štujući njegove zasluge nasljedujemo njegov primjer ... « Upoznajmo se stoga s tim divnim primjerom.

Sv Ivan Eudes rodio se u Ri-u (sjeverna Francuska) 14. XI. 1601. Studirao je kod isusovaca u Caenu, gdje je bio primljen i u tamošnju Marijinu kongregaciju.

Godine 1626. bi nakon bogoslovske spreme zaređen za svećenika. Mlada misa na Božic ostala mu je živo u pameti, pa je običavao govoriti da bi čovjek trebao imati tri vječnosti da može dostojno oviršiti tu žrtvu. Jednu vječnost za pripravu, drugu za samo služenje svete žrtve, a treću za zahvalu.

Poglavari ga odrediše za pučkog misionara, a na tom polju rada čekali su ga veliki zadaci. Vjersko neznanje, nećudorednost plemstva, a često i svećenika, hugenoti i galikanizam, prezir i omalovažavanje Presvetog Sakramenta, sve je to duboko izranilo tadašnju Francusku. Bog joj je tada dao velike i svete svećenike, od kojih su se isticali sv. Vinko Pauski, bl. Klaudije de la Colombière, duhovni vođa svete Margarete Alacoque i veliki promicatelj pobožnosti Srcu Isusovu, te sv. Ivan Eudes.

Dvije žalosne činjenice iskusio je mladi misionar Ivan Eudes na svojim misijama i one su ga potakle da osnuje dva reda: muški i ženski. Ženski red »Naše drage Gospe od pomoći« osnovan je g. 1641., a cilj mu je bio briga i skrb za propale djevojke.

Muška »Kongregacija Isusa i Marije« brinut će se za odgoj dobrih svećenika i održavanje pučkih misija.

Izvor, iz kojeg su izašli novi redovi, bila je Eudesova pobožnost k Presvetim Srcima Isusa i Marije. Oduševio se za tu pobožnost čitajući spise sv. Gertrude, Mehtilde i Brigite. Upoznavši neizmjerno blago milosrđa, milosti i savršenosti, htio je postati dionikom tog blaga, a i sve ljude, napose svoju redovničku subraću, isto tako učiniti dionicima tog bogatstva što je pohranjeno u Presvetom Srcu.

Obje kongregacije imaju naročiti cilj: proslavu Presvetih Srdaca Isusa i Marije, koja će se ostvariti nasljedovanjem kreposti tih Srdaca.

Kao oporuku i baštinu svojim družbama dao je Presveta Srca Isusa i Marije. Želio je da svaki član tih družbi oblikuje u svojoj duši savršenu sliku Presv. Srca, a svećenici da na svim misijama mole časoslov te slave blagdane Isusa i Marije i da često razmatraju o Njima.

Svetac je sastavio različite molitve u čast Presv. Srcu, a preporučio je da ih zajednički mole njegovi duhovni sinovi i kćeri. Od pape ishodio je dopuštenje da smije u svojim družbama slaviti blagdan Srca Isusova i Marijina. G. 1655. završio je gradnju crkve u čast Presvetih Srdaca Isusa i Marija i to je prva crkva na svijetu posvećena tim Srcima.

Sv. Ivan Eudes veoma je revno širio i sam štovanje Srca Isusova i Marijina. G. 1648. držao je misije u gradu Autunu te oduševio tamošnjeg biskupa i narod za Presveto Srce. Biskupu je predložio tekst mise i časoslova za blagdan Srca Isusova, moleći ga da ih odobri za svoju biskupiju. Natpastir ne samo da je sve odobrio već je i svim svojim svećenicima preporučio svetkovanje blagdana Srca

Isusova i Marijina s vlastitom misom i časoslovom.

Održavajući misije u gradu Beaunu, primijetio je kako vjernike naročito privlače propovijedi o Presvetom Srcu. Zato je ondje, da bi se trajno podržavala pobožnost Presv. Srcu, osnovao Bratovštinu toga Srca. I to je bila prva bratovština takove vrste. Od onda je na svim misijama osnivao slične bratovštine.

Sv. Ivanu Eudesu vlastito je zajedničko štovanje Srca Isusova i Marijina. On nikad nije dijelio ta dva Srca. O pobožnosti prema tim Srcima napisao je vrijednih djela, koja su odobrili biskupi i teolozi. Evo motiva koje navodi u jednoj okružnici za proslavu blagdana Srca Isusova i Marijina:

1. Ta će proslava dozvati blagoslov s neba na sve one koji budu u njoj sudjelovali.

2. Srce Isusovo izvor je svega što je lijepo i uzvišeno u ostalim blagdanima.

3. Nema nijednog drugog Srca koje bi se u potpunosti moglo mjeriti sa Srcem Isusovim. Svi sveci zajedno s anđelima nisu iskazali Bogu toliko časti kao Srce Bogočovjeka Isusa Krista u jednom jedinom času.

4. To Srce neprestano razmišlja kako bi nam što više udijelilo milosti i dobra. »Misli su Srca Isusova od pokoljenja do pokoljenja da izbavi duše od smrti i da ih nahrani u doba gladi . . . « (Usporedi 32 ps.)

Duhovni sinovi i kćeri sv. Ivana Eudesa poslušali su njegov savjet i u svojim crkvama najsvečanije slavili blagdan Srca Isusova izlažući Sveto Otajstvo čitav dan na klanjanje.

Sv. Ivan Eudes imao je u svom revnovanju za proslavu Presvetih Srdaca ljutih protivnika pa i među katoličkim teolozima. No, njegovi najljući protivnici bili su janzenisti. Javno su ga klevetali,

tužakali kod duhovnih vlasti, potkopavali njegov ugled kod puka, ocrnjavali ga kod kralja, pa čak i kod Svete Stolice, no on je na sve ostao miran. Znao je za čiju proslavu radi i revnuje, i to mu je bilo dosta. Branio se jedino ako je to bilo neophodno potrebno.

Svi ti križevi i suprotivštine urodili su obilnim plodovima. Sam Bog zna koliko je dobra učinio njegov pučki katekizam i njegov priručnik svećeničkoga života. A koliko je tek učinio za pobožnost Srcu Isusovu već prije svete Margarete Alacoque! Kroz 50 godina obilazio je Francusku od mjesta do mjesta zabrinut jedino da li će svećenici župnici biti sposobni da nastave njegovo djelo. Bio je neumoran i aktivan sve do posljednjega daha života. Oprostio se od ovog svijeta pun nada i zasluga kao starac od 80 godina 19. kolovoza 1680.

Papa Pijo XI. proglasio ga svecem te zaštitnikom svih djela u čast Srca Isusova.

I na svetom Ivanu Eudesu vidimo očit blagoslov štovanja Srca Isusova. Tom pobožnošću on je obnovio čitave krajeve, podigao iz grijeha tolike duše, odgojio tolike svete svećenike i redovnice. Njegov primjer glasna je propovijed svima nama da u sebi i u drugima gajimo štovanje Srca Isusova.

APOSTOL SRCA ISUSOVA

Blaženi Klaudije de la Colombière jedan je od onih koji su uz svetu Margaretu Mariju Alacoque najviše učinili da se pobožnost prema Presvetom Srcu Isusovu tako razvila i proširila te postala jedan od najraširenijih oblika pučke pobožnosti. Stoga mislim da će biti dobro ako se sjetimo u našim lipanjskim razmišljanjima i blaženoga Klaudija de la Colombière, koga je sam Gospodin nazvao »svojim vjernim slugom«, a Crkva se u ulazu njegove mise služi ovim divnim riječima: »Našao sam čovjeka po svome Srcu, koji će ispuniti svu moju volju . . . « Nastojat ćemo koliko je to ukratko moguće otkriti veo koji priječi da nam njegov divni lik zasvijetli u potpunom sjaju.

U Božjem planu nema ništa što bi bilo prepušteno pukom slučaju, nego svako stvorenje ima svoje određeno mjesto. A od razumnih stvorova Bog očekuje još i nešto više, te se može reći da svaki čovjek dolazi na ovaj svijet s određenom zadaćom ili misijom. Riječ misija ili poslanje ne upotrebljava se za obična djela, već za ona koja su iznad svakidašnje prosječnosti i na koja svemogući Bog na osobit način poziva.

O sličnoj misiji ili poslanju može se govoriti i kod blaženog Klaudija de la Colombière. Stoga ćemo pogledati dvije stvari:

1) Činjenicu, da je blaženi Klaudije imao božansko poslanje.

2) Osvrnut ćemo se na narav toga poslanja.

I

Da blaženi Klaudije ima božansko poslanje u Crkvi Božjoj svjedoči sv. Margareta Marija Alacoque, svjedoči on sam i svjedoči sveta Crkva, Kristova zaručnica.

Pogledajmo svjedočanstvo svete Margarete. Ona kaže: »Čim sam se posvetila Presvetom Srcu Isusovu, ono mi je obećalo da će mi poslati svog vjernog slugu da mu otkrijem sve blago i tajne što mi je povjerilo. Njega mi pak šalje zato da me utvrdi, ohrabri i umiri na započetom putu . . . «

Drugom zgodom, kad joj je Gospodin naložio da se pobrine za uvođenje blagdana Njegova Srca, svetica piše: »Odgovarajući da ne znam kako bih mogla u Crkvi takvo nešto izvršiti, reče mi Gospodin da se obratim na njegova vjernoga slugu oca Klaudija, koga mi je poslao za izvršenje tih nacrta . . .«

To isto ponavlja svetica i u pismu ocu Croiset-u, DI: »Obećao mi je Gospodin da će mi poslati svog vjernog slugu i savršenog prijatelja, koji će me naučiti upoznati Ga i predati Mu se bez ikakva pridržavanja. I doista, poslao mi je oca Colombière-a . . . « A kao potvrdu tome navodi one riječi što ih je čula u duši kad je prvi put vidjela oca Klaudija: »Evo, to je onaj, koga ti šaljem!«

Za svoje poslanje i misiju svjedoči i sam blaženi Klaudije. On je upoznao za vrijeme duhovnih vježbi u Londonu da mu je Bog povjerio posebnu misiju: »Upoznao sam da Bog hoće da Mu služim brinući se za ostvarenje Njegovih želja, koje je saopćio nekoj osobi s kojom tako pouzdano opći, a odnose se te nakane i želje na pobožnost, koju joj je prije priopćio; zato se htio poslužiti i mojom slaboćom . . . «

I sama sveta Crkva, koja je stup i kula istine, uobičajenom svojom razboritošću i trijeznošću tvrdi u dokumentima kanonizacije svete Margarete i beatifikacije blaženog Klaudija, da je on »divinitus electus« — od Boga izabran za vođu sv. Margareti, i kao onaj koji će pripomoći da se pobožnost Srcu Isusovu uvede u čitavoj Crkvi.

Stoga blaženog Klaudija nazivaju apostolom pobožnosti Presvetom Srcu Isusovu. On je to i bio svojim propovijedima na dvoru engleske prestolonasljednice u Londonu i u isusovačkom kolegiju u Lionu. Na jednom i drugom mjestu uzgojio je mnogo odličnih branitelja i širitelja ove pobožnosti. Bio je apostol pismima i savjetima u velikom svom poznanstvu. Bio je apostol usmenom obranom pred uglednim crkvenim ljudima, koje je predobio za ovaj način štovanja Božanskoga Srca.

II

Narav njegova poslanja bila je dvostruka: s obzirom na svetu Margaretu i na samu pobožnost Srcu Isusovu. On je bio svjedok svete Margarete i kao takav trebao ju je, kako Francuz lijepo kaže: »rassurer, diriger et acrediter« — to jest umiriti, voditi i pribaviti joj ugled. On je to, kako se jasno vidi iz svetičina životopisa — autobiografije, najsavjesnije i ispunio. A gledom na samu pobožnost Srcu Isusovu kaže sveta Crkva da je bio »cultus Cordis Jesu assertor et propagator eximius« — izvanredan apostol i promicatelj štovanja Srca Isusova.

I današnjem vremenu treba ovakovih apostola, koji će neustrašivo priznavati prava Kristova u javnom životu naroda i za njih se boriti. Borba ova

treba da potječe iz dubokog uvjerenja i žarkog zanosa kakav može da ima samo čovjek koji češće otpočine na Srcu Isusovu, iz Njega crpi jakost i Njegovom je ljubavlju prožet.

Danas, kada je svetkovina Srca Isusova u liturgiji jednaka najvećim svetkovinama, kada je naknada Božanskom Srcu proglašena dužnošću svakoga katolika, danas, kada nema katoličkog kutića na kugli zemaljskoj gdje se ne bi uzvraćala ljubav Božanskome Srcu, stavlja sveta Crkva pred nas i lik bl. Klaudija de la Colombière, da se povedemo njegovim primjerom i da budemo svi apostoli pobožnosti Srcu Isusovu, koja je upravo rezervirana za današnji u mnogočem nevjerni naraštaj.

Danas se državnici danomice sastaju i kuju mir. Pametnim ljudima sijedi kosa od nastojanja da dovedu ljude do pravoga reda. Uza sve to gledamo sve to više zbrke i nemira. I znajmo dobro da neće biti pravoga i trajnoga mira, dok ne bude Isus po svome Srcu zavladao ljudima. A da On to uzmogne, pomozimo Mu po primjeru blaženoga Kladija de la Colombière svim silama.

APOSTOLAT MOLITVE »ODLIČAN OBLIK POBOŽNOSTI SRCU ISUSOVU«

Potvrdu Apostolatu Molitve da je »odličan oblik pobožnosti Srcu Isusovu« dao je nitko manji nego papa Pijo XII. g. 1948. A to je samo jedna od mnogobrojnih pohvala što ih je ta molitvena vojska Srca Isusova primila od rimskim prvosvećenika. Primila ih je pak zato što je Crkva svjesna važnosti molitve u njezinu životu i aspostolatu.

Kad su apostoli jednog dana zamolili Gospodina da ih nauči moliti, možda su mislili da će se svaka prošnja završavati veoma naglašenim »ja«. — »Bože Izraelov, blagoslovi **mene!«** — »Osveti **me** nad mojim neprijateljima!« Ali je Isus već kod prve prošnje raširio horizonte. On je došao da sve stvari privede njihovu savršenstvu, pa isto tako i molitvu. Nakon riječi **»Oče naš«,** koje su već same veoma sugestivne, nadahnjujuće, Isus nas uči tri prošnje koje se odnose na Božju proslavu: »Sveti se ime Tvoje! Dođi kraljevstvo Tvoje! Budi volja Tvoja kako na nebu, tako i na zemlji!« Tek onda dolaze četiri prošnje, koje se odnose na naše potrebe: »Kruh naš svagdanji daj nam danas! Otpusti nam duge naše! Ne uvedi nas u napast! Izbavi nas od zla!«

Takva je molitva za nas velika objava. Isus je jedno s Ocem. Otac nebeski ljubi svu svoju djecu bez izuzetka, a isto tako želi da se svaki od nas zanima za svakoga, jer svi sačinjavamo samo jednu obitelj u Kristu, koji je glava čovječanstva. Zato i želje i molitve svakog kršćanina moraju se obliko-

vati prema željama Kristova Srca i težiti za dobrom čitave ljudske obitelji, jer je Krist došao da spasi sve ljude.

To je značajka koja je vlastita i Apostolatu Molitve. On ide za tim da ujedini sve vjernike u Srcu Isusovu, i da ih uvede u Njegove želje, nakane i osjećaje, i da ih učini moliteljima zajedno s Njime i po Njegovu primjeru. Zato je Apostolat Molitve jedan od najsavršenijih i najviše prakticiranih oblika pobožnosti Srcu Isusovu. Zamislimo si kako su bile žarke i svete Kristove prošnje za Njegova zemaljskog života. A tko bi tek mogao shvatiti moć i savršenost Njegove molitve sada u nebeskoj slavi? Apostolat Molitve sakuplja i naše vlastite molitve, djela, trpljenja, suze i sve ih prikazuje po rukama Bezgrješne Presv. Srcu Isusovu, da ih Ono prikaže nebeskom Ocu. Prolazeći kroz Srce Isusovo i naše molitve, patnje i dobra djela poprimaju jednu novu neslućenu ljepotu i vrijednost.

Naše staleške dužnosti, časovi naprezanja ili odmora, svi naši čini učinjeni po dužnosti, nuždi ili ljubavi imaju veliku vrijednost u Božjim očima ako su učinjeni u stanju milosti posvetne, jer sve su to čini Božje djece. Oni su i veoma zaslužni i zato su već sami molitva.

A članovi Apostolata Molitve po svakidašnjem jutarnjem prikazanju prikazuju sve to Srcu Isusovu govoreći: »Gospodine, na početku svakog svog dana prvo mislim na Tvoje kraljevstvo i tražim ga znajući da će mi sve ostalo biti nadodano. Po svojim slabim silama želim surađivati s Tobom u djelu otkupljenja pomažući svetu Majku Crkvu koja nastavlja to otkupiteljsko djelo. Prikazujem Ti sve zasluge svog dana po Bezgrješnom Srcu Marijinu na

one nakane na koje se Ti neprestano žrtvuješ na oltaru kao i na one koje preporučuje Tvoj namjesnik na zemlji.«

Te od Kristova namjesnika Sv. Oca Pape preporučene nakane Apostolata Molitve donosi i tumači svaki mjesec naš hrvatski Glasnik Srca Isusova i Marijina, koji je glasilo članova Apostolata Molitve i širitelj pobožnosti Srcu Isusovu.

Kakav će biti rezultat tog našeg svagdanjeg nadnaravnog pohvata? On će nas učiniti istinskim apostolima i misionarima Srca Isusova. Zahvaljujući svom jutarnjem prikazanju mi ćemo na duhovan, ali ništa manje stvaran način pronositi Kristovo Evanđelje na sve četiri strane svijeta. Imat ćemo udjela u radu misionara, koji su raspršeni po svim meridijanima i paralelama, od sjevera do juga, od istoka do zapada.

Ne čudimo se stoga nimalo pohvali koju je upravio sveti Pijo X. generalnom upravitelju Apostolata Molitve 9. travnja 1911., kad mu je pisao: »Katolici su stvorili u velikom broju veoma korisnih djela. Nijedno nije veće od onoga kojem ste vi na čelu.«

Jedne nedjelje g. 1869. neki je njemački župnik čitao s propovjedaonice biskupovo pismo o Apostolatu Molitve te dodao još i nekoliko riječi da stvar bolje protumači. U sebi je pak mislio da od toga neće biti nikakva ploda. Ipak je pod misom stvar preporučio Srcu Isusovu.

Kad je izlazio iz crkve, opazio je grupu seljaka koji su ga očito čekali. U ime prisutnih seoski će načelnik ovako: »Gospodine župniče, htjeli bismo vam nešto reći. Izlazeći iz crkve, mi smo danas jedan drugome govorili da nam je župnik rekao nešto baš za nas. U druge nedjelje vi govorite samo za

žene. Moliti, to je njihov posao. Mi muškarci smo odviše zaokupljeni vanjskim poslovima i prema tome nemamo vremena da izgovaramo molitve. No, kad se i od posla može učiniti molitva, kako ste nam to danas rekli, onda ćemo mi pobijediti žene, vidjet ćete. Mi ćemo ih tući na njihovu terenu. Zapišite dakle i nas u taj Apostolat Molitve!«

Da, u milosti posvetnoj i dobroj nakani sve se može pretvoriti u molitvu i to apostolsku. To je velika zadaća Apostolata Molitve, a ona je pristupačna svima.

Veliki ideolog i promicatelj Apostolata Molitve, o. Henri Ramière pisao je: »Ima jedan misionar koji se ne umara, koji ne umire, koji je posvuda, koji zna sve jezike i koji zna promijeniti srca. To je Božja milost koja dira, obraća i spasava, a koju sigurno zadobiva molitva.«

Zato je Apostolat Molitve i danas važan i suvremen. Crkva ga je odobrila, potvrdila i preporučila i nakon II. vatikanskog sabora davši mu 28. ožujka 1968. nove statute. Prema njima program Apostolata Molitve sadrži ovih pet bitnih elemenata:

1) Žrtvu svete Mise povezanu sa svagdanjim prikazanjem. Ako član Apostolata Molitve ne može svaki dan sudjelovati u euharistijskoj žrtvi, onda neka barem ima kao ideal da to bude što češće, uključujući i čestu Pričest! Jutarnje pak prikazanje Srcu Isusovu neka nikad ne izostavlja!

2) Štovanje i duhovnost Srca Isusova: »Apostolat Molitve žarko želi da se njegovi članovi intimno upoznaju s praksom i duhovnošću štovanja Srca Isusova. Odgovarajući Gospodinovoj ljubavi sami sebe njoj posvećuju te joj za vlastite kao i za grijehe svijeta pružaju naknadu vježbajući i gajeći od Crkve odobrene oblike tog štovanja. Neka nasljeduju primjer Kristove ljubavi prema braći, te Onoga koji nas je ljubio ljudskim Srcem uzljube ljubavlju koja je po Duhu razlivena u našim srcima!«

3) Pobožnost prema Bl. Djevici Mariji Majci Crkve moleći revno Njezinu krunicu, ako ne cijelu, a ono barem po desetku svaki dan.

4) Valja suosjećati s Crkvom, sa svim njezinim potrebama i problemima. Te probleme i potrebe redovito donose mjesečne nakane, opća i misijska, preporučene i blagoslovljene od Svetog Oca Pape.

5) Postojana briga oko molitve, koju je Gospodin preporučio riječima: »Uvijek treba moliti i nikada ne klonuti!« (Lk 18, 1).

Doista, ne bismo smjeli mirovati sve dotle dok svi naši vjernici ne prihvate tako lijep, a ujedno tako lako ostvarljiv program Apostolata Molitve. Ne bismo smjeli mirovati sve dotle dok Glasnik Srca Isusova i Marijina, to glasilo Apostolata Molitve, ne uđe u svaku našu katoličku obitelj da u njoj bude neprestani vjesnik milosne poruke Srca Isusova, pozivajući svakoga člana obitelji da preko Apostolata Molitve što aktivnije i velikodušnije sudjeluje s Kristom i Crkvom u velikom djelu otkupljenja, koje se izvršuje po apostolatu, na koji II. vatikanski sabor poziva sve vjernike.

POBOŽNOST SRCU ISUSOVU
ŠKOLA LJUBAVI

Naše se stoljeće diči tolikim tehničkim dostignućima, a uistinu sve je učinilo što mu je bilo u moći da upropasti ljubav. Možda bismo bili preoštri kad bismo ga nazvali ubilačkim stoljećem. Možda bismo time neke i povrijedili. Zato spominjemo taj naziv samo kao mogućnost a ne kao opravdanu tvrdnju. Moramo priznati da se bojimo ljudskog obzira, jer ljudi su danas u nekim stvarima veoma osjetljivi, baš kao što su u isto vrijeme u drugima i previše tupi, debele kože i neosjetljivi.

A zašto nam se nameću tako crne misli s obzirom na naše stoljeće, kad smo baš u tom istom stoljeću vidjeli i toliko divnih plodova posvete Srcu Isusovu? — Zato, jer je to samo jedna strana medalje, koja izriče samo jedan dio stvarnosti, dok postoji i drugi dio stvarnosti, koji je veoma porazan, a mislimo baš zato, što se nije dosta posvećivalo pažnje štovanju onoga Srca, koje nas je jedino sposobno odgojiti u ljubavi, u onoj kreposti koja je danas postala tako gažena i gušena. Doduše, mnogo se govori i piše na stranicama najvećih novina i magazina, u onoj robi jeftine i široke potrošnje o ljubavi, no to je pseudo-ljubav, lažna ljubav, koja uvijek označuje bankrot prave ljubavi.

No, unatoč takvom bijednom stanju nema nikakva razloga za očajavanje. Sama je ljubav neuništiva, jer je od Boga i jer je sam Bog ljubav. Dapače, još i danas ima ljudi koji su spremni žrtvovati svoj da bi spasili drugi život. A to je srž ljubavi: biti spreman i na smrt, biti spreman dati svoj život da bi drugi živjeli.

U Isusovu životu postalo nam je samo po sebi jasno da je On imao takvu ljubav koja je išla i u smrt na križu, dapače i preko smrti, jer je Njegovo probodeno Srce istočilo i posljednju kap. No jedva da nam je koja vjerska formula postala tako otrcana kao ova: Krist nas je ljubio i umro za nas. A jer nam je to postalo nešto tako obično, što nas nipošto ne dira, to je znak da smo bolesni. I kad bismo ozdravili, onda bismo odmah morali shvatiti da On sam od nas isto želi: ljubav za ljubav, srce za srce, žrtvu za žrtvu, život za život, smrt za smrt. »Vi morate ljubiti kao što sam vas ja ljubio«, dakle biti spremni i na smrt. Ta spremnost na smrt ne postizava se pak preko noći. Moramo prije u sebi dugo nositi smrt da bismo je bili sposobni i podnijeti. Moramo učiti i vježbati se da potpunoma izađemo iz sebe, iz svoje sebičnosti i postanemo otvoreni prema drugima. Mislim da će nam u tom vježbanju pobožnost prema Srcu Isusovu postati najbolja škola. U Isusovu Srcu najbolje ćemo naučiti tu veliku i tako potrebnu lekciju.

Kod Njega su je naučili u prvom redu apostoli, koji su gotovo do jednog položili svoj život i pošli dragovoljno u mučeničku smrt. Isus je postavio pitanje apostolskome prvaku: »Šimune, sine Jonin, ljubiš li me?« Takvo pitanje postavlja svakome svome sljedbeniku. I to ne postavlja kao čovjek, kao prijatelj, kao učitelj, već kao Božji Sin i Bog. On može tražiti ljubav, dapače On je mora tražiti. On ima pravo na ljubav ljudi. Samo je On mogao ljubav postaviti kao zapovijed.

Divan primjer kako pobožnost Srcu Isusovu odgaja za savršeno izvršivanje velike zapovijedi ljubavi jest junački predsjednik Ekvadora Garcia Moreno. On je g. 1875. i po treći put bio izabran za

predsjednika republike. Tom zgodom uputio je Sv. Ocu Piju IX. u znak priznanja i poštovanja krasan list, u kome moli papinski blagoslov za svoj budući rad.

Evo nekih odlomaka iz toga lista: »Danas kada masonske lože susjednih zemalja svakojakim sramotnim pogrdama te nečuvenim klevetama rade protiv mene te nastoje potajno da me ubiju, trebam još više nego obično Božju zaštitu da živim i umrem za obranu naše svete vjere i ove drage republike koju mi povjeri Bog. Kolika je sreća za me, Sveti Oče, biti mržen i klevetan zbog našeg Spasitelja i kolika bi utjeha bila za me kad bi mi blagoslov Vaše Svetosti pribavio milost da prolijem svoju krv za Onoga, koji je htio proliti svoju za nas na križu!«

Na prvi petak 6. kolovoza, bijaše Garcia Moreno na svetoj Pričesti. Oko deset sati primi dvostruku opomenu da se sprema na nj atentat, ali sve što je on na to odgovorio bijaše: »Cobardia!« — tj. strašljivost i prostota! I nastavio je izrađivati neki izvještaj.

U jedan sat otpravio je svoju ženu do njezine majke, a na povratku okrene u katedralu, gdje se pokloni izloženom Svetootajstvu. Tu ga nađe jedan sluga, jer da su stigle važne brzojavke. On pođe u predsjedničku palaču. I jedva što je stupio na galeriju palače, kad iza jednog stupa skoči pred njega devet ubojica, kojima je bio vođa neki Rayo; on mesarskim nožem zada predsjedniku tešku ranu, koja je bila već sama dostatna da mu prouzroči smrt. Predsjednik nije zvao u pomoć, već se htio sam obraniti; no uto nastupiše drugi atentatori s vatrenim oružjem, da ga hicima i noževima sasma

dotuku. Zadnja riječ koju je ranjeni Garcia Moreno mogao izgovoriti bila je: »Bog ne umire!«

Moreno bi prenesen u blizu katedralu, gdje na pitanje svećenika da li oprašta ubojicama potvrdi glavom da oprašta, jer više nije mogao govoriti. Krvario je iz 22 rane, no do posljednjeg časa bio je pri potpunoj svijesti. Nakon otprilike jedan i pol sat teške smrtne borbe umre svetačkim predanjem.

Toj smrti prethodio je život koji je sav bio obilježen pobožnošću Srcu Isusovu. Kao predsjednik države nije se stidio pred narodom posluživati kod sv. mise. Svakog bi se mjeseca, kasnije i svake sedmice, pričestio. U pokladnim danima rado se svrstavao u naknadnu procesiju, koja je išla ulicama grada Quito. Kod tjelovske procesije nosio je zastavu pred Presvetim Sakramentom, a na Veliki Petak poklonio bi se u katedrali zajedno sa svim ministrima Raspetome te poljubio Njegove presvete rane.

Ljubio je svoju domovinu teško ispaćenu različitim nutarnjim trzavicama i želio joj vratiti mir i red, blagostanje i svaki blagoslov. Da bi podigao vjerski život, pozvao je u zemlju mnoge muške i ženske redove, među njima i isusovce, koji u glavnome gradu osnovaše bratoštinu Srca Isusova i Apostolat Molitve. Sam Garcia Moreno postade jednim od najrevnijih njegovih članova. Svakog prvog petka evo njega da javno primi naknadnu svetu Pričest. Osjetio je u svome radu vanredan blagoslov Presv. Srca i stoga odlučio da čitav Ekvador stavi pod osobitu Njegovu zaštitu. Tu mu je pomogla Božja Providnost.

Čitav katolički svijet na pobudu samog Pija IX. slavio je naime g. 1873. 200-godišnjicu prvog uka-

zanja Srca Isusova sv. Margareti Alacoque. Ekvadorski episkopat odluči u kolovozu iste godine u glavnom gradu Quito ovo:

1) Da izruči sav Ekvador osobitoj zaštiti Presvetoga Srca Isusova.

2) Da će se svake godine svetkovati blagdan Presvetoga Srca Isusova.

3) Da će se u svim župskim crkvama osnovati bratovština Srca Isusova.

4) Da će se mjesec lipanj posvetiti štovanju Presvetoga Srca Isusova.

5) Da će u Korizmi slijedeće godine svečano posvetiti čitavu zemlju Srcu Isusovu.

Garcia Moreno smatrao je tu odluku episkopata veoma važnom i odlučnom za budućnost naroda. Bilo mu je mnogo stalo do toga da posveta ne ima samo crkveni nego i potpuno javni i društveni značaj. Zato je u senatu i u parlamentu o tom predmetu održao predavanje. Oba vijeća pristala su na predsjednikovu zamisao te izradila osnovu po kojoj je pobožnost Srcu Isusovu uzvišena i primljena u državni zakon.

Sama posveta obavila se najsvečanije 25. ožujka 1874.

Svi su se katolici spremali za taj čin javnim duhovnim vježbama i pučkim misijama i to po staležima. Vojnicima su se davale duhovne vježbe po kasarnama. Posveti u glavnome gradu Quito pribivale su sve crkvene i državne vlasti. Pod svečanom svetom misom posvetili su predstavnici Crkve i države sav narod Presvetom Srcu. I tako je Quito, glavni grad Ekvadora, imao čast da je bio mjesto prve posvete jedne države Presvetome Srcu Isusovu. No možemo reći da je duša i revnitelj svega

toga bio sam predsjednik republike plemeniti i pobožni Garcia Moreno, koji je bio prožet dubokom pobožnošću Srcu Isusovu.

Tko ispuni zapovijed ljubavi, ispunio je sav zakon i proroke. Imajući na umu veliku važnost zapovijedi ljubavi, uočit ćemo i onu pobožnost koja nas na najuspješniji način uči toj zapovijedi. A to je pobožnost Srcu Isusovu.

BLAG I PONIZAN SRCEM

Vježbati kreposti teško je i uvijek je bilo teško. No u crkvenoj povijesti bilo je vremena u kojima je ljudima lakše bilo kreposno živjeti; to su vremena kad je cvao kršćanski život i kada je krepost bila u cijeni i u časti. Ipak su, možda, češća bila vremena u kojima je vježbanje kreposti bio tvrd i mučan posao. Jedna je od zapreka koja može krepost učiniti teškom u tome što kršćanin drukčije živi nego drugi ljudi. On upravlja svoj život prema ćudorednim pravilima, koja drugi ne samo da ne priznaju već i često ismjehivaju i odbacuju.

Zato je već sv. Pavao prve kršćane morao upozoravati da se ne konformiraju u zlu sa svijetom.

»Nemojte se prilagođivati ovom svijetu!« (Rim. 12, 2)

U I. poslanici Korinćanima sv. Pavao odmah na početku opširno raspravlja o čudesnoj tajni ludosti križa, koja je za Židove sablazan a za pogane ludost, a za pozvane, tj. za kršćane sila i mudrost. I sam je Krist Gospodin često govorio da će svijet mrziti na Njegove učenike.

Današnje prilike iz dana u dan otežavaju život po Kristovu zakonu. Proces sekularizacije, koji sav javni i privatni život, kulturu i ekonomiju, dapače i samu religiju dijeli od Boga te sve sudi i uređuje po shavaćanju i pravilima onoga svijeta, koji je Krist označio kao suprotan svome kraljestvu, čini da oni koji žele živjeti kršćanski moraju neprestano raditi protiv navika i običaja našega vremena. A time onda biva da ih drugi smatraju ili ljudima koji ne znaju služiti vremenu, ili se pak sami odviše prilagode mišljenju i djelovanju svijeta.

Kršćaninu mora biti uzor mišljenja i djelovanja Isus Krist, koji nas naročito poziva da od Njegova Srca učimo blagost i poniznost. A to sigurno nije rekao bez razloga i onako usput. Te, naime, kreposti iako nisu najviše, ipak su veoma potrebne za oblikovanje kršćanskog života te za život i rad u zajednici, pa bez njih ne može biti ni drugih kreposti. Ljubav prema Bogu i bližnjemu ne može biti prikladan religiozni čin, ako čovjek iskreno ne prizna pred Bogom da je grješnik. Što je netko savršeniji kršćanin, to će više biti ponizan i blag. Na taj način kreposti: blagost, dobrota, poniznost, strpljivost dokazuju i na vani značaj kršćanske religije. U tim se oblicima očituje ljubav prema Bogu i bližnjemu. Te su kreposti kao neko ruho u kojima se svijetu pokazuje svetost.

Blagost i poniznost sadrže također socijalni značaj u najodličnijem smislu. To se vidi već iz samih riječi, kojima nam se Krist pokazuje kao primjer tih kreposti. Krist poziva one koji su umorni i opterećeni da ih okrijepi i da olakša njihovo životno breme. Stoga te vrline vrše pravu društvenu ulogu pa prema tome i sačinjavaju sastavni dio kršćanskoga zajedništva. Štogod ljudi poduzimali da svladaju bijedu i bol života, ipak ih ne mogu ukloniti s lica zemlje. Tek, kad bude došla ona nova zemlja i onaj sveti Jeruzalem, koji silazi s neba, tada će »Bog otrti svaku suzu s očiju. Smrti više neće biti; neće više biti ni tuge, ni jauka, ni boli, jer stari svijet prođe« (Otkr. 21, 4). Sve do toga časa ljudima će biti jedino moguće bol ublaživati. Ali, nije dosta da se ta bol ublažuje ili otklanja samo materijalnim sredstvima. Potrebna su i duhovna, da ljudi postanu sposobni strpljivo i odano nositi križ, kad se od njega već ne mogu posve osloboditi. A ta

sredstva daje Krist pozivajući sve koji su opterećeni zlima ovoga svijeta, da dođu k Njemu i nauče se nositi svoj jaram u blagosti i poniznosti.

Na to je pozivao i sv. Pavao prve kršćane.

»Zato vas molim, ja sužanj u Gospodinu, da živite dostojno poziva kojim ste pozvani: sa svakom vrstom poniznosti i krotkosti, sa strpljenjem podnosite jedni druge s ljubavlju!« (Ef. 4, 1—2)

»Obucite se, dakle, budući da ste izabranici Božji, sveti i ljubljeni, u milosrdnu srdačnost, dobrotu, poniznost, krotkost i strpljivost! Podnosite jedan drugoga i dobrostivo opraštajte međusobno ako tko protiv koga ima nešto što je za ukor, kao što je Gospodin vama dobrostivo oprostio, tako činite i vi!« (Kol, 3, 12—14)

Vježbanje tih kreposti koje se nepravedno nazivaju »pasivnima« nije lako. No zato imamo naročito sredstvo, a to je štovanje Srca Isusova. Krist nas tako žarko poziva da nasljedujemo blagost i poniznost Njegova Srca, a to je očit znak da nas u tome želi i pomoći. No, treba da molimo Njegovu pomoć i to onom divnom molitvom, koja se naziva »Zlatna krunica« ili Krunica Srca Isusova, a sastoji se u nizanju zaziva: »Isuse blaga i ponizna Srca, učini srce moje po Srcu svome!« Ti su zazivi i danas obdareni nepotpunim oprostima.

A onda se moramo vježbati u krepostima blagosti i poniznosti, kako nas potiče Gospodin. U tome će nas pomoći čitanje i razmatranje Evanđelja, u kojem se gotovo na svakoj strani očituje Gospodinova poniznost, strpljivost, dobrota. U vježbanju i vršenju tih kreposti i sami ćemo naći pokoj svojim dušama.

U hrvatskom narodnom svetištu Srca Isusova u Zagrebu na velikom luku koji dijeli prezbiterij od

glavne lađe stoji natpis: »Dođite k meni svi koji ste umorni i opterećeni i ja ću vas okrijepiti!« Pokojni naš katolički intelektualac Petar Grgec, koji je, dok je bio zdrav i na slobodi, svaki dan posjećivao to svetište, govorio bi: »Kad god pročitam onaj natpis gore, osjećam odmah da mi je nekako lakše!«

Jedna osoba koja je u životu mnogo trpjela i imala problema, a kojoj sam poslao sličicu Srca Isusova s molitvom istome Srcu, pisala mi je poslije toga: »Hvala Vam na onoj divnoj slici Presvetog Srca Isusova i na onoj divnoj molitvici! U onim riječima je sažet cio život. I njih znam na pamet. Predivna je. Kako da Vam zahvalim na tolikoj pažnji? Neka Vam dragi Bog u izobilju naplati! Molimo je zajedno djeca i ja... Molitvicu za Apostolat Molitve koju ste mi jednom poslali molim već dulje vremena, čini mi se kao i krunicu. Lijep je to osjećaj da se nalaziš u jednoj velikoj zajednici Božjeg naroda i da se s njim u zajednici moliš zajedničkom Ocu, iako sama izgovaraš molitvu...«

Ta je osoba u pobožnosti Srcu Isusovu i u Apostolatu Molitve našla smirenje i olakšanje u svojim životnim problemima. Koliko takvih ima! Zato na ovome svijetu ne možemo bolje pomoći ljudima nego ako ih privedemo k onome Srcu, koje nam svima upravlja riječi: »Dođite k meni svi koji ste umorni i opterećeni, i ja ću vas okrijepiti! Uzmite jaram moj na se i učite od mene, jer sam krotka i ponizna srca! Tako ćete naći pokoj svojim dušama, jer jaram je moj sladak, a moje breme lako« (Mt, 11, 20—30).

Neka bude na koncu spomenuto da je u prvoj knjizi o Srcu Isusovu na hrvatskom jeziku, koju je napisao dubrovački isusovac o. Ivan Matijašević i

koja je doživjela dva izdanja, hrvatska pjesnikinja Anica Bošković, sestra glasovitog Ruđera Boškovića, ispjevala ili prepjevala 8 pjesama u čast Srca Isusova.

U jednoj od tih pjesama pjeva:

»Tvoje Srce izranjeno,
o Jezuse moj ljubljeni,
sve u plamih razgorjeno
milostivo kažeš meni.
Daj, Jezuse, srcu mome
sveđ bit slično Srcu tvomu!«

KORISTI OD POBOŽNOSTI SRCU ISUSOVU

Adolf Harnack, poznati protestantski racionalistički tumač Biblije, priznao je ipak jednoga dana da ne poznaje u Katoličkoj Crkvi prikladniji pokret, koji će probuditi povratak evanđeoskoj revnosti, nego što je dobro shvaćena i proživljena pobožnost Srcu Isusovu. U svjetlu tih Harnackovih riječi možemo lako shvatiti vječnu suvremenost i aktuelnost pobožnosti Srcu Isusovu. Ona je, dakle, moderna i za naše vrijeme, kojemu ništa tako nije potrebno kao povratak evanđeoskoj revnosti. Toj revnosti može nas vratiti jedino Krist Gospodin. A u pobožnosti Srcu Isusovu častimo, zapravo, osobu vječne Božje Riječi, koja je po utjelovljenju uzela i ljudsku narav, dakle i pravo ljudsko srce. Pobožnost Srcu Isusovu vodi nas, zapravo, samoj osobi našega Spasitelja.

Glasoviti benediktinac Dom Columba Marmion, pisac veoma vrijednih duhovnih knjiga, ovako piše o pobožnosti Srcu Isusovu: »Ona je između pobožnosti ta koja nam mora biti najdraža. Zašto? Zato, jer časti Isusa Krista ne više u jednom od njegovih posebnih stanja ili tajna, nego u općenitosti i potpunosti Njegove ljubavi, one ljubavi u kojoj sve tajne nalaze svoje najdublje tumačenje . . . « Zato je ona »savršen izražaj kršćanske vjere« (Pijo XII.). A savršen izražaj kršćanske religioznosti poželjan je u svako doba. Zato je poželjna i ona pobožnost, koja do njega dovodi.

Sveta je Mala Terezija govorila: »Za ostvarenje velikog napretka nije bitno mnogo misliti, nego mnogo ljubiti!« Srž je pobožnosti Srcu Isusovu

mnogo ljubiti i na Isusovu ljubav uzvraćati neprestanom svojom ljubavi. Božja je ljubav nešto veliko i divno. Kad bismo je shvatili, onda bi i nas obuhvatila želja kao velikog teologa kardinala Franzelina, koji je rekao: »Htio bih prolaziti čitavim svijetom i propovijedati čin ljubavi prema Bogu!« Pobožnost Srcu Isusovu, dana Crkvi od samoga Gospodina, želi biti veliki propovjednik, koji će ljude neprestano navraćati da pobuđuju čine ljubavi prema Božjoj ljubavi, koja nam je u Kristovu Srcu postala vidljiva i opipljiva.

Papa Pijo IX. vidio je kod jedne audijencije kako mu prilazi svećenik visoka stasa, lijep starac sijede kose, koji je dugo vremena misionario Evropom. Bio je to o. Word, obraćenik s anglikanizma na katolicizam, koji je vršio svećenički apostolat na veoma originalan način. Duboko uvjeren, a ne bez razloga, da ljudi vrijeđaju Boga zato što Ga dosta ne ljube, dao se na propovijedanje Božje ljubavi, koju je neumorno naviještao po ateljeima, kolodvorima i skverovima Londona. Poučavao je ljude o vrijednosti čina ljubavi prema Bogu, a isto tako kako se taj čin pobuđuje. Oboružan malim zvoncem pozivao bi ljude k sebi, a onda bi im dao da poljube lijepi i prilično velik Kristov lik, što ga je neprestano nosio uza se.

Došavši u adijenciju Piju IX., rekao mu je iskreno: »Sveti Oče, vama je dana sva vlast na zemlji i na nebu. Hoćete li, molim Vas, dati ovom raspelu takav blagoslov da svi oni koji ga budu pobožno cjelivali zadobiju porast ljubavi prema Bogu?« Pijo IX. se nasmiješio, podigao ruke, načinio veličanstven znak križa, a zatim prihvatio Krista i poljubio Ga.

Mi smo se danas već toliko profanizirali, da se stidimo u javnosti pokazati s raspelom, a možda ga nemamo ni u svome stanu. A što tek da kažemo o kipu ili slici Srca Isusova. Koliko još ima naših katoličkih obitelji, koje u svojoj kući imaju lik Srca Isusova? Budući da smo mi ljudi i tijelo, imamo oči i zato daleko bolje doživimo i pamtimo ono što vidimo, potrebni su nam i materijalni likovi Krista, koji će nam dozivati u pamet Njegovu osobu. Sin daleko od majke, zaručnik od zaručnice, muž od žene rado nosi uza se sliku dragog lika da ga ne bi nikad zaboravio. Takvi smo mi ljudi u naravnom životu. To nam je potrebno i za naš nadnaravni život. Zato su nam potrebna raspela, slike i kipovi Srca Isusova da nam neprestano dozivaju u pamet veliku Božju ljubav prema nama te da nas potiču da na tu ljubav i mi uzvraćamo na isti način.

Pjesnikinja Anica Bošković izrazila je potrebu intimnosti s Kristom ovim stihovima:

»Moj Jezuse, srce moje,
posred Srca primi Tvoga,
a presveto Srce tvoje
usred srca stavi moga:
po milosti tako tvojoj
Ti ćeš srcem mojim vladati,
a u duši ja ću mojoj
Srce tvoje uživati.

Ova srca sadružena
jednu volju učinit će,
moja s tvojom sjedinjena
tvoja sama volja bit će.«

Kršćanin je onaj u kome živi Krist i koji provodi svoj život s Njime i u Njemu. Pobožnost Srcu Isusovu uči provoditi i razvijati takav život. Ona uvodi u najveću ljubavnu intimnost s Kristom. Kako je ljudsko srce stvoreno za ljubav i čezne za njom, naći će je u najvećoj mjeri i na najsavršeniji i najčistiji način u Kristu. I to će biti ona čista, nesebična, dobrohotna ljubav, koja se sva želi dati bez ikakva pridržaja ljubljenome biću.

Sv. Augustin izrekao je misao: »Onaj zna dobro živjeti tko zna dobro moliti.« Tu misao možemo prekrojiti i ovako: »Onaj zna dobro živjeti tko zna dobro ljubiti.« Pobožnost Srcu Isusovu želi nas učiti i neprestano podučavati i odgajati u toj vještini da znamo pravo ljubiti. Zato se ne čudimo da su toliki sveci, koji su gajili pobožnost prema Srcu Isusovu, toliko napredovali u pravoj ljubavi.

Pobožni isusovac, poznat po svojim duhovnim spisima, o. Družbicki ovako se obraćao Isusu: »Udostoj se primiti me na dno rane svoga presvetoga boka i ondje me čuvaj, ražari, očisti, oduševi, zapali i dokrajči sve do potpuna uništenja samoga mene, sve do potpuna ostvarivanja prohtjeva i želja Tvoga Srca, da moje srce u meni ne sačinjava nego jedno s Tvojim!«

Iz svega navedenoga vidi se koliko je velika korist i kolike su prednosti pobožnosti prema Srcu Isusovu. Molimo Gospodina da bismo to još bolje uvidjeli i okoristili se tim velikim, dragocjenim i neiscrpivim blagom!

U razgovoru sa ženom Samarjankom Isus joj je rekao: »Kad bi ti znala za dar Božji i tko je onaj koji ti veli: Daj mi piti, ti bi u njega iskala i dao bi ti žive vode« (Iv, 4, 10). Mi, hvala Bogu, znamo za taj dar. Nastojali smo ga upoznati kroz čitav

ovaj mjesec. Samo on je tako velik da neće biti dostatna ni čitava vječnost da ga posve iscrpimo. Šteta bi bila već sada na zemlji, na hodočašću u vječnost ne okoristiti se njime. Prave sreće nećemo naći u ispraznim užicima koje nam mogu pružiti naša sjetila ili ovaj svijet. Prava sreća nalazi se jedino u Bogu. Sam Bog postao je čovjekom da nam donese tu sreću, da nam pokaže put do nje i da nam je u punini dadne. Pobožnost Srcu Isusovu najsigurniji je put do te sreće. Koracajmo smjelo i ustrajno tim putom!

DOBRI PASTIR ILI ELEKTRONSKO BULJAVO OKO

Naše je doba kako na Istoku tako na Zapadu došlo do savršenstva u istraživanju i podjarmljivanju čovjeka i njegove duše. Čovjeka mjere, testiraju, anketiraju, ispituju, špijuniraju, planiraju, itd., itd.

Majstori reklame ulaze u čovjekovu nutrinu da bi otkrili njegove potajne želje.

Stručnjaci za testiranje nastoje otkriti čovjekov karakter.

Neki se čak služe i »pranjem mozga«, kako bi ljudi priznali svoje grijehe i prestupke.

U Sjedinjenim Američkim Državama može se kupiti malen tranzistor kojim se može precizno čuti što se razgovara u sobama ili u autu koji su udaljeni 200 metara.

Postoje i male kamere koje se mogu ugraditi u zidove sobe te snimati sve što se u njoj događa. Isto tako ima magnetofona koji se mogu staviti u kutiju od cigareta, a mogu ipak sve hvatati. Postoje mikrofoni veličine graška, koji se mogu nositi u zapučku, a pomoću kojih se mogu snimiti svi razgovori, a da oni koji razgovaraju to i ne primijete.

A nije li to upravo đavolski ovako napadati na čovjeka, na njegovu dušu i igrati se njome kao na klaviru? Nema li čovjek prirodno pravo na tajne?

George Orwell, engleski pisac, u jednoj svojoj knjizi opisao je do zadnjih posljedica taj strašni proces modernoga čovjeka. U viziji g. 1984. pisac promatra čovječanstvo kao jedan veliki mravinjak u kojem nitko ne može živjeti neprimijećen. Veliko

elektronsko oko diktatora prati sve ljudske korake po danu i noći i sve bilježi. Kako strašna stvarnost!

A zašto? — Zato, jer čovjek nije htio priznati sveznajuće Božje oko i jer nije htio biti u Kristovu ovčinjaku, u ovčinjaku Dobrog Pastira, koji poznaje sve svoje ovce. Čovjek je htio biti samostalan, pa je upao u klopku đavla, tog najvećeg Božjeg majmuna, koji je htio oponašati Boga te izmislio svoje elektronsko buljavo oko, koje nikoga ne pušta na miru i koje svakoga prati.

Milijuni ljudi vjerovali su da mogu urediti svijet bez Boga, bez Krista, bez Evanđelja. A evo do čega su dotjerali. Umjesto Božjeg oka, koje sve zna, dobili su elektronsko buljavo oko. Umjesto milosrdnog Dobrog Pastira dobili su tiranina, koji guši svaku slobodu. Umjesto blagog glasa koji govori: »Ja poznam svoje ovce!« — dobili su hladan aparat, kameru, magnetofonsku vrpcu, potajne, opasne oči i uši, test, špijunažu i pritisak. Umjesto samilosne svete ispovijedi dobili su »pranje mozga«.

Mi ne želimo u korak s njima. Zato se svom dušom obraćamo Kristu, koji nam govori: »Moje ovce slušaju glas moj. Ja ih poznajem, i one idu za mnom. Ja im dajem vječni život. One sigurno neće nigda propasti i nitko ih neće oteti iz moje ruke. Otac moj, koji mi ih dade, veći je od svih, i nitko ih ne može oteti iz ruke Oca moga. Ja i Otac jedno smo!« (Iv. 10, 27—30)

Promotrimo pobliže što znače te riječi koje su proizašle iz najdubljih dubina Kristova premilostivog Srca! One su i danas isto tako aktuelne kao i onda kad su bile prvi put izrečene. Nema li Krist upravo neki pomalo prijeteći prizvuk kad govori: »Nitko ih neće oteti iz moje ruke!?«

Ima, a on se odnosi na sve one, koji su tatovi i razbojnici, i koji ne ulaze na prava vrata u ovčinjak i koji nemaju dobre namjere s ovcama. To su svi oni koji svojataju sve pravo na čovjeka, koji ne priznaju nikakvog Boga ni Crkve. To su oni proroci koji naviještaju raj, ali na ovoj zemlji, napredak, ali bez Boga; to su oni propagandisti koji prave reklame u riječi i slici za ljudsko tijelo i njegovo zdravlje kao najveće dobro. To su oni filmski redatelji i nakladnici ilustriranih listova za koje se tip žene sastoji jedino iz anatomije i seksa, koji degradiraju ženu na sredstvo za izživljavanje.

Za sve njih vrijedile bi Kristove riječi: »Vi ne poznajete Boga, vi imate đavla za oca!« Jedini i pravi vođa i pastir ljudi može biti Krist, On jedini može sigurno voditi ljude a da ih nikad ne upropasti.

Današnje je čovječanstvo i odviše izmučeno i razočarano. Njemu su potrebni dokazi prave ljubavi. To je krik tolikih mladih pjevača šansona, koji smatraju da svojim pjesmama moraju naviještati poruku ljubavi. Lijepo je to i plemenito, ali nema veće, ljepše, uzvišenije poruke ljubavi nego one koja je proizišla iz Srca Dobroga Pastira a glasi: »Ja sam pastir dobri. Pastir dobri daje život svoj za ovce ... Ja sam pastir dobri, poznajem svoje ovce i moje ovce poznaju mene, kao što Otac poznaje mene i kao što ja poznajem Oca. I ja dajem život svoj za ovce ...« (Iv. 10, 11, 14—15).

Jedino ta poruka, ako je ljudi poslušaju, može donijeti među nas spas i pravu ljubav. Kako bismo dakle, morali biti glasni vjesnici te najljepše poruke! Srž, bit pobožnosti Srcu Isusovu jest da širi poruku Kristove ljubavi, za kojom danas gladuje i žeđa, a da toga možda nije ni svjesno, čitavo čo-

vječanstvo. Nastojmo, dakle, shvatiti da se tu radi o središnjem, odlučnom događaju, tako neobičnom, koji se tiče čitava čovječanstva, sviju nas, i kao pojedinaca i kao zajednice i to do u temelje.

»Samo u ljubavi čovjek može upoznati, kaže propovjednik Ernst Kirchgässner, smisao svog života i smrti, dakako u ljubavi koja ide do zadnjega, koja radi čovjeka žrtvuje i posljednje. A to je učinio Dobri Pastir, koji je na križu dragovoljno natovario na se svu muku čovjeka i nadvladao je.« On nam je otvorio svoje Srce, da k Njemu uvijek imamo pristupa, a osobito kad smo umorni i opterećeni, razočarani i udarcima života izudarani. Pođimo stoga pred to prijestolje milosrđa i dobrote i naći ćemo mir i ljubav, koji su naša životna potreba!

VJEČNA VRIJEDNOST POBOŽNOSTI SRCU ISUSOVU

Štovanje Srca Isusova ima dvostruko obilježje: jedno, koje možemo nazvati »nadvremensko«, tj. ono koje nadilazi prilike nekog određenog vremena i koje uvijek ima svoju vrijednost; drugo, koje je uvjetovano prilikama jednog vremena. Nas u prvom redu zanima ono što je u tom štovanju nadvremensko. To je pak priznavanje i čašćenje premilosrdne ljubavi Presv. Trojstva, koja nam je objavljena i saopćena u Kristu i po Kristu. To obilježje štovanja Srca Isusova ima svoj temelj u Svetom pismu te u samoj ekonomiji spasenja. Njegov je početak na Kalvariji, kad je vojnik kopljem probo Kristov bok, događaj, koji je sv. Ivan u svom Evanđelju tako svečano opisao. Pobožnost prema toj tajni, koja nam se simbolički ukazuje u Gospodinovu probodenom boku, pojavljivala se u kršćanskoj duhovnosti pod različitim oblicima. Ona je dostigla svoj prvi procvat u srednjovjekovnom štovanju Srca Isusova. U njemu su se osobito istakli: sv. Anzelmo, sv. Bernard, prema Danijelu Ropsu najveći srednjovjekovni svetac, sv. Lutgarda.

Srednji vijek je veoma razvio pobožnost prema Isusovoj muci, a to je dovodilo i do ranjenoga Kristova Srca. O tome su nam sačuvani divni tekstovi serafskog naučitelja sv. Bonaventure. Franjevačka pobožnost Srcu Isusovu veoma je značajna i kod njihovih trećoredica sv. Anđele de Foligno i sv. Margarete de Cortona.

I dominikanci su u srednjem vijeku veoma štovali Srce Isusovo. Ističe se osobito sv. Albert Veliki svojim govorima i raspravama. On u ustanovljenju

Presv. Euharistije vidi osobito djelo Srca Isusova. Drugi veliki svjedok i propovjednik te pobožnosti bio je glasoviti mistik Meister Eckhardt. Kod Taulera nalazimo već misli o naknadi Srcu Isusovu, isto tako i kod blaženog Henrika Suzo.

Ludolf Saksonski u glasovitom »Životu Kristovu« govori o Kristovu Srcu, koje je ranjeno ranom ljubavi prema nama, da i mi u ljubavi po rani boka uđemo sve do u srce te ondje svoju ljubavi sjedinimo s Njegovom i postanemo jedno kao vatra i usijano željezo. Izvanredno i vrlo živo očitovanje pobožnosti Srcu Isusovu nalazi se kod Margarete Ebner i sv. Katarine Sijenske. U taj srednjovjekovni krug idu još sv. Mathilda Magdenburška i Hackebronska te sveta Gertruda.

Svoj drugi veliki procvat doživjela je pobožnost Srcu Isusovu pod utjecajem sv. Ivana Eudes, a još više sv. Margarete Alacoque. Novija proučavanja o pobožnosti Srcu Isusovu obaziru se naročito na nadvremenski oblik te pobožnosti i na njezine biblijske temelje.

Nadvremenski značaj pobožnosti Srcu Isusovu pruža naročito dva elementa:

1) sa štovanjem Kristove ljubavi povezuje se i štovanje Njegova Srca;

2) ta se pobožnost promatra kao izvanredno sredstvo, kojim Krist želi svojoj Crkvi priteći u pomoć u njezinim nevoljama.

U oba elementa radi se, dakako, o istoj pobožnosti koja prelazi okvire pojedinih vremena. No, pridolazi ipak naročito tumačenje i primjena na potrebe našeg vremena. Tu značajku, koju je natuknula sv. Gertruda već u XIII. stoljeću, pobožnost Srcu Isusovu poprimila je osobito po sv. Margareti

Alacoque. Ona u toj stvari nije slijedila samo vlastito nagnuće, već misiju koju joj je povjerio sam Gospodin.

Pobožnost Srcu Isusovu zbog svojih nadvremenskih osebina dana je svim kršćanima, kao što je i Krist umro za sve: »On je žrtva pomirnica za naše grijehe; ne samo za naše nego za grijehe svega svijeta« (I. Iv. 2, 2). Pobožnost Srcu Isusovu odnosi se na temeljnu istinu ekonomije spasenja — naime na premilosrdnu Božju ljubav, a ujedno je milost baš za potrebe našega vremena. Štovatelji Srca Isusova neka nastoje to što više upoznati pa će na taj način svoju pobožnost i produpsti!

Što se tiče tvrdnje da je pobožnost Srcu Isusovu lijek baš za nevolje našeg vremena, spomenimo ovo: Nitko pametan ne sumnja da u današnjem svijetu ima mnogo zala i da za njih valja tražiti lijek. Ali kakav se to lijek očekuje? Pripomoć trećem svijetu, onima ekonomski i kulturno nerazvijenima, općenito razoružanje, pravedna podjela zemlje, dostatan broj stanova, mogućnost zaposlenja i zarade, itd. A što može svim tim težnjama pomoći i pridonijeti pobožnost Srcu Isusovu? Što vrijedi jedna pobožnost za izgradnju stanova, za promicanje zdravlja, za osiguranje od poplava? Učinci tehnike, napredak znanosti, sociološko proučavanje i različiti pokusi za razvoj ljudskog društva, sve je to tako izvanredno, da i mnogi kršćani počinju sumnjati i ne znaju više da li doista Božja Providnost još djeluje i da li je još uopće razumno molitvom što od Boga prositi.

Veliko neznanje u vjerskim stvarima, onaj sekularizirani način razmišljanja o Bogu i objavi, ona lakomislenost u griješenju — to su one glavne poteškoće koje stoje na putu svakoj pobožnosti, pa

naravno i pobožnosti Srcu Isusovu. Drugim riječima: kod mnogih danas nedostaje ono nutarnje raspoloženje, bez kojeg se ne može shvatiti ni prihvatiti pobožnost Srcu Isusovu.

Ovakvo stanje zahtijeva stoga da se što više poučimo u osnovnim istinama vjere. Zato moramo često razmatrati o Bogu, o Kristu pravom Bogu i čovjeku, o grijehu, o otkupljenju, o važnosti Kristove muke, smrti i uskrsnuća. Kad to dobro upoznamo, postat ćemo sposobniji da upoznamo i Kristovu ljubav i našu dužnost prema toj ljubavi. Za sve se, dakako, traži i velika doza vjere, duh vjere.

Da možemo shvatiti kako je pobožnost Srcu Isusovu lijek današnjim zlima u svijetu, onda ih moramo promatrati onako kako ih Bog gleda, a ne ljudi. Tada ta zla posve drukčije izgledaju, a otvorit će nam se oči i za druga mnogo veća zla; to su ona čudoredna.

Najveće je zlo našeg vremena bezboštvo, koje je zahvatilo čitav svijet i nadilazi i po obujmu i po obliku bezbožnost prijašnjih vremena. Gledamo također veliko nećudoređe, panseksualizam, koji prelazi sva pravila poštenja i stida te sve poroke te vrste proglašava i propagira kao nešto čovjeku časno i prikladno. Pod utjecajem tog poroka kalja se i uništava brak i obitelj, zavodi se mladež i preziru sve duhovne vrednote. Ljudi su danas veoma pažljivi na nepravde u svijetu. Ali kada se nepravda promatra bez obzira na Božji zakon i bez poštivanja istoga, to se zlo ne nadvladava, već prije navodi na nasilje, na potkapanje javnog poretka, na anarhiju i ratove.

U ozračju tih zala gazi se dostojanstvo ljudske osobe. Pojedinac se gubi u masi. U svijetu koji je zaražen bezbožnošću i nemoralom, laicizmom, seku-

larizacijom nema više mjesta za Crkvu, koja se sve više potiskuje iz javnog života, a u nekim je zemljama proganjana i gažena. Dapače, duh grijeha i izopačenoga svijeta prijeti da prodre i u samu Crkvu, kojoj je svakako Gospodin obećao da je vrata paklena neće nadvladati. Ipak, već samo to obećanje govori o najvećim kušnjama koje će se oboriti na nju i kojima će ipak odoljeti, jer je sazidana na Petru i jer je Krist uz nju.

Promatrana u svjetlu zakona i Božje Providnosti zla ovoga svijeta zadobivaju drugo značenje nego ono što im ljudi običavaju pridavati. Silno bezboštvo, sveopće nećudoređe, nepravde, nasilja svake vrste, progonstva Crkve, pa i one rane koje sam Božji narod nanosi Majci Crkvi, sve su to u prvom redu najteža zlodjela protiv Boga, stvoritelja i Gospodara neba i zemlje. Sekularizacija, koja udaljuje Boga iz svijeta, mnogim ljudima, pa i kršćanima, čini posve neprihvatljivim pojam o nekom Božjem sudu, kojim će biti kažnjeni grješnici i nepokornici. O podrijetlu i posljedicama, strategiji i diplomaciji oba svjetska rata napisano je mnogo toga. Ali tko još u tim strašnim događajima gleda Božju kaznu i opomenu na obraćenje? I tako biva da svim tim zlima dolazi još veće zlo: nepokornost, koja je najveće od svih zala, jer zatvara put Božjem milosrđu.

U tim okolnostima dana nam je pobožnost Srcu Isusovu. Pred velikim zločinom ljudskoga roda i velikog dijela Božjeg naroda Gospodin nam pruža osobito, možda posljednje sredstvo, koje bi moglo ljude navesti na pokoru i obraćenje, a to je utjecanje u premilostivu ljubav Njegova Srca. On nas poziva da dođemo k Njegovoj ljubavi te da pružamo zadovoljštinu i naknadu za svoje i tuđe grijehe

i na taj način otklonimo kaznu koju smo zaslužili za svoje grijehe.

U tome je velika potreba i suvremenost pobožnosti Srcu Isusovu. Mi smo se danas odviše razmazili i prilagodili svijetu, pa se više ne usuđujemo ni govoriti o ozbiljnim kršćanskim istinama, među koje sigurno ide strahota grijeha i kazne koju on izaziva. Ne izdajemo li time Boga, koji mrzi grijeh? Dok strepimo da se ne zamjerimo svijetu, zar nas nije nimalo strah zamjeriti se Bogu? Pa, napokon, tko ima prednost: Bog ili svijet? Odgovor bi svakome morao biti jasan. Pobožnost Srcu Isusovu koja uključuje dužnost naknada i zadovoljštine naučit će nas o ozbiljnosti grijeha. Ali ne samo to već i da je Bog milosrdan i spreman oprostiti gdje god je iskreno kajanje za grijehe. U Srcu Isusovu očituje nam se Božja ljubav i milosrđe prema grješnicima. A oboje nam je danas potrebno više nego ikada, kad na svijetu ima toliko grijeha. I zato razumijemo da je ta pobožnost rezervirana modernom vremenu, dakle našem. Bila bi sigurno za to naše vrijeme velika nedaća i katastrofa htjeti zanemariti, ignorirati ili čak prezreti tu pobožnost. To bi značilo ogriješiti se o samu Božju ljubav. A možemo li se više i teže ogriješiti? Kome ništa ne govori jezik ljubavi taj mora biti izgubljen.

POVIJEST KRŠĆANSTVA

Pretpostavimo da bismo morali pisati povijest kršćanstva i to počevši od Kristova uskrsnuća. Vjerojatno bismo se svim silama branili od tog posla, svjesni da mu nismo dorasli, jer imamo za to nedostatno znanja. No, uzmimo da bismo morali pisati makar i s našim malim znanjem. Pa o čemu bismo onda pisali? Što bismo smatrali da je vrijedno naročitog spomena?

Vjerojatno bismo pisali o progonstvima u prva tri stoljeća, o mučenicima i katakombama. Zatim bismo spomenuli kulturni rad redovnika, te što je sve Crkva učinila: otvorila prve škole, osnovala prva sveučilišta, izgradila samostane, katedrale, palače, utemeljila biblioteke. Vjerojatno bismo pokazali na rast i širenje kršćanstva. Na početku je bilo samo 12 apostola, a danas ima 900 milijuna kršćana.

Možda bismo spomenuli i po koju tamnu točku: nevrijedne pape, biskupe i svećenike, koji nisu živjeli dostojno svoga zvanja, pa se Crkva preko njih uplitala u svjetovne poslove, a na svoju duhovnu štetu.

Sve je to dobro i lijepo i ispravno. No postoji i jedna druga povijest kršćanstva, koju možemo nazvati poviješću ljubavi, a ta je ljubav proizašla iz Kristova Srca, koje je na zadnjoj večeri izreklo one divne i sadržajne riječi: »Novu vam zapovijed dajem: Ljubite jedan drugoga; kao što sam ja ljubio vas, ljubite i vi jedan drugoga! Ako imadnete ljubavi jedan prema drugome, po tom će svi upoznati da ste moji učenici« (Iv. 13, 34—35). Drugim riječima: ljubav je znak po kojem bi se morali kršćani

prepoznavati. A to je ono nešto nutarnje što izvire iz srca i vodi k srcu.

U čitavom Evanđelju Krist nije naglasio nijednu zapovijed tako kao zapovijed ljubavi. Ta je zapovijed naročita miljenica Njegova Srca. Tu zapovijed sadržava i pobožnost Srcu Isusovu i možemo reći da je pravo shvaćena pobožnost Srcu Isusovu izvršavanje i ostvarivanje zapovijedi ljubavi. Zato je i povijest pobožnosti Srcu Isusovu povijest ljubavi.

A da li nam je Gospodin i mogao dati koju veću zapovijed od zapovijedi ljubavi? Bog sam je ljubav, pa zato od ljubavi i ne može biti veće i uzvišenije zapovijedi. Ono što je Boga nagnalo da se objavi čovjeku, da se utjelovi i postane čovjekom, da trpi i umre za nj, bila je ljubav. I kraljevstvo koje je Krist Sin Božji ustanovio treba da bude u prvom redu kraljevstvo ljubavi, u kojem će kraljevati ljubav prema Bogu i prema čovjeku.

A da li je tako u stvari i bilo? Za prva tri stoljeća, kad je kršćanima prijetila dan i noć smrt, bili su jedno srce i jedna duša. Oni koji su ih promatrali mogli su uskliknuti: »Gledajte, kako se među sobom ljube!«

Ali, kad je Crkva dobila slobodu i kad je postala velesila u ljudskome društvu, njezini su sinovi često puta zatajili i izdali ljubav. No bilo je uvijek ljudi, svetaca, ustanova koji su zapovijed ljubavi veoma ozbiljno shvatili i izveli velika djela ljubavi. Još i danas ima mnogo ljudi, koji neupadno, diskretno, u skrovitosti izvršavaju Kristovu zapovijed ljubavi ljubeći Njega, Njegovo Srce, a radi Njega brata čovjeka, čineći mu dobro i znajući da djelima ljubavi prema bližnjemu iskazuju ljubav prema Gospodinu.

Tako bi to moralo biti kod svakog kršćanina, koji ozbiljno shvaća svoje kršćanstvo. I u tome opet vidimo veliku »šansu« pobožnosti Srcu Isusovu. Ona nas uvodi u Kristovo Srce, u Kristovu ljubav, a ta ljubav obuhvaća sve ljude, za sve je zabrinuta, svima želi osigurati vječnu sreću. Pravi štovatelj Srca Isusova, koji je ušao u Njegovu ljubav, ne može i ne smije ostati hladan i indiferentan prema bratu čovjeku. I on mora za njega biti zabrinut, mora mu postati brat, prijatelj i spasitelj.

Onda se ni najmanje ne čudimo da se baš u krilu pobožnosti Srcu Isusovu rodio i Apostolat Molitve, koji želi sve kršćane učiniti apostolima na njima pristupačan način. Problemi Crkve i čovječanstva postaju problemi svakoga člana Apostolata Molitve. On za njih svakog jutra prikazuje Božanskom Srcu sve svoje molitve, djela i trpljenja dana.

Najnoviji izvještaji iz središnjice Apostolata Molitve u Rimu, koja ima uvid u čitav svijet, pokazuju kako Božji narod veoma cijeni duhovnost Apostolata Molitve. Zašto cijeni? Zato, jer u njemu vidi oživotvorenje Kristove zapovijedi ljubavi, koja se otvara prema svim ljudima. Izvor te ljubavi za svakog je člana Apostolata Molitve Kristovo Srce. Ljubav tog Srca gonila je na apostolat sv. Pavla, Bernarda, Dominika, Franju Asiškog, Ignacija, Ksavera, Petra Kanizija, Ivana Eudes-a, Klaudija de la Colombière-a, ona goni i danas tolike svećenike, redovnike, redovnice, vjernike, one najbolje i najelitnije u Crkvi, koji i danas spremno i nesebično djelima ljubavi pišu njezine najljepše stranice.

Njima se želimo i mi pridružiti, zato smo kroz čitav mjesec lipanj pošli u školu Kristova Srca da se naučimo ljubiti Boga i bližnjega. Zato ćemo i

nadalje nastojati ići u tu spasonosnu školu. Na taj način mislimo da ćemo postati najpozitivniji faktor u povijesti čovječanstva i Crkve. Čovjek je najviše potreban ljubavi, a nju može u punini dati samo onaj koji je sam ljubav. I jer je ljubav, zato je postao vidljiv u Kristovu Srcu, da nam preko Njega na opipljiv i osjetljiv način pokaže koliko nas ljubi. Ali isto tako On nas potiče da se mi međusobno ljubimo, kao što nas je On ljubio. U tome je sav zakon i proroci. U tome je i sva poruka pobožnosti Srcu Isusovu, i one srednjovjekovne i one iz Paray-le-Moniala, i one koju nam danas propagira Apostolat Molitve preko Glasnika Srca Isusova.

Mi i kao narod trebamo ljubavi. Nitko drugi ne može nam je dati kao Krist. Zato smo sretni da je Kristovu Srcu, izvoru i žarištu ljubavi i u našoj metropoli, u našem glavnom gradu, u Zagrebu podignuto narodno svetište. Ono želi biti jedan veliki svjetionik ljubavi. Ono nas želi učiti ljubavi, osobito naše obitelji. Ljubav je nesebična i razdaje se. Ako naše obitelji budu shvatile tu ljubav, onda neće biti one sebičnosti koja ih može rastočiti i uništiti, onda će biti sposobne da oko sebe šire život, a ne da ga guše i ubijaju.

I našoj mladeži potrebna je prava, istinska, nepatvorena ljubavi, koja je jedina kadra da se pravo i nesebično žrtvuje za velike ideale Crkve i domovine. Tu ljubav naša mladež treba da uči u školi Srca Isusova, onda će biti sposobna da svoju povijesnu misiju dostojno izvrši.

Naše hrvatsko narodno svetište Srca Isusova u Zagrebu neka bude duhovno središte Hrvatske, oko kojega ćemo se sakupljati u ljubavi, iz kojega ćemo crpsti svjetlo i snagu da širimo i ostvarujemo oko

sebe ljubav. Mi smo Hrvati u svojoj povijesti, na žalost, često puta bili nesložni i razjedinjeni, što nam je veoma škodilo. Neka nas danas skupi i ujedini i složi ljubav Kristova Srca! Ta je ljubav jedini magnet, koji je kadar skupiti u jednu cjelinu naše i odviše centrifugalne nacionalne sklonosti.

Glasnik Srca Isusova i Marijina, koji izlazi iz sjene hrvatskog narodnog svetišta Srca Isusova, neka uđe u sve naše hrvatske obitelji i neka bude glasilo Apostolata Molitve i pobožnosti Srcu Isusovu, one pobožnosti, koja nas vodi Srcu u koje valja stavljati sve nade, koja nas uči pravo ljubiti i vršiti ostale kršćanske kreposti! Pobožnost Srcu Isusovu neka postane za nas najsavršeniji izraz naše kršćanske religioznosti!

DODATAK: UZ 70. OBLJETNICU HRVATSKOG NARODNOG SVETIŠTA SRCA ISUSOVA

Sedamdeset godina! Dva pokoljenja! Razdoblje jednog bogatog života, izvana punog promjena, a iznutra, u hramovima srdaca, prepunog čudesa, koje je proizvodila rijeka milosti, što teče iz otvorenog boka Našega Gospodina i oživljava, obnavlja i jača jadna ljudska srca.

Što se sve zbivalo kroz 70 godina unutar zidova našeg dragog hrvatskog narodnoga svetišta Srca Isusova u Zagrebu, u Palmotićevoj ulici? Što se sve zbivalo pred svetohraništem, oko oltara, na pričesnom stolu, u tihim i tajanstvenim prostorima ispovjedaonica? Kad bi mogli progovoriti zidovi, kad bi nijema propovjedaonica mogla održati propovijed o 70-godišnjici propovjednika i slušatelja svetišta Srca Isusova, kad bi orgulje propjevale, kad bi klupe s oltarima progovorile, što bismo sve saznali o zbivanjima i bujnosti vjerskog života, koji se kroz desetljeća odigravao kao u svome žarištu, u središtu, u srcu Hrvatske, pod veličanstvenim svodovima bazilike Srca Isusova! A što istom, kad bi progovorila srca — sva ona srca, što su ovdje postala bolja, olakšana, podignuta, ispunjena svetim poletom, ohrabrena za žilavu borbu života i postizavanje najsvetijih ideala! Kad bi progovorili svi oni mladići, koji su podno Kristova Srca dobili snagu za ostvarenje ideala, sve one stotine kongreganista i kongreganistica, koji su čuvali i očuvali svoje ljiljane u sjeni ovog svetišta, kad bi progovorili svi,

baš svi, koji su odavde ponijeli iskru vjere i kreposti...

Nema sumnje, to bi bio nečuven panegirik, to bi bio prekrasan koncert još divnije simfonije ljubavi Božanskog Srca, one ljubavi, koju je to Srce skladalo na ovom svetom mjestu kroz dugih 70 godina! Doista »ovo je kuća Božja i vrata nebeska!«

Pogledajmo malo u prošlost, pa da upoznamo kako je došlo do gradnje svetišta Srca Isusova u Zagrebu?

U tom svetištu na desnoj strani triumfalnog luka nalazi se mramorni reljef kardinala Haulika, a ispod njega ploča s natipsom: Georgio Haulik De Varallya S. R. E. Cardinali, Archiepiscopo Zagrebiensi, Fundatori, grata Societas Jesu. — Jurju Hauliku Varaljskom, kardinalu svete rimske Crkve, nadbiskupu zagrebačkom, utemeljitelju, zahvalna Družba Isusova.

A zašto je njegov lik postavljen tamo i zašto ga ploča naziva utemeljiteljem? Nek nam to povijest odgovori!

U Zagreba raspjevanih Ilira, koji ima oko 15.000 stanovnika, stiže u siječnju 1838. novi biskup — Juraj Haulik. Premda Slovak, odmah se suživljuje s Ilirima. Tajnik mu je kroz 4 godine bio Pavao Stoos!

Videći velike potrebe svoga stada, odluči se na zamašite pothvate.

Godine 1839. izdaje znamenitu poslanicu o pučkoj nastavi.

Godine 1845. dovodi u Zagreb sestre Milosrdnice, da odgajaju žensku mladež, obrazuju učiteljice i dvore bolesnike.

Godine 1848. počinje izdavati tjednik »Katolički list Zagrebački«, da se pridigne svećenstvo i inteligencija.

Godine 1852. uz pomoć bana Jelačića isposluje da Zagreb postane metropolija i nadbiskupija.

Godine 1855. u korizmenoj poslanici objavljuje »milostivnu godinu« i najavljuje pučke misije. Glede misija, koje nas sada zanimaju, čujmo vijest Katoličkog Lista od 10. II.: »U novije vreme zavladao je protikerščanski duh nesamo po gradovih već i po selih, ne samo među višimi, nego i među nižimi verstami puka tako, da su odtale najžalostniji plodovi u društvu čovječjem nicati počeli. Tomu zlu pomisliše doskočiti cerkveni vladari pučkimi misiami. One su najprije proizašle iz Francezke, te se odtale razgranile po većoj strani Europe...

Pošto je preuzvišeni naš nadbiskup svladao one zapreke, koje mu prije to preduzetje izvesti nisu dale, učinio je sve potrebite korake, te će se pučke misie i u našem gradu pervu nedelju posle uskrsa započeti i osam danah trajati. Obdržavat će ih otci iz družbe Isusove hervatskim i nemačkim jezikom. Svaki dan bit će više propovedih u obadva jezika, u kojih će se najvažnije istine naše vere s obzirom na potrebštine našega puka razlagati. Izvan ovih mešovitih propovedi obderžavat će se također posebne, koje će se većma ticati pojedinih verstih slušateljah, n. p. nježnije i odrasle mladeži, suprugah itd., kaošto će to u svoje vreme na cerkvenih vratih obširnije obznanjeno biti. Da one spasonosne misie nisu samo ovdašnjem varoščanom nego i pobližjemu puku namenjene, razume se samo po sebi. Mislimo, da će naš puk, uvidivši važnost ovoga svetoga poduzetja, čini pokazati, kako ga cene, te će tim najlepše začepiti usta onim klevetnikom, ko-

ji, nepoznajući ni duha ni potrebštinah našega puka, ni njegovih duhovnih pastirah, ocernjuju po tuđih listovih stado i pastire . . .«

15. IV. svečano je sam nadbiskup u 7,45 uveo u staru katedralu hrvatske misionare o. Vinka Bazilea i o Antuna Ayallu, koji su došli iz Splita. U 8,45 uveo je biskup Ivan Kralj 3 njemačka misionara u crkvu sv. Katarine. Misionari su u uvodnim propovijedima razbili predrasude i prigovore neprijatelja, a zatim poveli slušatelje u dubine vjerskih istina . . . Iz obližnjih župa dolazio je narod svaki dan u procesijama.

Ti hrvatski misionari zapravo su Talijani, koji su naučili hrvatski u dalmatinskom narječju. Ipak su se ovdje brzo prilagodili narodu i narod njima, te su se dovoljno razumjeli. To se moglo jasno vidjeti iz pažnje, kojom je narod slušao po sat i pol duge propovijedi.

»Kako je uspelo dosadanje propovedanje misionarah, to pokazuje najbolje velika množina sveta, svakog stališa i dobe, od najviših verstah do najprostijeg nadničara, koji je po celi dan spovedaonice, mogli bismo reći, obsednute deržao, dok je na pojedine red došao, da se s Bogom pomire. Bio je također videti okol spovedaonicah mnogo onih ljudi, koji inače do spovedi nederžahu mnogo. U Sv. Katarini bijaše pričešćivanje svake po ure; a u stolnom gradu bila je svečana pričest u tjednu ispovedanih u nedelju dne 22. te ju je sam preuzvišeni nadbiskup delio« (Katolički List, g. 1855.).

Za tih se misija ispovijedio i sam ban Jelačić i skinuvši sablju pričestio. Zbog silne navale svijeta misije su produžene za 8 dana, do 29. travnja, kad je svečano obavljeno proglašenje dogme o Bezgrješnom Začeću.

Iza misija zamolio je ravnatelj kazališta nadbiskupa Haulika da bi mu iz ljubavi dao koju odštetu, jer je zbog misija kazalište bilo prazno.

Nadbiskup Haulik s uspjehom misija bio je oduševljen. Uvidio je da su one najdjelotvornije sredstvo za obnovu vjerskog života. Zato zaželi da isusovci otvore u njegovoj nadbiskupiji jednu svoju kuću, iz koje će onda lakše misionariti sjevernom Hrvatskom. I zato naredne godine, tj. 1856., koje postade i kardinal, utemeljuje zakladu od 60.000 forinti da se podigne kuća za isusovce u Požegi. Ta se zaklada zbog osobitih prilika nije mogla ostvariti. Ona se je ipak čuvala i rasla preko 40 godina.

Napokon je nadbiskup Juraj Posilović odlučio provesti u djelo odluku svoga prethodnika. I to ljepše nego što je onaj i zamislio. Isusovačka rezidencija neće se graditi u Požegi već u Zagrebu, a uz nju i hrvatsko narodno svetište Srca Isusova.

Gradnjom se počelo već 27. kolovoza 1901. Kamen temeljac položio je sam nadbiskup Posilović 10. listopada iste godine.

Uoči Sviju Svetih g. 1902. ušli su u novu rezidenciju prvi isusovci. Za superiora je imenovan Osječanin o. Ferdo Brixi, a uz njega počeše raditi o. Ilija Gavrić i o. Matija Kulunčić.

Crkvu je gradio arhitekt Janko Holjac, koji je od 1910—1917. bio i načelnik grada Zagreba. Na osminu Bezgrješnog Začeća, tj. 15. prosinca 1902. crkva je bila blagoslovljena, a 2. lipnja 1907. posvećena.

Pročelje samoga svetišta Srca Isusova dugo je oko 25 m, širina crkve 22,3 m, duljina 60 m, a visina do svodnog tjemena 20 metara.

Ukupna površina crkvenog poda u prizemlju mjeri 801 kvadratni metar, dok površina galerija i

kora iznosi 280 kvadratnih metara. U svetište se dakle može natiskati oko 4.000 ljudi.

Lijep kameni glavni oltar Presv. Srca Isusova izrađen je po nacrtu arhitekta Hermana Bollea, a poklon je nadbiskupa Posilovića. Sliku Božanskog Spasitelja na oltaru izradio je katolički umjetnik iz Beča Josip Kastner.

Crkva je obnovljena g. 1940., za 400-godišnjicu osnutka Družbe Isusove. Kako je zub vremena opet učinio svoje, obnovljena je za svoj 70-godišnji jubilej.

Kako je svetište izgrađeno i obnavljano prilozima čitavoga hrvatskoga naroda, ono je i u tom pogledu naše narodno svetište Srca Isusova. Ono već 70 godina okuplja pod svoje svodove Hrvate katolike iz svih krajeva lijepe naše domovine. Neka tako bude i u buduće! Dok Hrvati budu štovali Srce Isusovo, dotle mogu računati i sa svojom budućnošću. Neka i hrvatski narod stavlja sve svoje nade u Srce Isusovo, koje nam je na osobit način zasjalo početkom ovoga stoljeća ! ! !

LITERATURA

Ernst Kirchgässner: Haubt Glauben an mich (Würzburg, 1970.)

Christus, Cahiers Spirituels, Le Sacré-Coeur, Juillet 1957.

J. M. Gossellin, S. I.: Mois du Sacré-Coeur (Paris, 1957.)

Jean Ladame: Le faits de Paray-le-Monial (Editions Saint-Paul)

Nuntius Apostolatus Orationis (1969., 1970., 1971.)

Abbé Alphonse David: Les Douze Promesses de Paray-le-Monial (Paris, 1940.)

Mons. Natale Licari: Mese di Giugno, VII edizione (Edizioni Paoline 1966.)

Jean Galot, S. I.: Le Coeur du Christ (Desclée de Brouwer 1953.)

Georg Schwaiger: Geschichte der Päpste im 20. Jahrhundert (München, 1968.)

O. Petar Bulat, DI: 60 godina Narodnog Svetišta Srca Isusova (Zagreb, 1962.)

SADRŽAJ

Predgovor 5
1. Zar čitav mjesec Srcu Isusovu? 7
2. »Svjetlo s neba« 12
3. »Bukteći oganj« 18
4. Papa prve svjetske tragedije 22
5. Krist Kralj 27
6. Premilosrdni Otkupitelj 32
7. Anđeoski pastir 37
8. »Crpst ćete vodu . . . « 43
9. A danas? 50

10. Posveta obitelji 55
11. »Stavit ću mir u njihove obitelji« . . . 61
12. Srce Isusovo središte je čitave katoličke dogme 65
13. Asketska ili religiozna vrijednost pobožnosti Srcu Isusovu 73
14. Štovanje Srca Isusova i ekumenizam . . 80
15. Revnitelj Srca Isusova 87
16. Stijeg Hrvata Srce Krista 92
17. Vojska Srca Isusova protiv psovke . . 97
18. 10. obljetnica posvete Srcu Isusovu . . 102
19. Nismo li u anahronizmu? 108

20. Uskrsni marševi 112
21. Drugi apostol Njemačke 116
22. Promicatelj liturgijskog štovanja Srca Isusova 121
23. Apostol Srca Isusova 125
24. Apostolat Molitve »odličan oblik pobožnosti Srcu Isusovu« 129
25. Pobožnost Srcu Isusovu škola ljubavi . . 134
26. Blag i ponizan srcem 140

27. Koristi od pobožnosti Srcu Isusovu . . 145
28. Dobri Pastir ili elektronsko buljavo oko 150
29. Vječna vrijednost pobožnosti Srcu Isusovu 154
30. Povijest kršćanstva 160

Dodatak: Uz 70. obljetnicu hrvatskog narodnog svetišta Srca Isusova 165

Literatura 171